Leto LXIX Štev. 28 a V Ljubljani, v torek, 4. februarja 1941 Poštnina plačana v gotovini Cena 2 din

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.
Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Ček. rač.: Ljubljana št. 10.050 za naročnino in štev. 10.349 za inserate.
Uprava: Kopitarjeva ulica 6 Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Celjski govor dr. Kulovca

Na drugem mestu prinašamo nedeljski govor predsednika dr. Kulovca na seji okrajne JRZ v Celju, ki je pomemben zaradi načelnih izvajanj o naši domači in zunanji politiki.

Novi predsednik stranke v Sloveniji, g. dr. Kulovec, je umljivo, na prvem mestu naglasil složnost v naši stranki, ki se je tako lepo pokazala in je brez dvoma v današnjih časih najbolj razveseljivo dejstvo. Ob smrti našega nepozabnega voditelja dr. Korošca, ki je že s svojo silno avtoriteto ustvarjal slogo in enotnost v stranki, se je naše politično vodstvo in članstvo stranke predobro zavedalo, da nam skozi hudo preizkušnjo more pomagati edinole neločljiva medsebojna povezanost in sloga, pa čeprav za ceno kakih osebnih žrtev. To pravo spoznanje in strnjenost naših političnih vrst, po kateri je naša stranka bila vedno znana in v zgled vsem drugim političnim gibanjem v državi, je že v kratkem času rodila lepe sadove. Predvsem smo silovito izgubo našega velikega voditelja prenesli stoje — ne da bi se stranka zrušila, ne da bi se cepila na skupine in odtenke, prepuščene samovolji in muham sebičnih samozvancev, ki tudi v politiki iščejo le sami sebe. To preizkušnjo smo dobro prestali, zaradi česar je pri pogajanjih za naše zastopstvo v vladi bilo mogoče ohraniti naše dosedanje posestno stanje. Res smo Slovenci številčno majhen narod, toda strnjeni in složni pa povsod moremo z gotovo težino nastopati. Slovenskemu narodu bo v največji blagoslov, ako se bo tudi v bodoče ohranila železna disciplina v tisti stranki, ki je najbolj izrazita in najbolj opravičena politična zastopnica slovenskega naroda.

Ne smemo se čuditi, ako je predsednik dr. Kulovec v svojem nadaljnjem govoru pozval tudi druge slovenske stranke, naj zaradi sedanjega stanja v svetu, in še bolj zaradi usodnih odločitev, ki se jim gotovo bližamo, podrede svoje ločene politične želje in zahtevice skupni blaginji naroda. Večkrat slišimo iz nasprotnega tabora izraženo željo po skupni slovenski politični akciji, toda tako, da naj bi se večinska stranka prilagodila malim skupinam in njim na ljubo popustila v svojem delu in programu. To seveda nikakor ne gre. Mi bomo slej ko prej vztrajali na svojem načelnem političnem stališču in se tudi pod novim političnim vodstvom brez vseh kompromisov borili za ideale, ki so našemu narodu sveti in tudi naši državni skupnosti v blagor. V tej načelni borbi je naša stranka rastla in postala velika in močna. Le v načelni borbi si je priborila položaj in pravico, da govori v imenu slovenskega naroda. Številčno in organizatorično je naša stranka tako močna, da ji v Sloveniji ni treba iskati družbine z nobeno drugo stranko. Toda kljub temu ne izključujemo izmirjenja in sodelovanja tudi z drugimi strankami, ki so dobre volje, seveda le pod pogojem, da se le-te podrede priznanemu narodnemu vodstvu. To je smisel besed predsednika dr. Kulovca, ki je v Celju omenil, da zaradi koristi vsega naroda nismo nasprotni pomirjenju z drugimi strankami.

Nobenega sodelovanja in izmirjenja pa ne poznamo z levičarstvom in komunizmom, ki ga je naš pokojni voditelj označil kot najhujšega sovražnika našega naroda in države. Komunizem in miselni boljševizem, ki ga danes širijo med ljudstvo od tujine plačani agenti, gosposki sinovi liberalnih staršev, ki so se preobjedli belega kruha, in falirani študentje, ki iz dolgočasja in objestnosti iščejo skrajnostnih gesel in krilatic — je kuga moderne družbe in moramo vse storiti, da narod in državo obvarujemo tega strupa. Dr. Kulovec je izrecno poudaril, da bi proti boljševiškim razkrojevalnim elementom bila na mestu močna in trda roka. Vsi podpiramo to upravičeno zahtevo, ki jo bo sleherni trezno misleč človek podpisal. Saj komunistični agenti in kričači neprestano groze, kako bodo vse pobesili in postrelili, ko pride »njihov čas«. Družba je opravičena, ako se pred njimi brani. Ne mislimo pa, da bi jih bilo treba pobijati, ampak bo dovolj, ako te izgubljene ljudi, ki so povečini sadjači in postopači, družba prisili k poštenemu in resnemu delu. Delo je že marsikoga ozdravilo bolnih fantazij, mu pomagalo rešiti najtežje probleme in ga je zopet postavilo na trdna tla življenjske resničnosti. Čim si bodo naši komunisti s poštenim delom služili vsak svoj kruh, namesto da lenobno posedajo po kavarnah, debatirajo po klubih in razširjajo tajne boljševiške proklamacije med ljudstvo, pa bodo že bližje stvarnosti in bo vsak vsaj napol ozdravljen privida o komunističnem paradižu na zemlji.

Dr. Kulovec je nato prešel na splošni politični položaj v državi in omenil, da je položaj trdno v rokah vlade, ki vodi politiko sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci. Poudaril je našo željo in stremljenje biti v dobrem razmerju tako z Belgradom kakor z Zagrebom. Pri tem pa ni zamudil prilike, da iznova poudari našo staro zahtevo po slovenski samoupravi. Proti uresničenju te dolgoletne želje in zahteve slovenskega naroda res ne more biti nobenih stvarnih pomislekov več. Ako je bilo mogoče poklicati v življenje banovino Hrvatsko, bo neprimerno lažje uresničiti slovensko banovino, ko smo Slovenci v državi kulturno, jezikovno in zemljepisno še neprimerno bolj jasno obeleženi kakor pa Hrvati ali Srbi. Ako banovina Hrvatska ni v škodo jugoslovanski državni ideji in državni celoti, bo še mnogo manj v škodo banovina Slovenija. Nasprotno: na najbolj izpostavljenem mestu države bo jugoslovanstvo najkrepkejše živelo, ko bodo Slovenci videli, da jim je Jugoslavija res dobra, razumevajoča mati.

Predsednik dr. Kulovec se je ob koncu zahvalil Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu za modro politično vodstvo, ki je našo domovino dosedaj obvarovalo vojnih grozot. Visoka je cena, ki jo moramo plačevati za mir, vendar ni previsoka v primeri z žrtvami, ki jih morajo doprinašati države, ki so v vojni. Zato z razumevanjem žrtvujemo, kar je potrebno, da so naše meje trdne in varne in da ima naša hrabra vojska vsega, kar ji je za njene naloge in varstvo države potrebno.

Načelni govor dr. Kulovca v Celju nam kaže, da novi predsednik stranke hodi po stopinjah svojega velikega, nesmrtnega prednika in nadaljuje njegovo politiko v dobrobit slovenskega ljudstva in v korist naše jugoslovanske domovine. Pri tej politiki ga bo slovensko ljudstvo zvesto podpiralo

Angleški sunek v Eritreji

Zasedeni sta mesti Agordat in Barentu - Nemško letalstvo je prvič nastopilo v bojih v severni Afriki

Od sobote do ponedeljka so angleška službena poročila z atriških bojišč poročala o večjih uspehih v Eritreji in v Abesiniji. Medtem ko iz Libije ni bilo nobenih bistveno novih poročil, so Angleži v Eritreji zasedli važno mesto **Agordat**, južno od tega mesta pa obkolili drugo važno mesto **Barentu**. V Agordatu so ujeli precejšnje število ujetnikov in vojnega gradiva. Borbe so bile hude in so Angleži nasprotnikom uničili 10 tankov, preden so mesto zavzeli. Glavni del posadke pa se je pravočasno umaknil in se umika sedaj proti Masavi ob Rdečem morju. Tudi v Barentuju šteje posadka približno eno divizijo. Iz Abesinije so prišla poročila, da so četniki dosegli večje uspehe in da so Italijani zaradi teh uspehov izpraznili vso zahodno abesinsko pokrajino **Valkait**, toda pustili so za seboj vsa motorizirana sredstva, ker so se umaknili po gorskih stezah globlje nazaj v notranjost Abesinije.

Italijan. in nemška službena poročila so javila, da so nemški letalci bombardirali Sollum in Bardio, kjer da so v pristanišču potopili eno 10.000 tonsko in dve manjši prevozni ladji. Nemška letala prihajajo z letalskih oporišč, ki so bila zadnje čase zgrajena na Siciliji.

Angleška poročila

Kairo, 3. februarja. t. Reuter. Poročilo poveljstva angleške vzhodne armade pravi:

Libija: Naše priprave za nadaljevanje prodiranja v ozemlje zahodno od Derne trajajt dalje.

Eritreja: Sovražnik je izpraznil važno mesto **Barentu**, ki so ga naše čete včeraj tudi zasedle. Na severnem odseku pritiskamo na sovražnika, ki se umika proti **Kerenu**.

Abesinija: Naš pritisk na sovražnika, ki se umika proti **Gondarju**, traja naprej. Pri napredovanju so tako naše, kakor abesinske četniške čete naletele na veliko število različnega vojnega materiala, ki so ga italijanske čete uničile in zapustile za seboj.

Kenija: Naše južnoafriške čete so zasedle dve močnejši obmejni postojanki 18 km onstran meje v področju Dukane na abesinskem ozemlju.

Italijanska **Somalija:** Sovražnika naše izvidniške čete hudo zasledujejo ter prodirajo vedno globlje v notranjost sovražnega ozemlja v Somaliji.

Reuterjev dopisnik pristavlja, da prihajajo Angleži v Eritreji sedaj v zelo težavno ozemlje in da je treba pričakovati večjih bojev. V glavnem pa so Angleži zadovoljni, da so v Eritreji v 8 dneh prišli 180 km globoko v sovražno deželo. Iz Abesinije prihajajo ugodna poročila od strani četnikov, ki napredujejo sorazmerno hitro. Največje napredovanje je bilo pred nekaj dnevi, ko so skozi težavno ozemlje napredovali na vsej fronti za 20 km. Četniki čistijo sedaj pokrajino Valkait, ki jo je sovražnik izpraznil.

Nairobi, 3. febr. t. Reuter. Južnoafriško vrhovno poveljstvo poroča:

Južnoafriške čete so zasedle italijanske postojanke El Gumu in Gorai, ki ležijo 18 km onstran kenijsko-abesinske meje. Italijani so izgubili tri častnike in 42 domačinov, ki so padli, ter tri častnike in 50 domačinov, ki so bili ujeti. Potem so naše čete prodirale dalje in zasedle postojanko Tobok, 14 km onstran meje in zahodno od Goraia. Naše patrulje živahno delujejo.

Kairo, 3. febr. t. Reuter. Angleško letalsko poveljstvo vzhodne armade poroča:

Naši bombniki in naša izvidniška letala so pregledali danes vse ceste med Derno in Benghazijem. 40 km južnozahodno od Appolonije so bombardirala motorizirane sovražne prevoze, drugi motorizirani prevoz pa so napadle pri Maraui na cesti proti Gubbi. Pri bombardiranju letališča v Appoloniji so bila uničena 4 sovražna letala na tleh, nad mestom Cirene, južno od Appolonije, pa je bil sestreljen sovražni bombnik.

Pri bombnem napadu v Eritreji v bližini Barentuja smo uničili 50 motornih vozil vseh vrst, zahodno od Asmare pa smo bombardirali motorni transport in dosegli polne zadetke. Nad Agordatom smo sestrelili en sovražni bombnik.

Pri vseh teh operacijah je bilo izgubljeno samo eno angleško letalo.

Zahodno od Derne

Kairo, 3. febr. b. V odseku Derne je po težkih borbah Angležem uspelo, da so postavili svoje topništvo v utrjenih postojankah. 24 ur že bruha angleško topništvo ogenj na italijanske položaje. Avstralske čete so v goratih krajih zavzele nekatere postojanke, odkoder napadajo Italijane. Potrjujejo se poročila, da je maršal Graziani iz Benghasija poslal močne okrepitve italijanskim četam na odsek Derna—Benghasi, kakor tudi v pravcu puščavske ceste.

Proti Masavi

London, 3. febr. Reuter. V uradnih krogih v Londonu poudarjajo, da je še prezgodaj misliti, **da bi bila zaradi zavzetja Agordata v nevarnosti Massaua, to pa iz čisto enostavnega razloga, ker sta obe ti dve mesti med seboj zvezani z železniško progo. Massaua leži 280 km dalje od Agordata, svet med obema mestoma pa je neugoden. Od Agordata gre železniška proga po hribovitih krajih. Železniška proga in cesta, ki teče vzporedno z njo, sta edini prometni sredstvi v teh krajih. Po zavzetju Agordata je zavarovan desni bok bodočega angleškega prodiranja proti severu. Med Biakundijem,** ki leži približno 80 km južno od **Barentuja** v notranjosti Eritreje ter samim Barentujem, je nekaj bočnih prometnih zvez.

Kairo, 3. februarja. Reuter. Angleško uradno pročilo pravi, da so angleške čete po zavzetju **Agordata** nadaljevale z napredovanjem v smeri proti **Kerenu**, ki je 80 km vzhodno od železniške proge, ki vodi do Rdečega morja in **Masaue**. Keren je vsekakor manj utrjeno mesto, kakor pa je bil Agordat, vendar pa pričakujejo, da se bo sovražnik tudi v tem odseku upiral, ker je ta odsek zelo gorat. V Agordatu so Italijani imeli veliko posadko, toda velikemu delu se je nenadoma posrečilo, da se je umaknil; vendar pa so jih več sto ujeli. Italijanske čete so v **Barentu** južno od Agordata sedaj v težkem položaju, ker jim grozi nevarnost, da jih bodo obkolili. Medtem ko angleške motorizirane čete pode sovražnika v notranjost Abesinije, pa angleške granate stalno padajo na cesto, ki vodi proti Gondarju.

Letalski napad na Sardinijo

London, 3. februarja. t. Reuter. Admiraliteta poroča:

Naša pomorska letala so v večjem obsegu napadla pristanišča in razne druge vojaške naprave na Sardiniji. Napad je bil uspešen. Vsa letala so se nepoškodovana vrnila.

London, 3. febr. t. Reuter. Admiraliteta poroča, da sta dve italijanski letali, ki pa sta najbrže nemškega porekla, napadli večjo prevozno ladjo, na kateri so prevažali italijanske ujetnike iz Libije proti Egiptu. Nekaj bomb je ladjo zadelo in jo poškodovalo. Večje število italijanskih ujetnikov je bilo mrtvih in še več ranjenih.

De Gaulleov poziv

London, 3. febr. b. Glavni stan svobodne Francoske v ekvatorialni Afriki je snoči prvikrat objavil poročila v angleškem jeziku. V teh poročilih poudarja, da je prebivalstvo v tem kraju v popolni vojni pripravljenosti, dobro izvežbano in dobro oboroženo, ter da se hoče boriti, kjer koli bo potrebno in poslušati generala de Gaullea.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 3. febr. t. Poročilo št. 241 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Severna Afrika: Naša letala so z uspehom bombardirala kolone britanskih srednjih mehaniziranih sredstev.

Vzhodna Afrika: Tudi včeraj so se nadaljevali ogorčeni boji na področju **Agordata** in **Barenta**. Naše letalstvo se je odlikovalo po svojem velikem pogumu

Sovražnikovi letalci so leteli nad Sardinijo in metali bombe, vrgli pa so tudi dve torpedi na nasip pri Tirisu, toda brez vsakih posledic. Druge bombe so padle na odprto polje in pri tej priliki ni bilo niti žrtev niti tvarne škode. Eno sovražnikovo letalo je bilo zadeto in sestreljeno. Zbila ga je na tla protiletalska baterija. Posadka je ujeta. En angleški lovec enokrilnik vrste »Spitfire« je padel v bližini Via Regina na tla. Pilot je ujet.

Rim, 3. febr. AA. DNB. **O napadu nemških eskadril ob obali Marmarike, o katerem govori italijansko vojno poročilo od nedelje, se je na obveščenih italijanskih mestih zvedelo še naslednje:** Pri Sollumu je bila potopljena ena štiritisočtonska ladja, pred Tobrukom pa dve šesttisočtonski in ena desettisočtonska. Hudo so bile zadete tudi pristaniške naprave v Tobruku in Sollumu.

Nemško letalstvo nastopa na libijskih bojiščih

London, 3. februarja. AA. Reuter: Letalski urednik agencije »Reuter« med drugim piše: Nemški letalci so se pojavili na libijskem bojišču. Pri nekem napadu na britanske izpostavljene postojanke so opazovalci, čeprav niso mogli popolnoma točno ugotoviti, čegava so letala, bili prepričani, da so bili piloti teh letal Nemci. To so ugotovili zaradi načina, kako je bil napad izvršen. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da so ta letala imela na zadnjem koncu običajna italijanska znamenja. Italijanska letala, o katerih je govor, so imeli bel križ na sivem polju. Znano je tudi, da nosijo nemška letala črn kljukasti križ na belem polju. Predpostavlja se, da so omenjena letala nemška, z nemško posadko, in da operirajo iz oporišč na Siciliji Glavno oporišče na Siciliji je Catania, ki je 850 km od Derne. Polet s tega oporišča do Derne in nazaj odgovarja akcijskemu radiu nemških letal tipa »Junkers 88«, ki je 2000 kilometrov. Po drugi strani morejo nemški bombniki tipa »Heinkel«, s katerimi so ojačili nemške letalske sile na Siciliji tudi leteti tako daleč brez posebnih težav. V ostalem so napadi nemških letal iz Sicilije na britanske čete v Severni Afriki samo naravno razširjenje v okviru nemške pomoči Italiji v današnjih prilikah. Naravno, da iz tega ni treba zaključevati, da bo ta pomoč nudena v velikem obsegu. Nemško letalstvo zadeva ob težave pri organizaciji svojih novih oporišč v današnjih prilikah. Vendar pa se more smatrati, da nemški bombniki z velikim akcijskim radijem, kot so to letala tipa »Junkers 87« morejo udejstvovati v operacijah na libijskem bojišču, če se preskrbujejo z gorivom na italijanskih letališčih. Te operacije pa morejo biti samo v omejenem obsegu.

Eritreja in angleško - egiptovski Sudan

Grški uspehi pri Tepeleniju

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 3. febr. AA. 241. uradno poročilo italijanske vojske se glasi:

Grško bojišče: Udejstvovanje patrol in artilerijska akcija na obeh straneh. Naša letala so bombardirala zbirališča sovražnikovih čet.

Grška poročila

Od sobote do ponedeljka so grška službena poročila javila večji uspeh na srednjem bojišču v Albaniji, kjer so grške čete po srditih bojih z napadom na nož zavzele zelo važno in močno utrjeno goro, s katere sedaj obvladujejo bojišče daleč naokoli. Pri tej priložnosti so ujeli mnogo ujetnikov in ves vojni material. Italijanske čete so bile delno ujete, delno so se hitro umaknile nazaj.

Atene, 3. febr. t. Atenska agencija. Grško uradno poročilo št. 99 generalnega štaba se glasi:

Naše čete so izvedle spet uspešne krajevne nastope in so zajele nekaj ujetnikov.

Tolmač grške vlade, ki je na konferenci tiska razlagal položaj na bojiščih, je povedal, da je grški uspeh, ki ga omenja službeno poročilo, izredno velike važnosti. Grške čete so na severnem gorovju nad Klisuro zasedle 15 km dolg hrbet, ki so ga Italijani zelo močno utrdili in ki ga je svoje dni že kralj Zogu dal utrditi. Tepeleni je sedaj tako rekoč od treh strani obkoljen in se nahaja na dnu globoke ureče. Ujetniki, ki so jih Grki zajeli, so šele pred dvema tednoma prišli iz Italije in pripadajo torej novim divizijam, ki jih je Italija pripravila za svojo ofenzivo.

Poziv časnikarja Ansalda

Rim, 3. febr. b. Kakor vsako nedeljo, tako je tudi včeraj Giovanni Ansaldo, direktor lista »Il Telegrafo« govoril italijanskih vojakom, ki jim je opisal italijanski položaj v Afriki in Grčiji. Rekel je približno tole: **Ne skrbite nič, Nemci bodo Angleže že pritisnili ob tla in bodo gotovo zmagali.** V svojem govoru se je obrnil tudi na delavce, ki jih je pozval, naj zvišajo število delovnih ur, da čimprej dovrše naloge, ki so jim dane, in da čimprej izgotove material, ki je potreben za nadalje-

Nadaljevanje na 2. strani

Zemunska vremenska napoved: Nastopilo bo toplejše, povečini oblačno vreme. Ponekod bo tudi deževalo. Na severni polovici države megla, v južnih krajih pa se bo nekoliko zjasnilo.

Zagrebška vremenska napoved: Oblačno s krajevnim deževjem.

Politični zapiski

Avtonomija Slovenije in polemika med hrvatskim in italijanskim listom

Italijanski list »L'Avvenire« je dne 15. januarja prinesel članek, kjer se peča z vprašanjem, kaj bo s slovensko avtonomijo po smrti dr. Antona Korošca. Obenem se list peča tudi z vprašanjem odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko Unijo ter z vprašanjem konkordata. »Hrvatski Dnevnik« je temu članku italijanskega lista posvetil cel uvodnik, kjer spočetka pravi: »Ko je bil sedanji minister brez listnice izvoljen za naslednika rajnega dr. Korošca, je vsak vedel, da na čelo močne politične skupine v Sloveniji prihaja izrazit avtonomist. Hrvatska javnost je to izvolitev dobro sprejela, ker so Hrvati vedno teh misli, da je treba državo organizirati na novi podlagi. Predsednik dr. Vladko Maček je večkrat dejal, da bo Slovenija avtomatično dobila tak državnopravni položaj, kakršnega dobi Hrvatska. To je najboljši dokaz, da Hrvati niso nasprotniki avtonomne Slovenije. Težave, ki so nastale pri ustvarjanju slovenske avtonomije, niso prišle od hrvatske strani. Odgoditev formiranja slovenske banovine s takim področjem, kakršnega ima Hrvatska, ni v Sloveniji povzročila nobenega razburjenja. Zaradi tega ni v Jugoslaviji nobene zaskrbljenosti, zlasti ne na Hrvatskem.« Kakor povedano, so te vrste odgovor in zanikanje članka v omenjenem italijanskem listu, ki je trdil nasprotno. Nato se »Hrvatski Dnevnik« peča z vprašanjem konkordata, ki ga je italijanski list tudi sprožil, ter pravi, da bi bilo treba novih pogajanj za konkordat, ki je prvikrat propadel, da pa Hrvati niso odgovorni za njegov padec, kakor trdi italijanski list. Nato pravi »Hrvatski Dnevnik«: »Sicer pa z ozirom na dobre odnošaje med katoliško cerkvijo in državo, ki vladajo pri nas vkljub temu, da še nimamo konkordata, to vprašanje časovno ni prav nič nujno. Sovjetska Unija pa se v to zadevo ne vmešava (kakor je namignil italijanski list), ker je to naša notranja zadeva. Ako more Italija imeti normalne diplomatske zveze s Sovjetsko Unijo vkljub temu, da živi v najboljših odnošajih z Vatikanom, tudi ureditev teh odnošajev med Jugoslavijo in Vatikanom ne more vplivati na normalne diplomatske odnose med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo.«

Glasilo JUU o dr. Korošcu

Glavno glasilo JUU »Narodna Prosveta« je po smrti dr. Korošca prinesla na vsej prvi strani obširen članek o rajnem dr. Korošcu, kjer slika njegovo vsestransko delovanje od početka do smrti ter naglaša: »Prosvetni minister in predsednik senata g. dr. Anton Korošec je bil ne le državnik in politik, temveč je tudi živo deloval na kulturnem, prosvetnem in gospodarskem polju Slovenije ter tudi svoje širše domovine Jugoslavije.« — Članek je pisan s toplim priznanjem in resničnim spoštovanjem do osebe in dela velikega rajnika.

»Za Hrvate ni obstanka zunaj Jugoslavije«

»Jugoslovanski glasnik«, ki izhaja v Čikagu, prinaša poročilo o večerji na čast g. Bogdana Radice, atašeja pri jugoslovanskem poslaništvu v Washingtonu, kateri je pri tej priliki spregovoril: »Danes imajo Hrvati svojo Hrvatsko banovino v okviru Jugoslavije s svojim banom v Zagrebu. Vsi vedo, da si danes Jugoslavije ni mogoče niti misliti brez banovine Hrvatske in brez udeležbe njenih pravih zastopnikov v vladi, ter da Hrvatu ni obstanka zunaj meja Jugoslavije, kjer so zbrani sami kakor tudi Srbi in Slovenci, pri tem služeč sebi in svojim interesom, ne pa tujim gospodarjem. Banovina Hrvatska je avtonomna enota, ki ima svojo avtonomno oblast. Vsi želimo, da bi Jugoslaviji bila prihranjena vojna. Prizadevajmo si vzdrževati prijateljske vezi z vsemi svojimi sosedi. Večkrat smo prisiljeni na gospodarske žrtve, le da ohranimo nevtralnost. Če bomo pa prisiljeni na odpor, bo naša junaška vojska, ki enodušno stoji na braniku Jugoslavije, pokazala svetu, da nismo nikaki strahopetci ter da smo vredni svojih pradedov.«

Nemški časnikarji o Jugoslaviji

Nemški list »Krakauer Zeitung«, ki izhaja v Krakovu, prinaša članek svojega dopisnika Otmarja Mertha iz Belgrada, ki med drugim poroča: »Delo pri reševanju hrvatskega vprašanja se, čeprav s spremenljivim uspehom, vendarle brez nevarnih ovir nadaljuje. Niti vprašanja narodnih manjšin se niso spremenila v pereče nevarnosti. Jugoslavija je postala bolj bistroumna. Znala je opazovati, kako se giblje kazalec na evropski uri. Ni hotela delati političnih poskusov, zaradi česar zdaj lahko o sebi reče, da je njena državna ladja srečno vodena na oceanu evropske velike politike.« Na koncu poroča o trgovinskih zadevah, zlasti o trgovskih zvezah z Nemčijo in Italijo ter pravi, da je gospodarsko stanje prav zaradi teh zvez ugodno. Tudi z drugimi sosedi ima Jugoslavija dobre in korektne odnošaje ter se ji ni treba bati niti vojaškega napada niti lakote. Dežela sicer trpi zaradi draginje, vendar pričakuje, da ji bo v Evropi dano tisto mesto, kakršno zasluži.

Debata o učiteljskih uniformah

Pred nekaj časa smo po učiteljskem glasilu »Narodna Prosveta« prinesli poročilo o anketi, katero je list prinašal o predlogu, naj bi učitelji pri nas dobili uniforme. Pri tem smo po omenjenem listu posneli tudi, kaj o tej stvari sodi g. Milenkovič, ki se je izrekel zoper uniformo. Zdaj pa nemško glasilo »Deutsche Nachrichten« poroča o tisti naši notici ter obsoja pisavo g. Milenkoviča, ki je govoril o uniformiranju in uniformah pri nekaterih drugih narodih. Nemški list tako-le pravi: »G. Milenkovič je menda videl uniformirane možgane teh narodov le v ogledalu sovražne propagande, ne da bi se potrudil na kraju samem poučiti se o tem, kaj je resnica in kaj ne. Mi pa vemo: niti na Nemškem niti v Italiji niso uniformirani niti učitelji niti profesorji, v kolikor seveda ne služijo v vojski ali v drugih formacijah. V teh državah ni anket o tem, kakor tudi ni nobenih uniformiranih polkov Amazonk ter poluniformiranih strelcev, kakor tudi ni tistega, kar se nanaša na uniformiranje možganov. Udarec je kakor navadno zgrešil svoj cilj in padel nazaj na tistega, ki je hotel udariti ...« S tem je menda debata o uniformah učiteljev končana, ker za kaj takega menda ni nobenega pametnega razloga.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 3. februarja. b. Podpredsednik vlade dr. Vladko Maček je sprejel danes dopoldne senatorja Večeslava Vilderja in Savo Kosanoviča, ter se z njima dalj časa razgovarjal.

Sušak, 3. febr. b. Semkaj je priplul italijanski parnik »Isarciu« (8000 ton), nalagat les, nakar bo odplul proti Dubrovniku.

Na zahodu je bilo spet mirno

Na nemško-angleškem bojišču je bilo v času od sobote do ponedeljka sorazmerno mirno. Nemška letala na splošno niso napadala Anglije. Le redki, posamič in ločeno leteči bombniki, odnosno izvidniška letala so prihajali.

Pač pa poročata oba, angleški in nemški generalni štab, da so angleški bombniki izkoristili lepše vreme, ki je nastopilo nad Rokavskim prelivom, ter so bombardirali pristanišče Ostende in Boulogne, kjer Angleži mislijo, da Nemci pripravljajo vse potrebno za poskus vdora na angleško otočje. Pri tej priliki se je na povratku angleških letal nad Rokavom razvila letalska bitka med angleškimi in nemškimi letalci. Po angleških trditvah so Nemcem sestrelili štiri letala, Angeži pa so izgubili enega, po nemških poročilih pa so Angležem sestrelili tri letala, med tem ko Nemci niso imeli nobene izgube.

Nemška poročila

Berlin, 3. februarja AA. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Posamezna bojna letala so izvedla včeraj uspešne napade na letališča, tovarne, druge naprave, skladišča in železniške naprave v jugovzhodni Angliji. Nemška letala so uničila sovražnikova bojna letala, ki so bila uvrščena na nekem letališču. Na istem letališču je bil zadet tudi en hangar. Južno od Southenda je bil izveden napad na neko trgovsko ladjo, na kateri je izbruhnil požar. Na neko drugo trgovsko ladjo jugovzhodno od Harvicha je bilo vrženih več bomb.

Sovražnik je včeraj izgubil tri letala. Eno je bilo sestreljeno pri spopadu v zraku, drugo je zbila na tla protiletalska artilerija, eno pa je bilo prisiljeno pristati.

Berlin, 3. februarja DNB: V okviru oboroženih izvidniških poletov je bilo včeraj bombardirano letališče Mildenhall. Dve letali, ki sta bili na tleh, sta bili razbiti, ugotovili pa so tudi zadetke na hangarjih. Letala so napadla tudi neki sovražni trgovski parnik (4000 ton) in je bil parnik tako zadet, da je takoj zagorel. Tudi neki drugi sovražni trgovski parnik (3000 ton) je bil zažgan na isti način.

Število nemških podmornic

Rim, 3. februarja b. Po poročilih iz Stockholma prinašajo italijanski listi mnenje švedskega strokovnjaka, da se blokada sil osišča proti Angliji vedno bolj poostruje. Nemčija pošilja v boj vedno nove in nove podmornice, ki so mojstrovina moderne vojne tehnike. Število podmornic, s katerimi Nemčija danes razpolaga se je **početvorilo** v primeri s številom tik pred vojno.

Angleška poročila

London, Letalsko ministrstvo poroča, da so danes le redka letala skušala priti nad angleško ozemlje. Letala so posamič in so le tu in tam vrgla kakšno bombo.
so se vrnila.

Letalske izgube v januarju po angleških navedbah

London, 3. februarja t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča: V januarju znašajo letalske izgube nasprotnikov 214 letal, medtem ko so Angleži izgubili samo 34 letal. Od tega je bilo na sredozemskem bojišču sestreljenih 87 letal v zraku, 79 pa na tleh, medtem ko znašajo angleške izgube skupno na sredozemskem bojišču samo 14 letal.

Koliko letal ima Nemčija po angleškem mnenju

London, 3. febr. t. Reuter. Vrhovni poveljnik angleškega letalstva maršal Richard Peires je danes izjavil časnikarjem, da je v glavnem izredno slabo vreme vzrok, da je bil zadnjih 14 dni na zahodu mir. Na drugi strani pa je tudi res, da se nemško letalstvo sedaj tik pred napadom na Anglijo noče po nepotrebnem izmučiti, čeprav on temu mnenju ne pripisuje prav velikega pomena. Slabo vreme je bilo glavni vzrok, kajti vsa letališča, ki prihajajo za napade v poštev, je razmočilo, da letala niso imela vzletišč. Po njegovem mnenju so poročila, da ima Nemčija za svoj napad na Anglijo pripravljenih 18.000 letal prve črte, v rezervi pa da ima še nadaljnih 18.000, neresna in ne izvirajo iz merodajnih krogov, kakor tudi na naše merodajne kroge ne napravljajo nobenega vtisa. Po našem mnenju ima Nemčija za svoj veliki napad na Anglijo pripravljen le majhen del teh 18.000 letal.

Prispevek Kanade k oborožitvi Anglije

Ottawa, 3. febr. t. Tass. Kanadski predsednik vlade Mackenzie King je imel govor, v katerem je napovedal »strašen udar Nemčije na Anglijo«. Rotil je kanadske denarnike, naj prispevajo kolikor morejo, da bo pomoč, ki jo Kanada izkazuje Angliji v borbi proti Nemčiji, čim večja. Nemčija bo hotela angleški imperij uničiti z do sedaj nepojmljivimi grozotami. Toda angleški imperij bo ostal. Kanada bo v letu 1941 poslala v Anglijo 25 novih eskadril (ena eskadrila ima od 12 do 50 letal), eno brigado težkih tankov, eno divizijo suhozemske vojske s polno opremo in s pomožnimi četami, eno motorizirano divizijo ter eno divizijo lahkih tankov. Namesto 30.000 pilotov, kakor je v načrtu, bo izvežbala 60.000 pilotov. Kanadska industrija bi izdelovala izključno tanke, strojnice, topove in letala za Anglijo. Vsa druga naročila se bodo morala podrediti vojaškim potrebam. Kanada bo postala največji angleški arzenal onstran morja. Konec leta 1942 bo kanadsko vojno brodovje štelo že 413 vojnih ladij vseh vrst ter 25.000 posadke.

Napadi na Nemčijo

London, 3. okt. t. Reuter. Naše letalstvo je davi v prvih urah izvedlo nekaj napadov na sovražna oporišča in letališča v severni Franciji. Vsa letala

Berlin, 3. februarja DNB: Nekaj angleških letal je včeraj v spremstvu lovcev skušalo popoldne napasti nemška letališča v severni Franciji. Manjšemu številu letal se je posrečilo vreči bombe, ki pa niso napravile nobene škode na vojaških napravah. Samo tri bombe so padle na prost prostor poleg nekega letališča. Najbrž so imela angleška letala nalogo bombardirati Boulogne, kjer je bilo poškodovanih nekaj hiš, ker so letala zmetala 10 eksplozivnih bomb. Ubitih je bilo sedem oseb. Nemška lovska letala so razbila sovražne napadalne oddelke. V zraku se je razvila letalska bitka in so ob tej priliki nemška lovska letala sestrelila eno angleško lovsko letalo, protiletalski topovi pa so sestrelili angleški bombnik vrste »Bristol Blenheim«. Tretje angleško lovsko letalo vrste Hurrican je bilo prisiljeno pristati na nekem nemškem letališču, kjer je popolnoma nepoškodovano padlo v nemške roke. Letalec je bil zajet. Neki drugi poskus napada angleškega letalstva je bil preprečen. Vsa sovražna letala so bila prisiljena, da so se vrnila, brž ko so se pojavili oddelki nemških lovskih letal.

Pogreb italijanskih mornarjev na Hvaru

Split, 3. febr. b. Včeraj je bil na Hvaru pogreb žrtev bitke med podmornico neznane narodnosti in italijanskim remorkerjem. Italijanski remorker »Ursus« je bil po prvih topovskih strelih zadet in se je potopil. Od vse posadke se je rešilo samo pet članov, ki so priplavali na obalo, a so pozneje umrli. V soboto je umrl častnik remorkerja, ki je bil prepeljan na Hvar. Edini član posadke, ki je še živ, a ranjen, je Cordinar Stepe Parodi, mehanik iz Genove. Morje je vrglo pri svetilniku Pokojni dol v soboto še dve trupli italijanskih mornarjev. Na obali Milve, na otoku Hvaru pa je morje vrglo na suho še šest trupel. Na otoku Hvaru je bilo ob sodelovanju oblasti in meščanstva pokopanih skupaj devet italijanskih mornarjev.

Osebne novice

Belgrad, 3. febr. m. Z odlokom pravosodnega ministra je imenovana za knjigovodkinjo 9. polož. skupine pri apelacijskem sodišču v Ljubljani Olga Maleš, dosedaj uradniška pripravnica pri istem sodišču. Premeščen je Oton Baš, uradniški pripravnik pol. skup. od okraj. sodišča v Brežicah na okraj. sodišče v Laško. Za predsednika obrtnega sodišča v Ljubljani je imenovan dr. Jakob Svet, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, za drugega namestnika pa Anton Sporn, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani. — S kraljevim ukazom je upokojen Ant. Merc, višji oficial 7. pol. skupine pri okrožnem sodišču v Mariboru, in Franc Ferjančič, oficial 7. pol. skup. pri okrožnem sodišču v Prevaljah. Imenovani pa so za pisarniške uradnike 6. pol. skup. pri okrožnem sodišču v Slov. Konjicah Milan Benčin, za višjega pisarniškega glavarja 6. pol. skup. pri okrožnem sodišču v Celju Al. Zapušek, za glavnega arhivarja 7. pol. skup. pri vrhovnem sodišču v Ljubljani Rudolf Dečman.

Dubrovniške priloge v hrvatskih listih

Ob uradnem obisku hrvatskega bana dr. Šubašiča v Dubrovniku so prinesli vsi hrvatski dnevniki slavnostne članke, članke o pomenu Dubrovnika za hrvatsko narodno kulturo. Tako so »Novosti« prinesle posebno dubrovniško prilogo, na katere prvi strani je A. Radičeva zdravica banu iz zbornke Konavoskih nazdravica, ter pozdrav hrvatskemu banu (tedaj Zrinjskemu), kakor ga je spesnil dubrovniški pesnik Vladislav Menčetič in je izšla v Trubije slovinske l. 1665. Narodopisne slike ponazarjajo folkloro hrvatskega Dubrovnika. Uvodoma se naglaša pomen obiska predstavnika hrvatske avtonomije hrvatskemu Dubrovniku ter njeni kulturi. Zanimivi so članki, ki spremljajo v Novostih banov obisk. Tako je dr. Br. Truhelka sprožil dubrovniško pomorstvo kot znanstveni problem, Grga Novak pa je podal zgodovino dubrovniškega pomorstva od početka do propasti republike (1808) pod Napoleonom (general Marmont). Tu je v kratkem podana vsa zgodovina tega edinstvenega mesta na naši jadranski obali. — I. F. Lupis Vukić govori o dubrovniških izseljencih, o lastnikih velikih ladjevij na oceanih ter o prodajalcih jabolk v Kaliforniji. — Dr. Ivan Esih je prestavil Dubrovnik, kakor se kaže v sodobni češki književnosti. V kratkih besedah navaja češko literaturo, ki se zanima za naše morje in Dubrovnik posebej, citira dela Elpla, Demla, Tichega, Nora, predvsem pa dve trilogiji: lirični ep Adolfa Veselega Veter od morja, ter trilogijo Fr. Šramka: Dubrovnik, Topla leta, ter Upor (1939—1940), roman, ki se končuje z opisom tradicionalne proslave patrona sv. Vlaha. — Iz starih spominov (Iz l. 1860) je priobčen opis plovbe z ladjo Mrav od Anglije do Krfa, kakor ga je opisal Marcel Kolin. Br. poroča o Dubrovniku, kot prestolnici pretendenta na ruski prestol. — Petar Skok: Sveti Vlaho in njegove proslave. A. K. piše o legendi ter o resničnosti patrona sv. Vlaha. — Dr. A. Bačić: Dubrovniški brodovi v tuji vojni službi. — Dr. J. Nagy: Dubrovnik in njegov statut iz l. 1272. — D. Klepac: Trgovska politika starega Dubrovnika. — Prof. V. Blaškovič Madrigalije o Dubrovniku in njegovi vegetaciji. — Ing. P. Senjanovič: Dubrovnik kot luka. Zanimiv načrt podaja inž. F. Baučič, kako bi se dalo elektrificirati Popovo polje, ter pomen za Dubrovnik. — G. Valdec piše o razmerju republike sv. Vlaha in Rusije. — Prof. Zdenka Sertič: Dubrovniški etnografski kraj. — Dr. L. Thaller: Giorgio Armenio Baglivi, najznamenitejši dubrovniški zdravnik. — Regulacija Pila (arh. Gomboš, Kazlarič). — Dr. Jerič: Nove turistične perspektive. — A. Barac: Izdajanje dubrovniških pisateljev. — Dr. S. Batušič: Dubravka pred kneževim dvorom. — L. Babič: Opombe k scenografičnim načrtom Gundulićeve Dubravke. — J. Benešič: Nekaj besed o Osmanu. — A. Dobronić: Muzika v starem Dubrovniku. — Ivan Goran Kovačič: Hrvatski književniki in Dubrovnik (od Ilircev do Krleža) Schneider: Letovišče družine Sorgo-Sorkovič, Badalič: Igor Severjanin v Dubrovniku. — Dubrovniški trubadurji. — Na konec pa prevode proze in pesnikov raznih tujih pisateljev, ki so se spomnili Dubrovnika (Edvars, Severjanin). Tako vidimo, da je samo ta priloga dnevnika »Novosti« v malem enciklopedija znanja o Dubrovniku ter njega pomenu za hrvatsko zgodovino, slovstvo, sedanjost in bodočnost.

Hrvatski dnevnik nima tako velike priloge, dasi je tudi on proslavil to banovo dejanje kot zgodovinski dogodek ter afirmacijo hrvatstva na skrajnem jugu. Za uvodnik ima opis kulturnih vezi med Zagrebom in Dubrovnikom. Drugi važni članki, poleg citatov iz dubrovniških lirikov, ter hrvatskih pisateljev, so med drugimi tudi tile: Duh starih mornarjev živi še danes — Dubrovnik slavi sv. Vlaha. — Ob obletnici dveh dubrovniških književnikov (Sorkočevič 100 letnica, Vodopič 125 letnica) Kulturna zgodovina Dubrovnika in njegovo življenje. — Predavanje ruskega učenjaka pred 60 leti o dubrovniškem pisatelju A. Gledjeviču. — Razstava in zavod dubrovniškega pomorstva. — Razvoj pomorske tranzitne trgovine v stoletjih. — Kulturno in družabno življenje v Dubrovniku. — Večni Dubrovnik je raznesel slavo hrvatskega imena po vsem svetu. — Pesmi starih dubrovniških pesnikov.

Tako se že samo iz teh dveh prilog dveh hrvatskih dnevnikov vidi, kakšno zgodovinsko važnost polagajo Hrvati na uradni obisk hrvatskega bana temu biseru jadranske obale, slavni zgodovinski republiki, ter s kakšnim poudarkom potrjujejo hrvatstvo te svoje najlepše južne postojanke.

Belgrajske novice

Belgrad, 3. febr. Kakor vsako leto, tako je tudi letos Združenje Dubrovničanov slovesno obhajalo god zaščitnika svojega mesta sv. Vlaha. V cerkvi Kristusa Kralja je bila ob devetih slovesna sv. maša. Pred začekom sv. maše so na prostoru pred cerkvijo slovesno razvili zastavo sv. Vlaha.

Belgrad, 3. febr. m. V krogu svojih prijateljev in številnih spoštovalcev je danes znani kipar in akademik g. Djordje Jovanovič obhajal svoj 80. rojstni dan.

Drobne novice

Carigrad, 3. febr. Reuter. Rooseveltov odposlanec polkovnik Donovan se bo danes sestal z zunanjim ministrom turške vlade Saradzoglom. Ni še znano, ali bo polkovnika Donovana sprejel tudi predsednik turške republike Ismet Ineni.

Khabul, 3. febr. DNB. V zadnjem času se čedalje bolj širi kuga v pokrajini okoli Bombaya, kjer je od 5. do 11. januarja zbolelo 253 ljudi. Umrlo jih je 134. Prejšnji teden je na kugi zbolelo 130 oseb, umrlo pa jih je 65.

(Nadaljevanje s 1. strani)

vanje vojne. Potem pa naj se tudi osebno udeleže bojev ob strani Nemčije.

Atene, 3. febr. Atenska agencija. Mornariško ministrstvo je izdalo sledeče poročilo: Grška podmornica »Papanikolis« pod poveljstvom kapitana korvete Latridesa je v noči med 28. in 29. januarjem naletela v višini Brindisija na sovražnikovo tovorno ladjo, ki so jo spremljale bojne ladje. Grška podmornica je uspešno torpedirala to ladjo. V dnevnem povelju mornarici podtajnik v mornariškem ministrstvu sporoča, da je podmornica »Papanikolis« potopila sovražnikovo tovorno ladjo s približno 10.000 tonami in čestita posadki, ki jo je grški kralj za to odlikoval.

Črno je grško ozemlje, belo pa albansko. Pikčasta črta po grškem ozemlju kaže, kako daleč so najprej Italijani prodrli v Grčijo. Črna pikčasta črta po albanskem ozemlju pa označuje sedanjo fronto, do katere so Grki prodrli. Iz zemljevida je razvidno, da je Tepeleni že od treh strani obkoljen in se nahaja v vreči, nadalje, da je sunek na severu prodrl že daleč proti Elbasanu. Na jugu je fronta tik pred zalivom, v katerem leži Valona.

Strokovni izpiti za zdravnike, lekarnarje, kemike in biologe

Belgrad, 3. febr. m. Minister za socialno politiko in ljudsko zdravje je na podlagi zakona o ureditvi vrhovne državne uprave, § 4. pravil o državnem strokovnem izpitu za uradnike resora ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje z dne 28. novembra 1940, izdal program o državnem strokovnem izpitu za zdravnike, lekarnarje, kemike in biologe. Po tem programu se bodo morali priglasi za državni strokovni izpit oddajati najdalje: a) za januarski izpitni rok do 15. septembra, b) za majski izpitni rok do 15. januarja, c) za septembrski izpitni rok pa do 15. maja vsakega leta.

Pristojne banske uprave bodo najdalje do zadnjega dne, to je do 15. IX., 15. I. in 15. V., oddale vse priglase določenim izpitnim komisijam. Kakor hitro bodo priglasi sprejeti, se bo sešla izpitna komisija, ki bo določila vsakemu kandidatu temo, ki jo bo moral obdelati. Pri obdelavi naloge se kandidati tudi lahko poslužujejo naše in tuje literature ter drugih podatkov. Določeno temo bodo morali kandidati obdelati v treh mesecih in jo prepisati s pisalnim strojem v treh izvodih ter jih dostaviti komisiji, tako da bodo vse naloge prispele v ministrstvo najdalje do 1. januarja, 1. maja in 1. novembra.

Na podlagi rezultata pismene naloge bo komisija dovolila kandidatom še ustmeni izpit. Kandidate, ki jim bo komisija dovolila ustmeni izpit, bo o tem komisija takoj pismeno obvestila. Kandidati, ki ne bodo mogli delati ustnega izpita, se lahko priglase za drugi prihodnji rok, ko se jim bodo pravočasno dodelile nove naloge.

Zdravniki delajo ustni izpit iz naslednjih predmetov: higiena, sodna medicina, epidemijologija, socialna medicina in zakonodaja.

Kemiki delajo ustni izpit iz: analitike, toksikologije, proučavanja vode in kontrole življenjskih potrebščin, fiziologije in medicinske kemije, iz higiene in zakonodaje.

Lekarnarji delajo ustni izpit iz: organske in anorganske kemije, dalje iz farmacevtske kemije s farmakologijo in farmakognostiko ter iz praktične farmacevtike (farmacevtska tehnologija).

Biologi pa iz: splošne biologije, iz vede o nasledstvu, iz evgenike, zakonodaje, higiene, mikrobiologije, paralitologije, imunobiologije, fitopatologije, medicinske antropologije ter psihologije in pedagogije.

Amerika je že dobila oporišča na Tihem morju

Japonski admiral napoveduje vojno z Ameriko

Tokio, 3. febr. DNB. Tokio Asahi Šimbun obširno piše o poročilu »Newyork Timesa«,

da je bil med USA, Avstralijo in Novo Zelandijo dosežen sporazum o skupnih pripravah v južnem delu Tihega oceana. Ta sporazum, pravi japonski časopis, pomeni poskus Združenih ameriških držav, da okrepe svoje strateške postojanke v južnem delu Tihega oceana. Anglija je v tajnosti zgradila letalska oporišča na svojih otokih in v Tihem morju. Ta letalska oporišča obenem s tistimi v Avstraliji in Novi Zelandiji, bodo v kratkem dana na razpolago Združenim državam Severne Amerike. Kot pomorska oporišča prihajajo zlasti v poštev Melbourne in Sydney v Avstraliji in Devon Port na Novi Zelandiji. Odločenost Amerike, da Avstraliji dobavlja razne vrste letal ter poskus Washingtona, da uvede letalsko progo v Avstralijo in Novo Zelandijo, kažeta, v kakšno smer se stvari na tem področju razvijajo. Vsi ti poskusi Združenih držav, pripominja Tokio Asahi Šimbun, jasno kažejo namero Washingtona, da z vsemi sredstvi prodre ter se utrdi v južnem delu Tihega morja, washingtonska vlada pa z namenom, da v pretirani propagandni obliki pripravi ameriško javnost, prikazuje javnosti japonsko politiko na tem področju.

Nizozemska vlada ne dovoli svojim kolonijam, da bi sodelovale z japonskim »novim redom«

Tokio, 3. febr. DNB: V zunanjem ministrstvu so sporočili, da je nizozemski poslanik v Tokiu general Papst danes obiskal zastopnika zunanjega ministra Ohačija ter mu sporočil sklep nizozemske vlade v Londonu, da oporeka priključitvi Nizozemske Indije v vzhodnoazijski življenjski prostor pod vodstvom Japonske. Zastopnik osrednjega obveščevalnega urada pri japonski vladi poslanik Iši je dejal, da japonska vlada tega koraka ne smatra za uradni postopek, ker položaj vlade v Londonu še ni razjasnjen.

Tokio, 3. febr. DNB: V Tokiu je zbudila veliko zanimanje vest iz londonskega vira, da je nizozemska vlada v Londonu naročila svojemu poslaniku v Tokiu, generalu Papstu, naj obvesti japonsko vlado, da nizozemska vlada odklanja sodelovanje pri delu za novi red v vzhodni Aziji pod pokroviteljstvom Japonske. Vse japonsko časopisje to poročilo tudi obširno komentira. Listi pa poudarjajo, da o tem uradno še ni ničesar znanega. Kljub temu pa ne bi nikogar presenetilo, če bi nizozemska vlada v Londonu, ki je pod neposrednim angleškim vplivom, zavzela takšno stališče — pripominja »Tokio Asahi Šimbun«.

»Jomiuri Šimbun« v svojem komentarju pravi, da je ustanovitev vzhodnoazijskega življenjskega prostora, na čemer dela Japonska, za vse vzhodnoazijsko pleme »vprašanje življenja ali smrti«. Mandžukuo, Kitajska, Šiam in Francoska Indokina so že izrazile svojo pripravljenost za sodelovanje v tem novem okviru. Samo Nizozemska Indija odklanja sodelovanje pri delu za novi red, kakor se je to jasno videlo iz nedavnih izjav generalnega ravnatelja v finančnem ministrstvu Nizozemske Indije. Na takšno vedenje Nizozemske Indije brez dvoma neposredno vplivajo Združene ameriške države in Anglija — piše omenjeni list in končno ugotavlja, da Nizozemski Indiji v primeru, če bo še dalje zavzemala nepomirljivo stališče, grozi nevarnost, da bi jo kot skupnost, ki je izven življenjskega prostora, napadli vzhodni narodi.

Grožnje japonskega admirala

Tokio, 3. febr. DNB: Japonski pomorski strokovnjak kontraadmiral Sekine, je napisal v listu »Hoči« zanimiv članek, v katerem govori o možnosti oboroženega spopada med Japonsko in Ameriko. V začetku poudarja, da Japonska niti malo ne namerava sprožiti tak oborožen spopad z Ameriko. Sekine prav tako dvomi, da bi Združene države v tem trenutku prevzele pobudo za tak razvoj japonsko-ameriških odnošajev. Pripominja namreč, da Združene države zdaj ne morejo na eni strani vsestransko podpirati Anglije, na drugi pa se vojskovati z Japonsko. Po mnenju Sekine Amerika tega ni zmožna zato, ker je industrijska zmogljivost Amerike nezadostna, in ker tudi ameriško brodovje ni dovolj močno, da bi moglo izvesti to dvojno nalogo. Sekine trdi, da ima ameriško brodovje danes 15 bojnih ladij, 6 matičnih ladij za letala, 18 težkih križark, 17 lahkih križark, 80 rušilcev in 34 podmornic. S takšnim brodovjem se ni mogoče vojskovati z Japonsko, ki razpolaga z znatno večjo pomorsko silo, in zato tudi ni verjetno, da bi se Združene države Severne Amerike spuščale v to pustolovščino — zaključuje svoj članek omenjeni japonski pomorski strokovnjak.

Beli in zdravi zobje
SARGOV KALODONT
proti zobnemu kamnu

Willkiejev načrt

o popolni zvezi med Ameriko in Anglijo

London, 3. febr. b. UP poroča: Tukajšnji ameriški krogi so mnenja, da Willkiejevo potovanje v Anglijo ni imelo samo namena, da okrepi njegovo prepričanje, da je Angliji potrebna največja pomoč, nego je pri tej priliki v njem dozorel tudi načrt za način sodelovanja obeh držav po vojski. Ta načrt predvideva izmed ostalega gospodarsko in socialno zvezo med Združenimi državami Severne Amerike in Anglijo, pri čemer se bodo odpravile vse sedaj obstoječe težkoče z naselitvijo Angležev v Združenih državah Severne Amerike. Angleže bodo smatrali kot polnopravne državljane Amerike in obratno Amerikance kot državljane Anglije. Nadalje predvideva ta načrt, da se bodo izenačili tečaji dolarja in funta in da se bodo odslej medsebojno izmenjavale tudi industrijske izkušnje in iznajdbe obeh držav.

London, 3. febr. t. Rooseveltov odposlanec v Angliji Willkie je obiskal Liverpool in si ogledal tamkajšnjo škodo, povzročeno od nemških letal. Jutri bo sprejet pri kralju in kraljici in bo s tem zaključil svoj obisk v Angliji. V torek odpotuje nazaj v Ameriko z letalom ter bo pred ameriškim kongresom zagovarjal nujnost ameriške pomoči Angliji.

Washington, 3. febr. b. Seja senata se je pričela danes ob 10.30 krajevnega časa. Na obrazih posameznih demokratskih senatorjev se je videlo, da računajo z veliko zmago, medtem, ko so republikanci še vedno pripravljeni, da se bore za predlog, s katerim bi se Rooseveltu omejilo pooblastilo za eno leto. Glasovanje bo predvidoma v petek.

Bolgarski poslanik v Belgradu umrl

Belgrad, 3. febr. b. Bolgarski poslanik v Belgradu dr. Stoilov je umrl zjutraj ob 7.35. — Zbolel je za pljučnico in je odpovedalo srce. V Belgradu je bil poslanik od aprila 1940. Star je bil 52 let.

Dr. Stoilov se je rodil 15 januarja 1889 v Sofiji kot sin bivšega predsednika bolgarske vlade Konstantina Stoilova. Gimnazijo je dokončal v Sofiji, pravo in doktorat pa v Berlinu. V diplomatsko službo je stopil leta 1914. Od 1917 do 1920 je bil tajnik pri predsedništvu vlade. Za časa vlade Todorova je kot svetnik poslaništva služil na Dunaju in v Rimu. Od 1933 do 1935 je bil šef protokola pri bolgarskem zunanjem ministrstvu, nakar je bil imenovan za poslanika v Budimpešti, kjer je ostal vse do imenovanja za poslanika na našem dvoru 4. maja 1940. Kot šef protokola je bil odlikovan z redom Jugoslovanske krone 2. stopnje, in sicer o priliki obiska blagopokojnega kralja Aleksandra v Sofiji leta 1934.

Razkol med zasedenim in nezasedenim delom Francije?

Pariz, 3. febr. b. Sedaj je prispel odgovor kancleria Hitlerja na pismo, ki mu ga je bil pisal maršal Petain 25. decembra 1941, kako namerava uresničevati nemško-francosko sodelovanje. Vsebina odgovora ni še nikomur znana razen maršalu. Pismo je zelo kratko in stavlja na Petainovo vlado čisto konkretne zahteve, nikakor pa ne zapira vrat za nadaljnja pogajanja.

To se strinja z namero, ki jo razodevajo pariški listi, ki so skoraj vse v ostri opoziciji proti vladi v Vichyju. Pišejo namreč, da maršal Petain nikakor ni toliko odgovoren za zadržanje vlade, kolikor drugi njegovi svetovalci. »Les nouveux temps« zahteva, da se imenuje nova vlada, ker je sedanja vlada kriva, da maršal Petain ni hotel razgovora z Lavalom, da bi se popravila napaka, ki je bila storjena 13. decembra, ko je maršal pozval Lavala, naj vlado zapusti in ga je po nasvetu generalov interniral v Ferté-Hauterive. Sploh morajo ti generali odstopiti — pravi Les noveaux temps — ker igrajo dvojno vlogo, zagotavljajoč Nemčijo, da so za lojalno sodelovanje z njo, na drugi strani pa držijo z Anglijo. List zahteva tudi odstranitev Flandina. Delo, ki se je bilo začelo po pogovoru maršala Petaina s Hitlerjem v Montoireu, se mora na vsak način nadaljevati, ker gre za Francijo, ki da mora v bodoči Evropi sodelovati z ramo ob rami z Nemčijo ter drugimi evropskimi velesilami za novi svet, v katerem Anglija ne sme imeti več besede.

Enako ostro napada vlado v Vichyju Paris-Soir, ki dolži Petaina, da je napravil revolucijo, ko je sestavil nacionalni svet, ki pomeni diktaturo. Vlada v Vichyju da dela na revoluciji v Franciji in na razdvojitvi naroda.

Resni politiki označujejo položaj v Franciji kot zelo napet, češ, da je nasprotstvo med Parizom in Vichyjem doseglo svoj višek. Medtem ko so v Parizu za zasedeno Francijo ustanovili enotno stranko pod imenom »Rassemblement national populaire« so v Vichyju ustanovili »Rassemblement national«, da bi Parizu nagajali. Za Lavalovo pojmovanje, ki prevladuje v Parizu, se zlasti zavzema časnikar Jean Luchaire. Ta piše, da vlada v Vichyju ne more biti lojalni sodelavec Nemčije. Petainov nacionalni svet napada, češ, da pomeni »politično prevaro, da bi se Francija vrnila k monarhičnemu despotizmu, kakršen je vladal pred francosko revolucijo.«

V pariškem političnem svetu kroži šlager, da je treba »jetnika v Vichyju osvoboditi«.

Novoustanovljena stranka »Rassemblement national populaire«, ki so jo ustanovili v Parizu 1. februarja, je objavila sledeči program:

1. Francija se mora urediti v Evropo,
2. treba je izvesti narodno revolucijo.

V zunanjepolitičnem oziru mora ostati Francija edina in zvezana s svojimi kolonijami ter kot celota sodelovati z Nemčijo pri politični, duhovni in gospodarski obnovi Evrope. V notranjepolitičnem oziru je treba ustanoviti režim na podlagi nacionalizma. V tem oziru je vrhovno načelo »čistost francoskega plemena in fizični ter duhovni preporod francoske rase«. Gospodarstvo mora biti korporativno in vodeno od države. Trusti morajo izginiti in delavci morajo postati enakopravni činitelj proizvodnje.

Hudo se zavzema za ta program tudi Doriot v »Crie de peuple«, ki pravi, da je prišla za Francijo ura, da »izbere ali resnično evropsko politiko ali pa privezanost na umirajočo angleško plutokracijo«. Za tem gibanjem stojijo v prvi vrsti Goiy, ki vodi bojevnike iz minule svetovne vojne, Roiy kot zastopnik sindikata kovinskih delavcev in od Lavalovega ožjega kroga Catpula in de Fontenoiy.

Najbolj ostro pa piše »L'Oeuvre«, ki ministre v Vichyju napada naravnost kot »zločince«. Le 24 ur časa je še — vzklika ta list — da se Francija reši.

Kot posredovalec v tem nevarnem položaju je nastopal lyonski nadškof Gerlier, ki se je te dni vrnil iz Rima, kjer je bil v avdienci pri papežu. Imel je 31. januarja razgovor z maršalom Petainom in zunanjim ministrom Flandinom. Vsi so prepričani, da stojimo tik na pragu usodnega preobrata, ki se mu ni mogoče izogniti, ker Nemčija vljudno, toda odločno od maršala zahteva jasne odločitve.

Značilni sklepi rudarjev v zasedenem delu Francije

Pariz, 3. februarja. AA. DNB. Prvič po sklenitvi premirja so danes zborovali v Parizu zastopniki francoskih rudarskih podjetij. Rudarskemu zborovanju je tisk posvetil veliko pozornost. Na njem so bili sprejeti naslednji sklepi: 1. Odstranitev nazadnjaštva, ki dela proti delavcem; 2. podpiranje delavcev, ki jim je vojna vzela zaslužek; 3. politično sodelovanje v Evropi ob podpiranju nemško-francoskega medsebojnega sodelovanja.

Ženeva, 3. febr. AFI. Iz Vichyja poročajo, da je admiral Darlan nocoj odpotoval v Pariz. Najbrže nesel s seboj odgovor maršala Petaina na Hitlerjevo pismo.

Laval ustanavlja vlado

Bern, 3. febr. t. AFI. Tukaj potrjujejo poročila, da snujejo v zasedenem delu Francije novo stranko, ki bi vzela na svoj program tesno sodelovanje z Nemčijo. Predsednik te stranke bi bil Laval, ki bi bil najbrže tudi pripravljen, da prevzame predsedstvo kakšne posebne vlade, če bi razvoj šel tako daleč, da bi Laval na nasvet nemških oblasti v zasedenem delu Francije sestavil posebno vlado, ki bi bila neodvisna od maršala Petaina in bi nemoteno pospeševala sodelovanje med Nemčijo in Francijo.

Policijski prefekt v Parizu Langeron je bil zaprt. Obtožujejo ga, da je dovolil, da je med pariško policijsko četo svobodno obstajala in se udejstvovala skupina, ki je podpirala generala de Gaullea. Razven policijskega prefekta je bilo aretiranih še 100 uradnikov policijske prefekture.

Madžarski „možganski trust"

Budimpešta, 3. febr. AFI. Bivši madžarski finančni minister in pozneje tudi predsednik vlade Imredy, ki velja za prijatelja Nemčije, je ustanovil društvo gospodarskih strokovnih izvedencev, neke vrste »možganski trust«, ki ima nalogo pripravljati vse potrebno za gospodarsko življenje Madžarske po vojni. Ta možganski trust, ki mu je predsednik vseučiliški profesor Surányi, pa naj bi pripravil načrte za vse tri možnosti: 1. za primer nemške zmage, 2. za primer zmage Anglije, in 3. za primer kompromisa med Nemčijo in Anglijo. V nekaterih krogih v Budimpešti so Imredyju vzeli za zlo, da jemlje v možnost tudi poraz Nemčije, češ, da je voditelj Nemčije, s katero je Madžarska s svojim pristopom v trojni zvezi sedaj povezana na življenje in smrt, odločno dejal, da bo zmagala Nemčija že letos. Imredy da je zagrešil defetistično dejanje. V drugih krogih pa spet občudujejo spretnost madžarske taktike, ki da ima pripravljena v ognju kar tri železa, češ eno bo že dobro.

Zadnje dni je zaradi dogodkov v Romuniji naraslo nerazpoloženje proti madžarskim »suličastim križem«, ki so sorodno gibanje romunskim legionarjem železne garde. Sodišča pristaše »suličastih križev« sedaj zapirajo in so mnogi ekstremisti zadnje dni dobili kazni do 5 let zapora.

Zemljevida prikazujeta obseg Nemčije takrat, ko je v Nemčiji prevzel oblast Hitler, ter obseg Nemčije na novega leta dan 1941. Zemljevid nam pravi, da si je Nemčija medtem priključila na jugu Avstrijo, na vzhodu Češko in Moravsko ter Poljsko z Gdanskom, na zahodu pa Eupen in Malmedy v Belgiji, nadalje kneževino Luksemburg in francosko Alzacijo in Loreno. Niso pa priključene, kakor vidimo Norveška, Danska, Belgija, Nizozemska in Francija. Tudi Slovaška ni označena kot da bi se nahajala v objemu nemške države.

Kdo nam edini more pomagati

Nek ameriški časnikar je v reviji »Fortune« napisal razmišljanja o propadanju protestantizma v Zedinjenih državah severne Amerike. Lanskega leta — pravi — so zaprli nad tisoč protestantovskih cerkva, dočim rimskokatoliška cerkev narašča tako po številu vernikov, kakor po intenzivnosti njihovega delovanja. Temu se ni čuditi. Katoliška cerkev podaja ljudem jasen in globok nauk, na podlagi katerega se jim ni težko usmeriti tudi v sedanjem času, ki poraja težavna vprašanja, katerim protestantizem ni kos. Geslo o svobodnem iskanju Boga, o svobodni vesti in o krščanstvu, ki vlada v naših srcih, so sicer, če jih pravilno razumemo, resnična, ne morejo pa človeka popolnoma zadovoljiti, ker so, prvič, porodila mnogo slabih posledic, če pomislimo, da so se pretiravala ali pa celo v čisto zmotnem smislu umevala; drugič pa želi današnje človeštvo vedeti, v kaj naj veruje, kakšno je božje bitje, kaj konkretno od nas zahteva in kakšen bodi svet in družabni red vsaj po svoji nravstveni strani, da bi mogel človek dejavno sodelovati pri oblikovanju pravičnejše družbe in boljšega mednarodnega soživljenja narodnih občestev na tej zemlji. Glede vsega tega pa nam protestantizem ne nuja nobene trdne opore in je protestantovski svet sam ločen v brezštevilne cerkve, sekte, stranke in struje naravnost nasprotujočih si smeri. Ljudje zapuščajo protestantovska verska občestva in državna statistika jih šteje med brezverce, v resnici pa verujejo v Boga in bi radi sledili cerkvi, če bi bila prava in bi jim izkazovala potrebno duhovno pomoč v vprašanjih njihovega osebnega življenja ter jim hkrati mogla pokazati pravo pot za reševanje javnih problemov časa. Združene države severne Amerike se prej ko slej naslanjajo na krščanska načela, katera je vdihnil njihovemu ustavnemu življenju in pojmovanju veliki Jurij Washington, toda tudi on je že bil sin dobe industrializma, čigar načela in praksa danes vseskozi določajo javno življenje Amerike. Ta duh pa je popolnoma materialističen in prav protestantovska cerkev je tista, ki proti temu zlu nima nobenega leka, dasi bi ga mogla dati, pa je že čisto oslabela in sama že skoraj popolnoma posvetnjena. Tukaj more pomagati samo katoliška cerkev, ki nas uči prave hierarhije vrednot v zasebnem in javnem življenju. Mi Amerikanci moramo začeti poslušati njen glas, ker drugega ni, ki bi nam res mogel pomagati.

Nemiri v južni Afriki

Johannisburg, 3. februarja. AA. Nemiri, ki so v soboto zvečer izbruhnili v Johannisburgu, niso zavzeli večjega obsega. V nedeljo se je pripetil samo en incident, ko sta bila popoldne v središču mesta napadena dva vojaka. Ukinjeni pa so v vojski vsi dopusti, vojaki pa poklicani na svoja zbirališča. Vojska vzdržuje red po mestu. V nedeljo zvečer je veliko število radovednežev napolnilo ulice, kjer so se prejšnji dan odigrale manifestacije. — Vplivni listi pišejo, da bi bilo napačno te dogodke smatrati za preveč resne ali pa jih tudi jemati preveč lahko. Ker je ta dežela imela zelo viharno preteklost, se sedanji dogodki ne morejo smatrati kot izraz splošnega razpoloženja v državi.

Smučarske tekme v Cortini d'Ampezzo

Cortina d'Ampezzo, 3. febr. AA. DNB. Danes so se nadaljevale smučarske tekme za svetovno prvenstvo. Pri štafetnem teku na progi 4 krat 10 km je zmagalo moštvo Finske v času 2:31.07. Druga je Švedska s časom 2:32.15, tretja Italija, četrta Nemčija, peta Švica, šesta Slovaška.

•

Newyork, 3. febr. b. Iz Damaska poročajo, da je severno Sirijo zadel katastrofalen potres. 3.000 ljudi je ostalo brez strehe, število mrtvih pa še ni ugotovljeno.

Kreditna politika Narodne banke

Ker je ravno ta teden prešla Narodna banka na nov upravni režim, je pripraven čas, da naredimo primerjavo med tem, kar je bilo pred petimi leti, in tem, kar je danes.

Začetkom leta 1936 je Narodna banka v Sloveniji imela odobrenih kreditov 161,000.000, dočim jih je danes odobrenih 438,000.000.

Od odobrenih kreditov je gospodarstvo izrabilo začetkom 1936 leta 131.000.000, začetkom tega leta pa 150,000.000 din.

Potemtakem je bilo začetkom leta 1936 neizrabljenih 30,000.000 din, začetkom tega leta pa 288,000.000 din.

Če priobčujemo te številke, ne delamo to zaradi tega, da bi jih vsi enako tolmačili. Razumni jih bodo po svoje, nergači pa zopet po svoje.

Interesantno je, če pogledamo še likvidnost našega kreditnega trga, ki je z gornjimi številkami v tesni zvezi.

V letu 1936 je bila likvidnost naših denarnih zavodov primeroma majhna. Pri Narodni banki so imeli neizrabljenih kreditov in dobroimetja na žiro-računu komaj 101,000.000 dinarjev. Začetkom tega leta so pa imeli neizrabljenih kreditov in dobroimetja na žiro-računu 491,000.000 dinarjev, ali skoraj pol milijarde.

Če pribijemo k tej likviditetni rezervi še blagajniško gotovino in dobroimetje pri poštni hranilnici, lahko računamo, da imajo slovenski denarni zavodi skupne likviditetne rezerve nad 700 milijonov dinarjev. Z drugimi besedami: likvidni so z nad 30% svojih aktiv. Če pa upoštevamo še blagajniške zapise, se pa ta odstotek dvigne na 35% do 40%. S tem pa seveda še niso izčerpane vse možnosti nabave likviditetnih kreditov. Zato upravičeno lahko trdimo, da se vlagateljem naših denarnih zavodov sedaj ni treba bati, da bi se ponovilo to, kar se je zgodilo leta 1931.

Pred izvajanjem starostnega zavarovanja delavstva

Dne 1. septembra se je začelo v naši državi izvajati zavarovanje delavstva za starost, onemoglost in smrt. Toda sadovi tega zavarovanja niso bili vidni za delavstvo takoj, ker je bilo treba čakati na potek predpisane čakalne dobe. Čakalna doba je bila določena pri posmrtninskem zavarovanju na 200 tedenskih prispevkov, pri starostnem zavarovanju pa na 500 tedenskih prispevkov. Čakalna doba za posmrtninsko zavarovanje je potekla avgusta 1939, julija letos pa poteče tudi čakalna doba za ostalo starostno zavarovanje našega delavstva.

Onemoglostno zavarovanje ima velik pomen za naše delavstvo. Glavni pogoj za onemoglostno zavarovanje je trajna ali začasna onemoglost. V smislu zakona o zavarovanju delavcev je onemogel oni, ki si ne more zaradi bolezni, starosti ali drugih hib služiti z delom po svojih močeh niti tretjine onega, kar si služijo z najetim delom telesno in duševno zdrave osebe iste vrste in podobne izobrazbe v istem okraju. V vsakem primeru se mora onemoglost ugotoviti z zdravniškim pregledom.

Pravico do onemoglostne rente si pridobi zavarovanec, ko je na predpisani način zanj vplačanih 200, oz. 500 tedenskih prispevkov. Višina rente se določa po tedenskih prispevkih. Dokler ni vplačanih 500 tedenskih prispevkov, znaša invalidska renta osemkratni znesek povprečnega na leto vplačanega zneska za onemoglega zavarovanca. Čim pa je vplačanih 500 tedenskih prispevkov, znaša invalidska renta dvanajstkratni znesek povprečnega letnega prispevka.

Toda kaj nam kažejo praktični računi. Zaradi sedanjega dviga cen so postale rente premajhne. Delavec, ki je bil na primer od 1. septembra 1937 do 2. avgusta 1941 v stalno najvišjem razredu, bo dobil mesečno rento 510 dinarjev. To je najvišja renta, ki se izplača v najboljšem primeru, če ni bilo zavarovanje nikdar prekinjeno niti z enim dnem bolezni. Toda ta renta v dadašnjih časih ne predstavlja dosti. Potrebne bodo k njej doklade, ki jih pa sami zavarovanci doslej niso dejansko plačali. Treba bo ali prispevke zvišati ali pa poskrbeti drugače za kritje zneskov, ki bodo v ta namen potrebni. To je postopanje, ki lahko privede do nevšečnih posledic.

Da bodo našemu delavstvu pravice varovane v najvišji meri, da bo dejansko v primeru potrebe dobil rento, ki bo odgovarjala tudi prejšnji kupni moči, po kateri je zavarovanec plačeval prispevke, je potrebno, da se najprej izvede ustalitev cen, ki je nujen predpogoj za uspešno funkcioniranje vsakega starostnega zavarovanja.

Izvoz drv in oglja v Švico

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino opozarja izvoznike na stanje pri izvozu drv in oglja v Švico, kakor tudi pri izvozu orehovine sploh.

1. Prva tretjina kontingentov lesnega oglja za izvoz v Švico, ki je bila določena s sporazumom od 3. decembra lanskega leta, je v celoti izčrpana in se prošnje za izvoz oglja v Švico ne bodo več sprejemale na račun prve tranše. Kakor je znano, se bo izvoz po drugi stranši začel v juniju tega leta in se bo reševanje prošenj, ki bi med tem časom prispele na ravnateljstvo za zunanjo trgovino, odložilo do maja tega leta.

2. Pozivajo se izvozniki drv, ki jih nameravajo izvažati v Švico v okviru in po določbah sporazuma s Švico od 3. decembra lanskega leta, da do 15. februarja tega leta vključno pošljejo ravnateljstvu prošnje, da se jim izda izvozno dovoljenje za izvoz 5000 vagonov na račun prve tranše. Prošnje, ki bi jih prejelo ravnateljstvo po tem roku, se ne bodo mogle upoštevati. Prošnje pa morajo biti sestavljene popolnoma točno po navodilih okrožnice št. 660 od 4. februarja tega leta, ker drugače ne bodo upoštevane. Opozarjamo izvoznike, da vlagajo prošnje samo za blago, s katerim efektivno razpolagajo in v skladu z veljavnimi pogodbami s pooblaščenimi švicarskimi uvozniki.

3. Kontingent 500 vagonov, ki je bil odobren julija meseca lani za izvoz orehovih panjev v države, za katere velja klirinško plačevanje, je v celoti izrabljen. Po sklepu izvoznega odbora ravnateljstvo za zunanjo trgovino ne bo izdajalo dovoljenj za izvoz orehovih panjev preko tega kontingenta, dokler ne bo izdan pravilnik za izvajanje uredbe o pogozditvi goličav in izvozu orehovega lesa in dokler ne bodo izdani odloki, s katerimi bodo v soglasju z določbami tega pravilnika predpisani pogoji za vlaganje prošenj za izvoz orehovih panjev. Z ozirom na to se priporoča izvoznikom, da sploh ne pošiljajo ravnateljstvu prošenj za izvoz orehovih panjev, dokler ne bo objavljen postopek, o katerem je govora.

Gospodarstvo

Pred izpremembo finančne politike

Imenovanje novega guvernerja in upravnega odbora Narodne banke je vzbudilo pred dnevi precejšnjo pozornost. S tem imenovanjem je očividno hotel finančni minister pokazati, da etatizacija Narodne banke ni tako huda stvar, kot se je to zdelo nekaterim, in da bo Narodna banka lahko vodila razmeroma neizpremenjeno politiko, saj je bil že tudi prej finančni minister merodajen za osnove njene poslovne politike.

V zvezi s tem je bilo govora tudi o novem ministru za prehrano, ki je znano prišel iz krogov vodilnega uradništva Narodne banke. Listi so citirali zlasti njegov članek v novoletni »Pravdi«, v katerem je g. dr. Protič, ko še ni bil minister, dal značilne poglede na naš sedanji gospodarski in finančni položaj.

Za presojo delovanja novega ministrstva za prehrano je značilno, da je začasno ustavljeno izdajanje dovoljenj za razna povišanja cen. Obenem s tem je bilo tudi objavljeno, naj ne kupujejo interesenti blaga in surovin po cenah, ki onemogočajo prodajo po sedanjih cenah. Iz tega bi bilo sklepati, da pripravlja novo ministrstvo veliko bolj uspešne ukrepe proti dviganju cen in da je zaradi tega ustavljeno zviševanje cen. Ni pa seveda točno rečeno, ali bo ta »stop« cen veljal dolgo časa, ker bi v primeru, da ne nastopijo vsi razlogi, ki govore za ustalitev cen, nastal v gospodarskem življenju, zlasti pa v preskrbi zastoj, ki danes ni potreben, še manj pa zaželjen.

Zadnje dni so se pojavili tudi glasovi o izpremembi naše finančne politike, čeprav smo še nedavno slišali govor finančnega ministra, ki je smatral, da je odgovoril na vse kritike. Sedaj se pojavljajo zopet novi glasovi, ki zlasti poudarjajo, da je potrebno ustaliti kupno moč dinarja, za kar so dobili povoda v zadnjem govoru novega guvernerja Narodne banke g. dr. Radosavljeviča.

V zvezi s tem navajamo tudi pisanje »Jugoslovanskega kurirja«, ki ima, kot znano, dobre zveze s finančnim ministrstvom. »Jugoslovanski kurir« pravi, da je treba že v prihodnjih dneh pričakovati pristopa merodajnih faktorjev h konzultiranju uglednih javnih delavcev in zastopnikov gospodarstva glede tega vprašanja. Na drugi strani doznava »Jugoslovanski kurir«, da bo posvečena posebna pozornost izvajanju čim obsežnejšega varčevanja tudi pri izrednih izdatkih države, znano pa je tudi že, da želi ministrstvo financ v novem proračunu izvajati maksimalno varčevanje.

Glavna teža tega vprašanja je po mnenju »Jugoslovanskega kurirja« v tem, da bi se z ukrepi, ki se pripravljajo, razbremenila Narodna banka, ki je danes edini kreditor izrednih državnih potreb. Svrha je namreč zaustaviti povečanje obtoka bankovcev in najti druge izvore, ki lahko v polni meri zagotove kritje izrednih državnih potreb.

Vse to so vesti, ki napovedujejo v bližnji bodočnosti izpremembo finančne politike, kakor so jo zahtevali strokovnjaki in na to opozarjali že mesec sem, da bi se tako na denarni strani odstranili vzroki, ki so poleg drugih faktorjev dovedli do zvišanja cen in s tem ovirali vzdrževanje socialnega in gospodarskega ravnotežja v državi.

Mednarodna politika cen

V prejšnji svetovni vojni od 1914 do 1918 so cene v vseh evropskih državah ter v Severni Ameriki izredno narasle, draginja se je torej znatno povečala, kar je imelo za posledico socialne boje, ki so rušili socialne in gospodarske temelje držav. V sedanji vojni pa je povsod skušala državna politika preprečiti dviganje cen in s tem nepregledne socialne posledice zvišanja cen.

Med temi državami je gotovo na prvem mestu Nemčija, ki je že leta 1936 izdala odredbe proti dviganju cen in je istočasno dala vse gospodarstvo v službo ponovne oborožitve. Seveda ni popolnoma uspelo zadržati cene na višini leta 1936 in so morala biti dovoljena nekatera zvišanja cen; na drugi strani pa je nemški politiki uspelo znižati nekatere važne cene. Trgovina pozna samo odstotke zaslužka, katere ji dovoli država. Ti odstotki se večkrat izpreminjajo. Tako je bila nedavno znižana stopnja za zaslužek v tekstilni trgovini, v kolikor je znašala nad 30%, za 10%.

Večje težave so nastale v priključenih ozemljih zaradi različne ravni cen. V začetku so bile n. pr. vse cene v češko-moravskem protektoratu vezane, nato pa se je počasi začela prilagoditev stanju v Nemčiji. Predvsem pa so morale biti zvišane mezde, za približno 30%, v kmetijstvu celo za 35%. Na drugi strani pa so skušali držati cene nizko, ker so se pač zavedali pomena stalnosti cen in mezd.

Tudi v Franciji so začeli kmalu z uradno kontrolo cen, ki je konec koncev stremela za obdržanjem prejšnjih cen, vendar so nastopile take težave, da raven cen v Franciji ni mogla biti vzdrževana na prejšnji višini zaradi izpremenjenih zunanjepolitičnih odnošajev.

V Angliji niso pustili cen enostavno naraščati in so bile cene podvržene gospodarskim ukrepom vlade, da jih obdrži na primerni višini. Toda vedno večje težave z dovozi in povišanje prevoznih stroškov ter zavarovalnih premij, so povzročili, da so se cene na debelo v Angliji dvignile za okoli 40%. Življenjski stroški pa so narasli v mnogo manjši meri. Seveda pa še vedno naraščajo.

Amerika je v posebnem položaju. Njen izvoz v Evropo je skoraj popolnoma prenehal. To velja za vse ameriške države, ki so imele v Evropi največje kupce, ako vidimo, da Amerika sama zmanjšuje kmetijsko površino, dočim jo mora Evropa razširjevati. Zaradi teh težav se ni pokazala tendenca k zvišanju cen in so cene ostale v glavnem neizpremenjene.

V Evropi ima velike težave Švica. Njena kontrola cen je začela delovati takoj, ko se je začela vojna. Toda vedno več predmetov je bilo, za katere je bilo treba odobriti višje cene. To se je začelo tudi v kmetijstvu. Ker so cene in življenjski stroški narasli, se je to poznalo kmalu tudi pri plačah in mezdah in tako izhaja sedaj tudi s te strani pritisk na cene, da bi šle navzgor. To stanje zadaja seveda švicarski politiki veliko težav, ker se Švica boji da ne bo glede cen ostala osamljen otok v Evropi in da bo kasnejša prilagoditev na cene v ostalih važnih državah zvezana z velikimi težavami.

Na Madžarskem so tudi ustanovili ministrstvo za preskrbo. To ministrstvo je sedaj začelo kontrolirati tudi cene v kmetijstvu in nedavno je imel novi minister konferenco z zastopniki kmetijskih organizacij, na kateri je povedal, da bo vlada določila fiksne cene kmetijskih proizvodov in da ne bo dovoljevala kasnejših zvišanj. Dopolnitev teh ukrepov glede cen je iskati tudi v blokiranju in popisu zalog. Te dni je bila izdana nova uredba o popisu zalog, katere predpise bo moralo izvrševati nad 32.000 kmečkih gospodarstev. Po tej uredbi bodo sicer lahko imeli nekaj več zalog kot meščani, kar pomeni favoriziranje kmeta. Obetajo tudi velike kazni za one, ki ne bi prijavili zalog.

Cene ržene in soržične moke

Kr. banska uprava, referat za kontrolo cen, objavlja: V trgovini v dravski banovini se je pojavila ržena in soržična moka po znatno višjih cenah, kakor so določene za pšenično krušno moko. Ta moka se kupuje po večini v okrajih Murska Sobota in Dolnja Lendava, kjer se nudijo za rženo in soržično moko cene, ki so daleko višje od zakonitih cen za pšenično moko. Tudi za pšenico in rž se plačujejo v teh okrajih cene, ki so nedopustno visoke. — Z ozirom na to se obrača trgovini z mlevskimi izdelki pažnja na to, da stojijo moke vseh vrst, torej tudi ržene in soržične, v kolikor gre za prodajo na veliko, pod kontrolo cen. Trgovci, ki to moko kupujejo, morajo zaprositi zato za odobritev cene pri kr. banski upravi. Kr. banska uprava pa načeloma ne bo odobravala za rženo ali soržično moko višjih cen, kakor za pšenično moko. Proti vsem trgovcem in zadrugam, ki bi prodajali od dne te objave na veliko rženo ali soržično moko brez odobrenja po višjih cenah, kakor so določene za krušno pšenično moko, bo uveden kazenski postopek po uredbi o kontroli cen.

Gospodarska tekma za Balkan

Geopolitične vezi med Italijo in Balkanom so predmet podrobnega razpravljanja Roberta Dracchija v tržaško-milanski reviji »Geopolitica«. (»L'Italia nell' economia degli stati Balcanici dal 1918 al 1938.«) Člankar ugotavlja, da so države medsebojno najbolj navezane z gospodarskimi odnosi. Prav na gospodarskem področju pa se je pokazala v dvajsetletju 1918—1938 nujnost povezanosti Balkana z zapadom.

Pracchijeve glavne misli in številke (pri katerih se omejimo bolj na Jugoslavijo) so takele:

Dvajsetletje med evropsko vojno in sedanjo svetovno vojno je v življenju vseh narodov posebno značilno. Politični obraz Evrope se je menjal, z njimi tudi gospodarske težnje. Tri velesile: Rusija, Italija in Nemčija so izpodrivale iz jugovzhodnega evropskega področja britanski gospodarski in politični vpliv. Zaradi političnih razmer pa sta ostali na Balkanu kot tekmovalki le Italija in — Nemčija. Dobro so ločena v članku tri razdobja v teh dvajsetih letih. Prvo sega do l. 1927. Tedaj je stala Italija na jugoslovanskem trgu na prav odličnem mestu. Od vsega uvoza Jugoslavije je na Italijo odpadlo 16.4%, v letu 1924 pa celo 20.5%. Nemčija je v tej dobi dosegla največ 12%, Britanija pa 8%.

Za Bolgarijo daje povprečni uvoz sledeče številke:

Iz Italije	iz Nemčije	iz Britanije
13.5%	21%	13%

Največ pa je Italija pošiljala v Albanijo, kjer stoji med vsemi uvozniki s 70% na prvem mestu. Na grškem trgu je pa daleč za Ameriko in Britanijo z 8.5%.

Drugo dobo dvajsetletja označuje svetovna kriza okoli l. 1930. Italijanski uvoz na Balkan je počasi padal. V Albanijo skoraj za polovico.

Še večji gospodarski umik z balkanskih trgov je pa posledica ženevskih sankcij in njim sledečega napora Italije, da se gospodarsko osamosvoji (avtarhija); seveda Italija ni uvažala, a zato tudi ne izvažala.

Od vseh svojih zunanjih nakupov je tedaj Jugoslavija vzela na italijanskem trgu le 2.5%, Bolgarija 0.6%, Grčija 0.5% in Albanija 24%.

Zato je pa Nemčija izmed vseh držav najbolj globoko prodrla na balkanska tržišča po letu 1930.

Pracchi navaja tele številke: Jugoslavija je od Nemčije kupila 26.7% vseh svojih potrebščin, Bolgarija 6%, Grčija 22.6% in pravi, da je ta odstotek v stalnem naraščanju.

Tako je Nemčija izpodrinila vse druge tekmovalke, ker odjemlje na Balkanu vse poljedelske pridelke in pošilja svoje tovarniške izdelke po največji in najcenejši prometni poti — Donavi, ki je vsa pod njeno kontrolo.

Italija mora, tako se končuje članek, znova pričeti z gospodarskim prodiranjem, ker je s priključitvijo Albanije postala balkanska država.

Kajpak se pa to da doseči le, če je prej ustvarjeno med sosedi dobro sožitje na osnovi: kar meni manjka, prijateljsko menjujem s tvojim blagom.

R. B.

Akcijski odbor Feniksovih zavarovancev v Zagrebu sporoča vsem zavarovancem, ki so položili svoje police pri njem, da naj z dopisnico zahtevajo polico nazaj, označijo pa naj tudi redno številko police, pod katero je bila polica prejeta, nadalje naj navedejo višino zavarovanja in točni naslov zavarovanca. Zavarovanci, ki so svoje zavarovalne police položili pri Jugoslovnski združeni banki, Zagreb, naj pošljejo potrdilo o prejemu. Police se bodo vračale izključno po pošti na povratni recepis in ni treba ponje hoditi osebno. — Akcijski odbor Feniksovih zavarovancev, Zagreb, Djordjevičeva 5

Navodila za izdatke iz posebnega računa M. s. št. 461/39. Finančni minister je predpisal navodila za upravljanje in razpolaganje z gotovino na posebnem računu po sklepu ministrskega sveta št. 461 z dne 4. maja 1939. Iz gotovine tega sklada se bodo izplačevale dopolnitve dotacij posebnim cestinskim skladom, v kolikor se ne bi podpore dale dobiti iz splošnega cestinskega sklada, nadalje stroški za nabavo plovnih objektov in prevoznih sredstev, popravila, nabavo pogonskega materiala, v kolikor služi potrebam carinskih oblastev, nadalje za nagrade osebam, ki služijo na teh sredstvih, za plačilo stroškov za izdelavo zakonskih načrtov itd., ki so v zvezi s cestinskim skladom, naknade v obliki specialne dnevnice kot dodatek redni dnevnici po uredbi o potnih in selitvenih stroških, ki so v zvezi s tem skladom in končno za razne stroške carinske službe. Za izplačilo nad 50.000 din je merodajen minister financ do 50.000 din načelnik carinskega oddelka. Nabavke do 100.000 din gredo po komisijski poti, komisijo za nabave, ki zahtevajo višje vsote, odredi minister financ.

Iz hrvatske tekstilne industrije. Iz Belgrada poročajo, da je večina delnic tekstilne industrije »Preslica«, ki je bila doslej v čeških rokah, prešla v domače roke, in sicer je večinska delničarka postala dubrovniška transportna in brodarska družba »Devo i Soldat«.

Nova Osrednja hrvatska zadruga. V zadružni register je bila vpisana v Zagrebu Glavna živinorejska zadruga z o. j., katere predsednik je dr. Vekoslav Gortan.

Reforma zakonodaje o delniških družbah v Italiji. Iz Rima poročajo, da se pripravlja obsežna reforma zakonodaje o delniških družbah v Italiji. Predvsem se delniške družbe ne bodo imenovale »anonimne družbe« (Societa anonime), temveč družbe na delnice (Societa per azioni«). Nadalje bo v bodoče predpisana najnižja glavnica 1 milijon lir za vsako novo družbo. Število delničarjev pa mora znašati najmanj 3. Za osnovanje delniške družbe in za povišanje glavnice bo potrebno predhodno dovoljenje korporacijskega ministrstva. Ta zakonodaja naj onemogoči zlorabe, ki so se pojavile pri italijanskih delniških družbah.

Obtok bankovcev v nekaterih državah. Iz poročil nekaterih emisijskih bank posnemamo, da se je obtok bankovcev na **Finskem** povečal od konca leta 1939 do konca leta 1940 od 4.039 na 5.275 milijonov finskih mark, istočasno pa je devizni zaklad padel od 1.726 na 1.177 milij. mark, dočim je zlati zaklad ostal neizpremenjen na 604 milij. mark. — Na **Švedskem** je zadolžitev države pri emisijski banki narasla lani od 232.9 na 461.6 milij. kron. Zlati zaklad se je lani zmanjšal od 589.9 na 352.6 milij. kron, devizni zaklad pa se je povečal. — **Madžarska** Narodna banka izkazuje s koncem leta 1940 državnega dolga 572 milij. pengö (na koncu leta 1939 je znašal 312 milij. pengö). Obtok bankovcev je narastel od 975 na 1.387 milij. pengö v teku leta 1940.

Ameriške velebanke. Bilančni podatki 10 največjih newyorških bank za leto 1940 kažejo, da je bilančna vsota vseh teh bank narasla lani od 14.370 na 17.248 milij. dolarjev. Največja ameriška banka je »Case Bank« z bilančno vsoto 3.824 (3.086) milijonov dolarjev, »National City Bank« z bilančno vsoto 3.095 (2.509) milij. dolarjev, sledi: »Guaranty Trust« bilančna vsota 2.719 (2.402), Bankers Trust 1.580 (1.245), »Central Hannover Bank« 1.398 (1.212) in »Manufacturers Bank« z bilančno vsoto 1.050 (861) milij. dolarjev.

Direktna zveza Budimpešta—Južna Amerika. Nedavno so začeli na Madžarskem delati ladje, ki bodo lahko vozile po morju in po Donavi. Take ladje izdelujejo ladjedelnice Ganz v Budimpešti. Imele bodo po 1200 ton, toda te ladje bodo lahko vozile samo po Sredozemskem morju. Zgrajene pa bodo tudi tri večje ladje po 2300 ton nosilnosti, ki bodo služile za parobrodno zvezo med Budimpešto in Ameriko, zlasti Južno Ameriko.

Borze

Dne 3. februarja 1941.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 7,107.399 din, na belgrajski 11,450.000 din, od tega 237.486 in 354.000 mark, 75.793 šv. frankov in 18.991 dolarjev. — V efektih je znašal devizni promet na belgrajski borzi 510.000 din.

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt	174.57— 177.77
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Ženeva 100 frankov	1028.64—1038.64

Ljubljana — zasebni kliring:

London 1 funt	215.90— 219.10
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Ženeva 100 frankov	1271.10—1281.10

Ljubljana — svobodno tržišče:

Berlin 100 mark	1772.00—1792.00
Solun 100 drahem	38 denar

Zagreb zasebni kliring:

Solun 100 drahem	38 denar

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem	37.65—38.35

Curih, Belgrad 10, Pariz 8.15, London 16.08, Newyork 431, Bruselj 69 (nom.), Milan 21.725, Madrid 40, Amsterdam 229 (nom.), Berlin 172.50, Stockholm 102.75, Oslo 89.50, Kopenhagen 83.50, Sofija 4.25, Praga 17.245, Budimpešta 85, Atene 3.00, Carigrad 3.275, Bukarešta 2.125, Helsingfors 8.15, Buenos Aires 101.875.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 178—481
v Zagrebu 478—482
v Belgradu 478—479

Ljubljana. Držav. papirji: 7% inv. pos. 100.50 do 101.50, agr. 56—58, voj. škoda prompt. 478—481, Begl. obv. 85—86, dalm. agr. 81.50—82.50, 8% Bler. pos. 106—108, 7% Bler. pos. 101—103, 7% pos. Drž. hip. banke 102—104, 7% stab. pos. 97—99. — Delnice: Nar. banka 7.000—7.100, Trboveljska 368 do 378, Kranj. indr. dr. 142 denar.

Zagreb. *Državni papirji:* 7% inv. pos. 100 denar, agrarji 56 denar, vojna škoda promptna 478—482, begl. obv. 86 bl., dalm. agrarji 81—82, 6% šum. obv. 81—81.50, 4% severni agrarji 56.50 denar, 8% Bler. pos. 106.50 den., 7% Bler. pos. 100 den., 7% pos. DHB 102 den. 7% stab. pos. 97 den. — *Delnice:* Narodna banka 7.100 denar, Priv. agrarna banka 204 den., Trboveljska 378 do 381 (380).

Belgrad. *Državni papirji:* 7% inv. pos. 100.50 denar, agrarji (58), vojna škoda promptna 478 do 479 (478.50), begl. obv. 85.25 den. (85.50), dalmatinski agrarji 80.75—81 (81), 6% šum. obv. 80 denar (80), 4% severni agrarji 55.50—56.25 (56), 8% Bler. pos. 106 den., 7% Bler. pos. 100.50 den., 7% pos. DHB 102 den., 7% stab. pos. 99.50 den. *Delnice:* Narodna banka 7.050 den. (7.050), Privatna agrarna banka 208—210.

Žitni trg

Novi Sad. Oves bač., srem., slav. 400—405; ječmen bač. srem. 490—500; fižol bač., srem. beli brez vreče kasa duplikat 595—600. — Tendenca nespremenjena.

Živinski sejmi

Svinjski sejem v Ptuju dne 29. januarja. Dogon: 100 svinj in 7 prascev. Prodanih je bilo 36 glav. Cene: pršutarji 12—13 din, debele svinje 13.50 do 14.75 din, svinje za pleme 10—12 din za kg žive teže.

Živinski sejem na Vinici dne 27. januarja letos. Dogon: 280 volov, 20 juncev, 60 krav in 15 glav jalove živine. Prodanih je bilo domačim kupcem: 80 volov, 8 juncev, 15 krav in 4 glave jalove živine. Cene so bile naslednje: voli I. vrste 10 din, II. vrste 8—9 din, krave I. vrste do 11 din, krave mršave 6 din, jalova pitana živina 9—11 din za 1 kg žive teže.

Smernice našega političnega vodstva

Načelni govor predsednika dr. Frana Kulovca v Celju

Preteklo nedeljo sta bili v Laškem in v Celju seji okrajnih organizacij JRZ, ki se jih je udeležil tudi g. predsednik, minister dr. Fran Kulovec. Na obeh krajih je bil g. predsednik sprejet z navdušenjem in prisrčnostjo. V Laškem se je začela seja okrajne organizacije JRZ kmalu po 8 dopoldne v okrašeni prosvetni dvorani, ki je bila nabito polna. Zborovalci so predsednika dr. Kulovca navdušeno pozdravili, ko se je pojavil v dvorani. Najprej je govoril bivši poslanec prof. Bitenc, ki se je spominjal pokojnega voditelja dr. Korošca, nato pa je govoril o pomenu naše strnjenosti, povezanosti in discipline. Sledil je govor predsednika dr. Kulovca, ki ga je članstvo večkrat prekinilo z navdušenim odobravanjem.

Ob 9 se je predsednik dr. Kulovec odpeljal v Celje v spremstvu bivšega poslanca in mariborskega tajnika JRZ g. Marka Kranjca. V Celju so ga pozdravili okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobec, zastopnik šefa policije g. Kukovič in poveljnik orožniške čete g. kapetan Artur Svetlič. V Prosvetnem domu se je medtem že začela pod vodstvom senatorja g. Mihelčiča širša seja okrajne organizacije JRZ za celjski okraj. Seje so se poleg vseh odbornikov krajevnih organizacij udeležili senator dr. Schaubach, bivši narod. poslanci dr. Ogrizek, predsednik Kmetijske zbornice Steblovnik, prof. Bitenc, celjski župan dr. Voršič, mariborski župan dr. Juvan, član uprave Narodne banke g. Fazarinc, predsednik MJRZ za celjski okraj Jože Kroflič in drugi odličniki iz celjskega okraja. Senator Mihelčič je govoril o hmeljarstvu in težavah v hmeljski trgovini, o regulaciji Savinje in o drugih perečih vprašanjih celjskega okraja.

Kmalu po 9 je stopil v dvorano, burno pozdravljen, predsednik g. dr. Kulovec, ki je imel naslednji govor:

Razveseljiva sloga v stranki

»Pokojni naš voditelj nam je zapustil veliko dediščino. Takoj po njegovi smrti je nastalo vprašanje, ali smo bili vredni sodelavci in dediči njegovega dela. Ali bomo mogli in znali ohraniti to dediščino in v slogi ter disciplinirano nadaljevati njegovo delo. Lahko trdim, da je njegova stranka takoj pri volitvi novega predsednika stranke in strankinega načelstva dokazala, da hoče enotno in disciplinirano hoditi po potih rajnega velikega voditelja. (Slava mu!) Mnogi so se zmotili, ko so pričakovali, da se bodo najbližji sodelavci rajnega voditelja tepli za njegovo dediščino. Enotno in disciplinirano so si postavili novo vodstvo tako, da je ta enotnost in disciplinirano visoko povzdignila moč in udarnost naših vrst. Želim in vas prosim, da se ta enotnost in disciplinirano kaže povsod v našem javnem življenju. Mi moramo biti močni in disciplinirani, ker nas čakajo težke in velike naloge.«

Poziv drugim strankam

»Mi, ki smo brez dvoma večina našega slovenskega naroda, nosimo v prvi vrsti odgovornost za njegovo usodo. Ni sedaj čas, da bi se stranke med seboj prepirale in razpravljale pred javnostjo majhne osebne in druge zadevice. Želimo, da zaradi vsega naroda nastopi med nami pomiritev. Ali ne bi bilo lepo in dostojanstveno, ko bi se naša javna glasila dvignila visoko nad dnevne strasti in bi iz tega visokega vidika obdelovala naša narodna in državna vprašanja! Če kdaj, je sedaj čas, da presojamo vse naše javno življenje z vidikov hierarhije vrednot. Morda je za nekatere težko da se dvignejo nad dnevne strasti in se dajo voditi le po največjih narodnih in državnih vrednotah. Morda je težko, toda potrebno je. Če je v nas dovolj samozataje, dovolj uvidevnosti, tudi ne bo težko podrediti se priznanemu narodnemu vodstvu. Zato kličem vsem: S tem naj nastopi pomirjenje, da bomo močni in veliki v časih velike preizkušnje.«

Neizprosen boj levičarstvu in komunizmu

»Ko pozivam k pomirjenju in ko opozarjem vse one izven našega tabora, da se dvignejo nad vsakdanjost, vem, da je pri nas peščica ljudi, ki dela proti občim narodnim interesom, ki stoji pod tujim vodstvom in sledi tujim ciljem. To so levičarsko usmerjeni elementi, ki predstavljajo pogibelj za naš notranji mir v državi. Vsem tem elementom napovedujemo boj in kličemo po močni roki, ki bo izgnala elemente anarhije in prevrata iz našega javnega življenja! Mi nočemo komunizma! Ruski narod je naš bratski slovanski narod, toda ruski komunizem ni naš brat! Mi smo in hočemo biti dobri Jugoslovani, dobri Slovenci, Hrvatje in Srbi! Mi hočemo delati za dobro kralja naroda in naše velike in močne države Jugoslavije! Mi nočemo biti za tisto, kar je zraslo na tujih tleh.«

Sporazumna politika s Srbi in Hrvati

Nato je gospod minister prešel k vprašanju preosnove vlade in med drugim rekel: »V zadnjem času ste zasledovali naša pogajanja za preosnovo vlade. Sprememb, kot vidite, ni bilo, in smo ohranili pozicije, kakor smo jih imeli v času, ko se je ločil naš voditelj od nas. Naš zastopnik sedi v prosvetnem ministrstvu, jaz pa sem prevzel ministrstvo brez portfelja. Vodili so me tehtni razlogi, ki smo jih javnosti že razložili. Merodajni pa so bili še tudi drugi razlogi, ki jih boste mogli v teku mojega delovanja razbrati.

Politični položaj je trdno v rokah sedanje vlade, ki je vlada narodnega sporazuma in ima nalogo, da se sporazum lojalno izvaja. Po danih razmerah in po možnostih dela na tem, da se sporazum in sporazumna ureditev države nadaljuje. Nam je v tej vladi odrejena pot, ker se držimo velikih smernic, ki nam jih je pokazal pokojni voditelj. Po njegovih potih hodimo in hočemo hoditi, lojalno sodelovati in vztrajno delati, da koristimo državi in Sloveniji. So podtikanja in ugibanja, ki izvirajo iz prevroče domišljije nekaterih nestrpnih nepočakancev. Prej so nekateri hoteli vedeti, da hodimo mimo Zagreba v Belgrad, zdaj si nekateri domišljujejo, da se predolgo zadržujemo v Zagrebu. Mi vsi vemo, da je naše razmerje tako do bratov Hrvatov kakor do Srbov in vse države pravilno. Ko sem hodil v Belgrad, sem se rad ustavil v Zagrebu. Pri vsem tem pa nisem nikoli pozabil, da je Belgrad prestolnica naše države, kjer je kraljevska vlada in sedež naše vzvišene dinastije.

Mi hočemo živeti v dobrih in prijateljskih odnošajih z brati Hrvati, pri vsem tem pa smo vedno visoko cenili središče naše države, kjer se odločuje usoda naše domovine. In tako je vse v redu, vse vrednote so postavljene na pravo mesto. Vsi oni, ki bi hoteli ta red obrniti, ne pridejo na svoj račun in se bodo vsaj glede nas zmotili.

Mi Slovenci smo iskreno že prej sodelovali pri politiki narodnega sporazuma, najiskreneje sodelujemo v politiki narodnega sporazuma tudi v vladi in želimo samo, da bi se vsa ta vprašanja rešila čim prej, da bi tudi Slovenci dobili tako dolgo želeno našo slovensko samoupravno edino slovensko banovino.«

Za slovensko samoupravo

Dr. Kulovec je nato obravnaval delo vlade in njeno skrb za rešitev socialnih in gospodarskih vprašanj, posebno pa vprašanja prehrane. Potem je nadaljeval:

»Ko se toliko bavimo s temi najvažnejšimi vprašanji, pa seveda nočemo iti mimo političnih ciljev, ki so bili gibalo našega gibanja in velika zapuščina našega voditelja. Morda se kdo huduje nad tem, da zopet in zopet poudarjam tiste točke našega programa, ki so nam drage, pa se drugim zde, da prihajamo z njimi pred javnost ob nepravem času. Menimo, da ne smemo nikdar dopustiti, da bi se načelne stvari zatemnile in zameglile. Ne smemo opustiti vseh tistih vprašanj, ki so bistveno važne tako za državo kakor za našo ožjo domovino — namreč vprašanje naše slovenske samouprave.

Sporazum s Hrvati je dal državi nove temelje in jo je na zunaj in znotraj utrdil. Načelnih nasprotstev glede naše samouprave pač ni. Za široko samoupravo se potegujemo, ker smo trdno prepričani, da ona ni le v korist Slovenije, temveč v enaki meri dobrobit države. V letu smo, ko bo prevzel naš mladi kralj Peter II. kraljevsko žezlo v svoje roke. Ali ne bi bil to najlepši dar njegovemu veličanstvu ob nastopu njegove vzvišene službe, da sprejme v svoje roke državo, v kateri so notranje razmere lepo urejene, narodi zadovoljni, ker si svoje stvari sami urejajo, državi pa z veseljem dajejo, kar je njeno in kar ima polno pravico terjati od svojih državljanov. Ko gledamo v 20 letno zgodovino naše mlade države, ko tehtamo slabe in dobre stvari, menimo, da je zgodovinsko potrjeno, da je bil togi centralizem vir vseh nesreč in razprtij. Če je tako, ne kaže drugega, kakor da vzamemo motiko in ga pokopljemo za večne čase, državo pa postavimo na temelje, ki jih narekuje nauk zgodovine.«

Mir na zunaj in varne meje — Zahvala kraljevskemu domu in naši hrabri vojski

»Po zaslugi voditeljev naše zunanje politike, posebno kneza namestnika Pavla, je danes Jugoslavija kakor otok miru sredi grozot v Evropi. Res je, da je vojna prinesla tudi nam mnogo neprijetnosti. Draginja raste, pritiska vse prebivalce, vrste se vpoklici, toda kaj so vse te žrtve v primeri s strašnim trpljenjem, ki je prišlo med druge narode naše celine. Vsak razsoden človek mora priznati, da je lažje prenašati te žrtve, kakor pa stati pred kanoni in puškami.

Dolžnost nas vseh je, da se združimo in strnemo okrog vlade narodnega sporazuma, ki nam je ohranila mir in, ki hoče tudi nadalje živeti v prijateljstvu z vsemi državami, prav posebno z našimi sosedi, s katerimi smo gospodarsko stalno zvezani, da ohrani mir.

Mi imamo svojo narodno vojsko, v kateri služijo naši možje in fantje, in ta vojska je čuvar naše varnosti. Kar njej žrtvujemo, žrtvujemo sebi in za mir. Razcepljeni smo majhni, povezani veliki in močni. Tako se čutimo svobodne ter hočemo svobodno živeti, hočemo z odločnostjo slediti činiteljem, ki vodijo našo državo: dinastija, vlada in vojska.«

Govor predsednika dr. Kulovca so navzoči pogosto prekinjali z navdušenim odobravanjem. Na koncu govora pa so priredili navdušene ovacije kraljevskemu domu, vojski in vladi narodnega sporazuma.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 16. in 20. uri

DON BOSCO

Za dodatek pustolovščine filmskega reporterja

Upornik Mafadi

Jhon Wayne - Barclay

Ob 2. obletnici smrti škofa dr. J. Gnidovca

Plevlje v Sandžaku: Prvo sv. obhajilo in birma 20. maja l. 1934. Slika iz delovanja pok. škofa dr. Gnidovca po diaspori — dosedaj še neobjavljena. — Sam, brez vsakega duhovnika, je potoval, učil, spovedoval, obhajal, birmal... — (Na sliki navzočih je tretjina Slovencev.)

Ob drugi obletnici njegovega odhoda iz Skoplja sem obiskal njegov grob pri Sv. Križu. Priprost in izklesan je nagrobni spomenik, kakor je bil priprost in izklesano odločen on sam. Pa mi je na poti proti grobu prihajalo na misel vse mogoče in spraševal sem se, kako je mogoče, da še danes posamezniki njegovo delovanje nekako postrani gledajo in se še večkrat od tu in tam sliši kakšna beseda obsodbe. Imel sem priliko od blizu gledati njegovo delo v poslednjih letih, marsikaj sem razumel šele po njegovi smrti in moram reči, da ne morete danes dobiti na vsem svetu človeka, ki bi delal tako nesebično in samo za duše, kot je to delal on; ki bi znal tako potrpežljivo nositi vse mogoče potrebne, a še več nepotrebnih križev; ki bi znal tako boguvdano opravljati svoje dolžnosti... ne, to je zmogel samo on, ki je ves živel v Bogu in za Boga... In njegovi križi... mnogo bi jih lahko naštel, pa bo boljše, da molčim. Ker je on molčal o vseh, naj tudi jaz ne naštevam onih, za katere vem, da bi drugega strli, ali bi pa on nje strl... škof Gnidovec jih je nosil in molčal, a pri tem je iz dneva v dan izčrpaval svoje telesne in duševne moči. Zadnja tri leta je hiral: telo je začelo odpovedovati in duševne moči so pešale, a vse je držala pokonci samo neizmerna energija, ki je vso črpal iz velike odgovornosti: »Za duše odgovarjam.« Pa so še in še padali udarci nanj in ravno v poslednjih mesecih je sprejemal težke udarce od strani, od katere bi jih mogel najmanj pričakovati. In takrat je popustila tudi energija in vzkliknil je: »Ne morem več, umret grem.«

Odšel je in že dve leti krije njegovo izmučeno telo zanj gotovo lahka zemlja. A dušo mu je že sodil Bog in jo vzel k Sebi...

Ko sem se tako bližal grobu, sem srečal gospoda profesorja-kateheta dr. Pečjaka in ta mi je opisal tako lep trenutek iz zadnjih dni škofovega križev polnega življenja, da mi je pregnal vse črne misli in stopil sem k grobu, da si izprosim od pokojnega škofa še kakšno milost. Priporočam se njegovi priprošnji pri Bogu in tudi drugi se mu priporočajo in to ne zastonj. Kar po domače sem se mu priporočil takoj po njegovi smrti, ko sem bil prisiljen pod jako neprijetnimi okolnostmi sprejeti upravo škofije in takole sem molil: »Janez, ti si kriv, da je to breme padlo na mene, ko si me imenoval za konzultorja, sedaj mi pa pomagaj nositi.« In reči moram, pomagal je in velikih neprijetnosti me je rešil. Sedaj, ko sem tega bremena rešen, se mu moram javno zahvaliti. Pa se ne zahvaljujem samo jaz. Že prihajajo na škofijo zahvale od vseh strani in zraven darovi za njegove ustanove.

Večkrat slišim razna vprašanja, polna dvomov, če bo pokojni škof Gnidovec dosegel čast oltarja. O tem jaz soditi ne morem. Povem naj samo, da je splošna sodba vernikov vseh veroizpovedi Južne Srbije ta, da je on svetnik, če od te sodbe izvzamem samo par oseb. To splošno sodbo vseh je izlil skopljanski vladika, metropolit Josif, v sledeče vprašanje, ki mi ga je ob neki priliki zastavil: »Kakšne predpise pa imate v vaši Cerkvi o kanonizaciji? Nekako počasi gre pri vas vse to. Če bi bil dr. Gnidovec naš, bi bil že proglašen za svetnika.« Samo to bom temu dodal: »Vox populi, vox Dei.«

Pa vendar se mi zdi, da mi Slovenci do svojega svetnika še ne bomo prišli, pa naj bo to Slomšek ali Gnidovec ali Knoblehar ali Baraga. Smo le vse preveč kritični in premalo verni. Na to vprašanje gledamo samo z očali čistega razuma in kritike in popolnoma odstranjujemo Boga in njegovo milost. Čudovit je Bog v svojih svetnikih — svetniki so delo božje milosti in delo božje čudotvornosti. Če hočemo imeti svetnika, moramo zanj moliti, moramo se mu priporočati polni žive vere, kot se n. pr. nekateri priporočajo sv. Antonu. Šele potem ga bo Bog proslavil tudi pred našimi očmi. Dokler pa bomo samo spraševali, če bo, ga pa ne bo. Do svetnika bomo prišli le po poti vere, molitve in milosti.

Sveto je živel pokojni škof Gnidovec in prepričan sem, da ga je Bog v nebesih nagradil in mu dal svetniško gloriolo. Če bo ta gloriola po božjem privoljenju zasvetila tudi nam, je pa mnogo odvisno od nas samih.

S temi mislimi sem poromal letos na grob pokojnega škofa Gnidovca, ko sem ga prosil, naj mi izprosi od Boga, da mi razsvetli pot v bodočnost. Prevzel sem novo dolžnost v diaspori, v kateri se je pokojni Gnidovec izčrpal in ko sem stopil [illegible] cerkvico, ki je po nazivu župna in dekanijska, a v resnici mala, slaba kapela, sem zagledal v klopi klečati starega moža, ki je pobožno molil in gledal na sliko pokojnega škofa Gnidovca, ki jo je imel pred seboj. Tudi tu ga často, sem si mislil in pogumno prijel za delo, prepričan, da bo božji blagoslov po priprošnji pokojnega škofa Janeza Gnidovca z menoj.

Viktor Zakrajšek.

Beg iz Pariza

14

V vročini kar nisem mogel nikamor naprej in vendar bi bil rad prišel še tisti večer v Marseille, posebno ker moj dokument ni veljal več kot še en dan. Slednjič sem se spravil na neki vojaški tovorni avto, pa šofer se je dolgo branil, češ da mu je najstrožje prepovedano, da bi vozil civiliste. Jaz pa le nisem odnehal in sva se vendarle dogovorila, da mi dá ponjavo, s katero se bom pokril, da me nihče ne bo opazil na avtu. Kot nalašč pa se pripelje nasproti njegov častnik, kateremu seveda pové, da me je vzel na avto. In zdaj mi ni pomagalo nič, moral sem z avta. Ko me je častnik potolažil, češ: »Če ste prišli iz Pariza peš, boste prišli še v Marseille,« mu seveda nisem ostal dolžan: »Oh, seveda bom prišel! No, če bi vi bili morali tako daleč peš, bi vas menda danes nikjer več ne bilo!«

Šel sem še kake pol ure, vse je že kazalo, da bom moral najbrž res peš do Marseilla, ko sem z začudenjem pogledal, da se je ustavil poleg mene osebni avto, in kako sem se začudil, ko sem med drugimi zagledal v avtu vojaka, ki me je bil vozil prejšnja dva dni! Povabil me je, naj prisedem, rekoč: »Pa že vidim, da te bom moral sam spraviti v Marseille!« Povedal sem mu, da sem to že poskušal, pa da mi je spodletelo.

Vozili smo se nekaj časa, potem pa smo trije: dva vojaka in jaz izstopili; avto je šel namreč v drugo smer, v Aix, mi pa smo hoteli v Marseille.

Čakali smo na cesti in gledali, kje bi ujeli kak avto, ko pripelje po cesti avto, v katerem so navadno prevažali živino. Bil je tudi nalašč za to pripravljen. Bil je prazen in šofer nas je prav rad sprejel v avto. Ko smo prišli do mesta, nas ustavi policija in vpraša šoferja, kaj vozi. Ta pa se hitro odreže: »Des cochons!« (Svinje.) In policija: »Passez!« (Naprej!) — Mi seveda nismo prav nič ugovarjali novemu nasiovu in smo si dejali: »No, za klobase bi pa morda še bili!« Veseli pa smo bili, jaz še posebno, da smo brez vseh komedij prišli v mesto.

V mestu smo se poslovili in vsak je krenil na svojo stran. Kmalu smo zvedeli, da je premirje z Italijo že podpisano, ker pa je stopilo v veljavo šele opolnoči tistega dne, [illegible] Sirene so zatulile, nevihta pa jim je račun preprečila. Sicer so se pa vsi naglo umaknili v kleti — kolikor jih imajo — če že ne zaradi letal, pa zaradi dežja. Zadnje bombardiranje Marseilla ni namreč pustilo najlepšega vtisa: bombe so metali iz višine 3000 m, padle so pač, kamor so padle, in bilo je precej mrtvih. Kar je bilo pri vsem tem najbolj zanimivo: več ko polovica bomb je padlo v tisti del, kjer bivajo [illegible]

Zvečer sem si poiskal zavetišče za begunce, kjer sem dobil svojo posteljo. Po dolgem času spet na postelji in še z zavestjo, da drugo jutro ne bo treba na vse tešče naprej! Kako je to sladka zavest, ve le ta, kdor je to že sam kdaj okusil.

Naslednji dan — 25. rožnika — je bil za Francoze dan narodnega žalovanja. Ta dan so objavili pogoje, pod katerimi so podpisali premirje. Vsi so bili osupli, ko so brali in kar verjeti niso mogli; marsikdo ni našel besede. Marsikdo je rekel, saj ni bilo drugega izhoda, pa že takrat jih je bilo precej, ki niso bili preveč zadovoljni, česar pa še seveda niso takoj pokazali. [illegible]

Moja prva pot je bila ta dan na jugoslovanski konzulat, kjer sem si dobil potrdilo o našem državljanstvu, obenem sem pozvedel, kdaj in kako bi bilo mogoče vrniti se domov. Na konzulatu sem zvedel, da nisem sam, ki čakam, da zaenkrat seveda nič ne vedo. Od tega dne naprej je postal jugoslovanski konzulat zame, kakor za vse Jugoslovane, ki smo bili v Marseillu, kraj, kamor smo najbolj pogosto prihajali. In z veseljem moramo reči, da smo pri našem konzulatu našli vedno potrebno zaslombo, kolikor je bilo seveda v njegovi moči.

Ko sem imel v rokah potrdilo, da nisem padel iz neba, je bilo najprej treba misliti, kje bi našel kako sobo in se mogel obleči, da bi smel med poštene ljudi.

Lahko si mislite, kako sem gledal, ko sem odhajal s konzulata in mi pride nasproti gospod Jože, ki je bil tudi v Parizu, da se je še izpopolnil v svoji profesorski stroki, katero zdaj že nekaj tednov z vso mladostno ognjevitostjo uvaja v življenje med našimi južnimi brati.

Seveda je nekaj ur komaj zadostovalo, da sva drug drugemu odgovarjala na vprašanja, ki jim ni bilo ne konca ne kraja.

Jože mi je pripovedoval, da se je odpeljal iz Pariza prav tisti večer, ko je Italija napovedala vojno, o čemer takrat seveda še ni nič vedel. Pa že na pariški postaji je slišal nekaj precej grenkih, ko je vprašal, kje stoji vlak za Italijo. [illegible]

Vzel je progo proti Marseillu, od koder je nameravai preko Nice domov. Ko so se bližali Marseillu, so potniki, ki so vstopali, pripovedovali o vojni napovedi. Pride v Marseille, hitro vpraša, ali vozi vlak preko Nice. Že so ga držali trije detektivi in hajdi z njim na policijo, kjer so ga začeli spraševati — no, ko so ugotovili, da ni kak nevaren element, so ga izpustili. Nekdo mu je svetoval, naj gre hitro na švicarski konzulat, kjer bo morda dobil takoj švicarski vizum in bi tako mogel takoj domov (italijanskega je imel v žepu!). Ves srečen je hitel na švicarski konzulat v upanju, da se bo še tisti večer odpeljal čez Svico domov. Tam pa ga je čakala dobra »prha«. Prijazno so ga povabili, naj jim prinese tri slike in naj izvoli počakati mesec dni, ker je treba vsako prošnjo predložiti osrednji vladi v Švico. In zdaj mu ni preostalo drugega, kot da si poišče kje kako sobo in čaka, čaka — — —

Ko sva tako v naglici preletela dogodkov polne zadnje tedne, sva si ogledala situacijo. Žepi so bili pri obeh že precej suhi — kako torej živeti brez denarja? Nisva se dolgo pomišljala in že sva bila na poti. »Greva v kak zavod ali pa poskusiva kje drugje!«

Prvi dan se nama ne posreči nikjer, zato nadaljujeva naslednji dan. Poskusiva tu, vprašava tam, tu nimajo prostora, tam je že vse polno, zopet drugje nam že mislijo dati sobo, pa... pa mojim listinam niso preveč zaupali. Oba sva bila že do vrh glave sita letanja semtertja, ko odkrijeva v predmestju zavetišče za stare ljudi, ki ga vodijo in oskrbujejo usmiljene sestre. »Poskusiva še tu, ampak to je zadnje!«

Kako sva bila srečna, ko naju je materinsko prijazna prednica razumela, še preden sva si upala s pravo besedo na dan. Dala nama je sobo in rekla, da sva pri njih brez skrbi za nekaj dni — prosila sva namreč za dva, tri dni, ker sva v svoji naivnosti mislila, da bo v nekaj dneh gotovo mogoče domov, in morda sva rekla par dni, da se ne bi naju prekmalu ustrašili.

Soba in hrana je bila zdaj — hvala Bogu — zagotovljena, spravila sva Jožetovo prtljago v novo sobo, nato pa sva skupaj šla na policijo, da bi si dobila tudi od strani francoske policije kak papir — prejšnji že ni bil več veljaven. In tisti dan, pa še vse naslednje dni, sem okušal vse prednosti francoske birokracije. V Marseilu je namreč najmanj 20 uradov za inozemce. In sem šel v en urad, kjer so me poslali v drugega, tam zopet v tretjega in tako naprej do zadnjega. In ko bi ti uradi bili kje skupaj, pa ta je na tem koncu, oni pa prav na nasprotni strani. Ko sem pozno zvečer utrujen prišel iz zadnjega urada, nisem bil najboljše razpoložen.

In sem mislil, pa naj naenkrat dobimo možnost, da odidemo domov, in če nimam poštenega dokumenta od policije, bom lahko gledal, ko bodo drugi odšli, sam pa ostal tukaj.

Drobne novice

Koledar

Torek, 4. februarja: Andrej Korsini, škof; Evtihij, mučenec; Veronika, sveta žena. — Prvi krajec ob 12.42. Herschel napoveduje sneg in dež.

Sreda, 5. februarja: Agata, devica in mučenica; Genuin in Albuin, škofa; Domicijan, spoznavalec.

Letopis

4. februarja 1815. l. se je rodil v Osijeku Josip Juraj Strossmayer, dakovski škof, mecen in veliki hrvatski politik-narodnjak. Že ob času svojih študij se je vživel in zavzemal za slovansko duhovno vzajemnost, saj je v Pešti, kjer je študiral teologijo, pripadal krogu začetnika in tvorca panslavizma Jana Kollara (1834/37), še bolj pa se je seznanil in navdušil za vseslovanske misli na Dunaju, kjer je v družbi s Palackim in Riegerom preživljal revolucionarno leto 1848. Ko je v začetku šestdesetih let stopil v politiko, je nadaljeval s programom narodne (ilirske) stranke na političnem in kulturnem polju. Z velikim darilom (50.000 gld.) je omogočil l. 1860 osnovanje Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, prav tako se je zavzemal tudi za ustanovitev univerze. Bogato je podpiral narodne ustanove na vsem slovanskem jugu; pomagal j Vuku Št. Karadžiću, podpiral Matico Slovensko in Srbsko. V hrvatskem saboru je bil ob uri ustavnega življenja vodja narodne stranke, zavzemal se je za združitev Dalmacije in Vojne krajine z bansko Hrvatsko in branil domovino pred madžarskim in nemškim centralizmom. Hotel je, da bi ostala Hrvatska v okviru podonavske monarhije kot samostojna država, ki bi jo z ostalimi deli družila le oseba vladarjeva. Ko so z ogrsko-hrvatsko nagodbo ti njegovi načrti propadli, se je umaknil iz političnega življenja. V verskem in cerkvenem oziru se je mnogo trudil za združitev vzhodne cerkve z Rimom, v zvezi s tem njegovim stremljenjem je treba razumeti njegov nastop na cerkvenem zboru l. 1869/70.

Novi grobovi

✝ **V Šmartnem ob Paki** je mirno v Gospodu zaspala gospa **Helena Praprotnik** roj. Cukljati. Pogreb bo v sredo ob 10 dopoldne na pokopališče v Šmartnem.

✝ **V Ljubljani** je umrla gospa **Elizabeta Kvas**, vdova po odvetniku. Pogreb bo danes ob 4 popoldne z Žal, kapela sv. Petra, na pokopališče k Sv. Križu.

✝ **V Ljutomeru** je za vedno zatisnil svoje oči gospod **Franc Wirth**, trgovec in posestnik. Dočivel je 70 let. Pokopali so ga v ponedeljek.

Naj jim sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

✝ **Adolf Elsner.** Kakor je povzeti iz smrtnega naznanila v graški »Tagespost« z due 1. febr. je 28. januarja umrl v Gradcu v 85. letu g. Adolf Elsner pl. Banau, senatni predsednik v pok. in zadnji avstrijski predsednik deželnega sodišča v Ljubljani. Rojen v Ljubljani na Poljanski cesti kot sin uradnika tobačne tovarne in vnuk pivovarnarja Schwarza, je služil pri sodiščih v Ljubljani, na Vrhniki in v Kranju in potem zopet v Ljubljani. Bil je sicer dober sodnik in je slovenščino obvladal. Kot sodni nadzornik in slednjič od l. 1909 kot predsednik dež. sodišča se je pa pokazal kot strasten eksponent Slovencem nasprotnega režima in krut nasprotnik veljave slovenščine pri sodiščih. Njegov pismeni ukaz, ki ni bil v nobenem zakonu utemeljen, da morajo sodniki in uradniki pri sodišču med seboj le nemško govoriti, je povzročil vihar ogorčenja v vsej slovenski javnosti. Celo graški višji predsednik Pitreich je kasneje v svojem spisu »Deutsch und Slovenisch im Sprengel des Obergerichtes Graz« ironiziral to naredbo. Elsnerjeve odredbe in njegov nastop so mnogo pripomogle k tistemu Avstriji sovražnemu razpoloženju, ki je bilo na Slovenskem pred političnim prevratom leta 1918. Ob zlomu Avstrije ga je dal Narodni svet celo aretirati. Odšel je takoj v Gradec, kjer je bil po kratkem službovanju upokojen in je odslej tam živel. — N. v m. p.!

Osebne novice

= **Promocija.** Dne 1. febr. je bil na ekonomsko-komercialni visoki šoli v Zagrebu promoviran za doktorja ekonomsko-komercialnih znanosti g. Mirko **Pibrovec**. Doktorska disertacija obdeluje vprašanje kmetijskega hipotekarnega kredita. Novemu g. doktorju iskreno čestitamo!

= **Premeščen** je na meščansko šolo v Domžalah g. Janez **Seme**, suplent na drž. realni gimnaziji v Bitolju.

= **Poročila** sta se v soboto v trnovski župni cerkvi v Ljubljani g. Janez **Jalen**, trgovec v Slov. Javorniku, in gdč. Vera **Šibic** iz Ljubljane. Čestitamo!

= **Diferencialni izpit** na šoli narodnega zdravja v Zagrebu sta opravila Slovenca, zdravstvena pomočnika Marinčič Bogomir in Sivka Vinko.

Angleški poslanik na službenem obisku v Ljubljani

Ljubljana, 3. februarja.

Angleški poslanik na našem dvoru g. Ronald **Campbell** je danes napravil svoj prvi službeni obisk v Ljubljani, prestolnici Slovencev. Dopoldne je obiskal predstavnike oblasti in ustanov, in sicer bana dravske banovine dr. Marka Natlačena, poveljnika drav. diviz. gen. Ljubomira Stefanovića, knezoškofa ljubljanskega dr. Gregorija Rožmana, župana mesta Ljubljane dr. Jura Adlešiča in rektorja dr. Matija Slaviča. Spremljala sta ga angleški konzul v Zagrebu Mr. Rapp in angleški konzul v Ljubljani Mr. Pettitt.

Opoldne je bilo poslaniku na čast prirejeno kosilo, med katerim je predsednik angleškega kluba v Ljubljani dr. Majaron poslaniku želel dobrodošlico. Za pozdrav se je poslanik zahvalil v kratkem, toplem nagovoru.

Popoldne je bila v prostorih angleškega kluba čajanka na čast poslaniku, katerega so pri tej priliki imeli priložnost spoznati številni člani kluba, kakor tudi učenci v številnih jezikovih tečajih, ki jih klub prireja.

Poslanik Campbell se je z večernim brzovlakom odpeljal nazaj v Belgrad.

Zlata, srebrna in zelena poroka v isti družini

Brezje, 3. febr.

Zlato, srebrno in zeleno poroko smo praznovali v eni družini na svečnico po litanijah na Brezjah. Gospodar Globočnik Anton, po domače Popar, je praznoval s svojo ženo zlato poroko; njegova hči je praznovala s svojim možem srebrno poroko, ena hčerka, ki se je pa isti dan poročila, pa zeleno poroko. To je pač redek dogodek. Želimo vsem obilno blagoslova iz nebes, srečo in zadovoljnost. Poparjevemu očetu še posebej želimo, da bi še dolgo in zadovoljno bival v svoji mali hišici ob cesti proti Lešam, da bi še dolgo poslušal svoje krilate ljubljence — ptičke. Kako spoštovane so te družine, se spozna iz tega, ker se je udeležilo svatbe do 50 parov. Slovesnost so zaključili pri Gabrijelčiču, kjer jim je postregla dobra Gabrijelčičeva gospa mama. Cerkvene obrede je opravil Poparjev stari prijatelj g. pater Bonaventura Resman.

Za doma kuhano milo
prodaja lužni kamen in ostale dodatke
drogerija Kanc
Ljubljana — Židovska ulica 1
Preizkušeno navodilo na razpolago

— **Novo vodstvo ilirske jugoslovanske kapucinske provincije.** V Celje je prispela iz Rima vest, da so kapucini izvolili s tajnimi glasovnicami, ki so bile poslane v Rim na generalno kurijo, novo vodstvo kapucinskega reda v Jugoslaviji. Za provincialnega predstojnika je bil na podlagi teh glasovnic izvoljen p. **Mavricij Terač**, kapucin v Krškem. Definitorji, to so sodelavci provincialnega predstojnika so: dr. p. Odilo Mekinda iz Cerknice (Škofja Loka), p. Joahim Ferk iz Škofje Loke (magister klerikov), p. Edvard Vogrinc, gvardijan v Mariboru, in p. Lojze Novak, gvardijan v Varaždinu. Za generalna kustosa sta bila imenovana p. Arhangel Drole iz Škofje Loke in p. Matija Koren iz Dubrovnika. P. Mavricij Terač je rodom iz Sevnice, znan in priljubljen pridigar in voditelj III. reda. Slovenska javnost ga pozna po njegovih lepih ascetičnih in vzgojnih knjigah ter delu za redovni naraščaj. Bil je 6 let tajnik v rimski generalni kuriji, nato pa magister v Škofji Loki, večkrat gvardijan in definitor.

— **V počastitev spomina pok. dr. Antona Korošca**, je gospod Franc Alojz iz Metlike daroval revežem občine Metlika okolica 100 din. Najlepša hvala! Župan: Josip Nemanič.

— **Zveza katoliških kmečkih mladenk v Ljubljani** naproša vse one, ki se še niso priglasile za duh. vaje in tečaj KA od 8. do 13. februarja v Lichtenthurnovem zavodu in **nameravajo priti** naj se gotovo prijavijo za **druge duh. vaje od 22. do 27. februarja** ravnotam. Sprejeti jih moremo le 35, priglašenih je že sedaj 85. Zveza je sporočila vsem tistim župnim uradom, ki so dekleta prijavili in katera naj pridejo k drugim duh. vajam in tečaju KA.

— **Na gimnaziji kneza Koclja v Soboti** so bili ob polletju doseženi naslednji rezultati: Na gimnaziji je bilo skupno 715 učencev, 508 dečkov in 207 deklic, izdelalo je 463 učencev in učenk (64,98%), ni jih pa izdelalo 250 (35,02%). Po § 54 Zakona o srednjih šolah jih je bilo odstranjenih 9. Pouk na soboški gimnaziji, kjer študira sorazmerno največ kmečke mladine v naši banovini, hudo ovirajo pretesni prostori, saj ima zavod za 16 oddelkov na razpolago samo 8 učilnic. Za dijaška društva, za pouk neobveznih predmetov in evang. verouka ni nobenega prostora na razpolago. Poleg tega so še razredi prenatrpani, saj je v treh razredih po 57 učencev. Če bo Sobota dobila prihodnje leto meščansko šolo, bo gimnazija res nekoliko razbremenjena, vendar pa bo kljub temu še vedno narasla za en ali dva oddelka. Merodajni bodo morali pač razmisliti, kje bodo našli prostor za nove oddelke. Seveda pa Sobota še vedno trdno upa, da bodo novo šolsko poslopje pričeli graditi že spomladi.

— **V Budimpešto** od 22. do 26. februarja. Informacije in prijave v vseh biljetarnah »Putnika«.

— **Tiskarna sv. Družine v Soboti že obratuje.** Nova tiskarna, ki je last katoliškega tiskovnega društva za Slovensko krajino, je že pognala stroje v tek. Opremljena je tudi s stavnim strojem »Linotype«. Zadnja številka »Novin« je bila že tiskana v Soboti, kjer sta odzdaj tudi uredništvo in uprava »Novin in »Marijinega lista«.

— **Na mesto cvetja** na krsto blagopokojnega g. Voktirja Golla je darovalo osebje železniške postaje in progovne sekcije Dravograd-Meža za občinske reveže v Dravogradu 410 din. Srčna hvala!

— **Upraviteljstvo šole** v Svečini izjavlja, da je med darovalci, ki so darovali za božičnico v Svočeni po 100 din tudi veletrgovec g. Srečko Kranjc, kar je v zahvali z dne 8. jan. pomotoma izostalo.

— **Uspešna licitacija za regulacijo Drave.** Tehnični oddelek banske uprave ima sicer precej posla z raznimi licitacijami, vendar zaradi negotovih razmer in cen le malokatera licitacija, kjer gre za kako večje delo, uspe. Zadnje mesece so druga za drugo vse večje licitacije propadle. Pred nedavnim pa je vendarle uspela licitacija, pri kateri je šlo za poldrug milijon dinarjev. Razpisana so bila regulacijska dela na Dravi, na odseku Borl-Muretinci. Ta 1.130 m dolgi odsek naj bi temeljito regulirali za 1,598.600 din, kakor je bilo proračunano. Najugodnejšo ponudbo je pri licitaciji stavilo podjetje inž. Pretnar iz Ljubljane, ki je izlicitiralo regulacijo za 1,581.000 din. Spomladi bodo z regulacijskimi deli na tem odseku že začeli.

— **Naročnikom važnega priročnika Piskernik,** »Ključ za določevanje rastlin na Slovenskem«, naznanjamo, da se knjiga tiska in bo izšla prve dni marca t. l. **Radi velikega zanimanja in povpraševanja podaljšujemo subskribcijski rok do konca februarja.** Cena znaša sedaj 95 din, s poštnino vred 100 din, po izidu bo pa knjiga znatno dražja. Prijavite se takoj! Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani, Slomškova 12.

— **Ali res še nimaš slike Marije z Brezij v svoji hiši?** Cena je 40 din.

— **Kmečki mladini pouka!** V Tišini v Prekmurju se je priglasilo za kmetijski tečaj 70 dečkov, ki že z velikim zanimanjem pričakujejo začetek. Tečaj bo dvakrat tedensko v prostorih osnovne šole. Lep dokaz, kako si naša kmečka mladina želi pouka!

— **Pšenica se ne bo smela izvažati iz soboškega okraja.** Kakor smo že v nedeljo omenili, je bilo letos v soboškem okraju razmeroma dovolj pšenice za lastno uporabo. Zadnje čase pa so začeli ponoči tajno izvažati žito tudi čez mejo soboškega okraja. Okrajno načelstvo v Soboti je zdaj izdalo strogo prepoved izvoza pšenice in bodo vsi glavni prehodi strogo zastraženi, po cestah pa bodo tudi kontrole. Potrebno je, da slično prepoved izda tudi lendavski okraj, ki edini v naši banovini pridela dovolj pšenice za prehrano svojega prebivalstva. Če bodo pšenico izvažali, je seveda velika nevarnost, da bo Prekmurje ostalo brez kruha.

— **Obziren tat.** V Gaučanih v Prekmurju je pri posestniku Štefanu Horvatu vdrl v sobo tat. V omari je našel štiri stotake, vendar pa je vzel samo enega, ostale tri pa je položil nazaj. — V Renkovcih pa so neznani tatovi obiskali Toplekov mlin in odnesli jermena s strojev.

Po državi

* **Skrivnostna žaloigra v brivnici.** V Osijeku se je v brivnici Franja Kutinjača odigral žalosten dogodek. Pred tremi meseci je prišel Kutinjač z orožnim vaj in je prinesel s seboj samokres, za katerega pa ni imel patron. S tem samokresom se je brivec večkrat igral v brivnici pa tudi doma. Te dni pa je slučajno dobil patrono, s katero je ustrelil svojo ženo Emo, ki jo je zadel v sredo čela, da je takoj izdihnila. Ema je bila stara šele 20 let, Kutinjač pa 28 let. Kakor je zatrjeval na policiji, da se je nesreča zgodila po neprevidnosti, ker je mislil, da patrona ni v tisti luknji, ki je na vrsti. Preden je streljal, je v šali dejal svoji ženi, ki ga je svarila, naj se nikar ne igra s samokresom: »Glej, sedaj sem vtaknil patrono v samokres in te bom ustrelil.« Ko je brivec videl, kaj je storil, si je hotel z britvijo prerezati vrat, pa so mu to preprečili neki mimoidoči, ki so slišali strel in prihiteli v brivnico. Kutinjač je slabih živcev, pa surove narave. Tako je pred leti skušal ubiti svoje ujca v Slavonski Požegi in je bil zaradi tega obsojen na osem let robije, pa je bil že po treh letih izpuščen iz ječe. Starši pokojne Eme trdijo, da je bil Kutinjač zelo ljubosumen na svojo ženo in da jo je zaradi tega večkrat pretepal. Policija je Kutinjača izročila sodišču

* **V obrambi ubila svojega moža.** Pretresljivo družinsko žaloigro je povzročil v slavonski vasi alkoholik Tomo Kosulič, ki se je nedavno vrnil iz ječe na pogojni dopust. V ječi je bil zaradi uboja nekega logarja. Ko se je vrnil iz ječe, je nadaljeval svoje prejšnje življenje. Vsak večer je prihajal pijan domov in pretepal ženo in hčerke. Nekega večera je izzval hud prepir z ženo. Ves omamljen od alkohola je potegnil samokres in ustrelil proti ženi. K sreči je strel zgrešil. Žena je skočila k možu, mu iztrgala samokres in se zaklenila v sobo. Razjarjeni mož je šel na dvorišče po sekiro, razbil vrata in navalil na ženo. Ker je bila v življenjski nevarnosti, je žena ustrelila in strel je zadel moža v glavo. Zgrudil se je mrtev na tla. Žena se je sama prijavila oblasti.

Ljubljana, 4. februarja

Gledališče

Drama: Torek, 4. febr.: »Ugrabljene Sabinke«. Red B. — Sreda, 5. febr.: »Revizor«. Red Sreda. — Četrtek, 6. febr.: »Šesto nadstropje«. Red Četrtek. — Petek, 7. febr.: Ob 15: »Romeo in Julija«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol; ob 20: Gostovanje Klaičevega potujočega gledališča: »Muha«, »Analfabeta«, »Jazavec pred sudom.« Izven. — **Opera:** Torek 4. febr.: »Hlapec Jernej«. Red Torek. — Sreda, 5. febr.: »Vesele žene windsorske«. Red A. — Četrtek, 6. febr.: Zaprto (generalka).

Radio Ljubljana

Torek 4. februarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov do 7.45 — 12 Ruske pesmi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila, objave — 14.15 Šolska ura: Ustanovitelj skavtizma in njegovo delo (g. Miroslav Zor) — 17.30 Iz znanih oper (plošče) — 18 Solistični koncert; g. Čenda Šedlbauer, violoncello, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 18.40 Znanost in naša hrana (g. prof. Miroslav Adlešič) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Šolska posvetovalnica (g. prof. Ettin Bojc) — 20 B. Smetana: Walensteinov tabor (plošče) — 20.15 Ivan Cankar: Jakob Rudi, drama v 3 dej.; izvajajo člani Rad. igral. družine) — 21.15 Zabavni spored Rad. ork. — 22 Napovedi, poročila.

Drugi programi

Torek, 4. februarja: Belgrad: 22 Sodobna glasba. — **Zagreb:** 18 Operne arije — **Praga:** 21.15 Plesna glasba — **Sofija:** 21.30 Koncert komorne glasbe — **Beromünster:** 19.30 Prenos simfoničnega koncerta iz Basla — **Stockholm:** 21.40 Klavirski koncert — **Italijanske postaje:** 19.45 Simfonični orkester — **Sottens:** 20 Zvočna igra.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Predavanja

II. karitativno predavanje bo drevi v beli dvorani hotela Union. Predaval bo g. primarij dr. France Debevec o temi »Tuberkuloza in karitas«. Pričetek ob 8 zvečer. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Vstop prost.

Sestanki

Jugoslovanski klub ljubiteljev športnih psov ima drevi ob pol osmih v salonu restavracije hotela Štrukel v Ljubljani svoj XIX. redni občni zbor, na katerega so vabljeni člani in prijatelji.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek 6. februarja v uršulinski cerkvi. Ob 5 bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in ob 6 sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Naj bi se evharistične pobožnosti udeležili verniki v četrtek v uršulinski cerkvi v prav obilnem številu.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Dunajska c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ul. 7.

Teden zimske pomoči

Ali ste se kdaj vmislili v bedo onega, ki tava brez strehe, v slabi obleki mimo hiš, v bedo onega, ki prezeba v ledenem kletnem ali strešnem stanovanju, v bedo, ki ledeni kri v žilah, ko človeka prosijo otroci s premrlimi rokami in od solz rdečimi očmi skorjo kruha? Ko sem bil nekaj časa stanovanjski sodnik, sem videl toliko bede in pomanjkanja, da sem vobče dvomil, kako more človek vse to prenašati. Kdo je pri pregledovanju oblek mislil na one, ki brez zadostne obleke in z raztrganimi čevlji brodijo zimsko blato in sneg? Nihče ne zahteva od tebe, da kakor sv. Martin razpoloviš plašč in ga daš siromaku, a nekaj zahteva od tebe vest, tvoja vest: da pomagaš ubožcu, da mu pomagaš po svojih močeh.

V očenašu moliš dan za dnem: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh.« Vem, da je pri tej prošnji že marsikdo pomislil, da mu Bog ne more dati vsakdanjega kruha, če človek sam ni usmiljen in ne privoči skorjice v tej ali oni obliki siromaku. Bog je za to delo dal sankcije in dal obljubo: »Bodite usmiljeni, da boste usmiljenje dosegli!« Ali res misli kdo, da je Bog tako pristranski, da bo onemu dal svojo milost, ki je na svojo dolžnost do bližnjega pozabil? Bog je dal takoj za zapovedjo, ki je postavila njegovo veličino, tudi zapoved o ljubezni do bližnjega. In ne bi bilo prav, če bi mislili, da ta zapoved ne velja, saj tudi marsikdo ni pomislil, da bo kdaj postala živa prošnja: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh!« Zato tudi nikar ne reci, da te ne more doseči beda in pomanjkanje. Naš čas nas uči o nasprotnem. Mnogo jih je, ki so predlanskim, mnogo, ki so še lani trdno verjeli, da jih beda ne more doseči, da je njihovo življenje tako zavarovano pred vsako nezgodo, da jim je beseda »pomanjkanje« celo v besednjaku odveč. — Danes to uro begajo po svetu brez imetja in strehe ter bi bili zadovoljni, če bi imeli tisto, kar so pred letom, pred dvema letoma mislili, da je še za siromaka preslabo.

Vendar ima prav naš čas to dobro, da je ljudi zbližal, da je odkril v človeku poleg vsega slabega tudi dobre strani, in sicer dobre strani pri ljudeh, o katerih se je na videz zdelo, da sta kruta sila in brezobzirni življenjski boj vse zadušila. Če bi bil naš čas res vse drugo zadušil, smisel za reveža je povečal, smisel za reveža je poglobil. Danes se vrste usmiljenih ljudi množijo, danes se klic po socialnih napravah in socialnih dejanjih vedno bolj in bolj širi in krepi. Danes ni več človeka sram ubožca!

Glas Nj. kralj. Visočanstva kneginje Olge je v teh dneh našel srca vse bolj pripravljena. — Marsikomu so se odprle oči, da vidi bedo, ljudje so se zavedeli narodne skupnosti in povezanosti. Marsikdo bi bil pred leti skomizgnil z rameni, če bi mu omenil bedo in potrebo, danes ne samo, da ima razumevanje, ko potrkaš pri njem, danes je že sam vnet delavec in dobrotnik siromakov. Danes je redek oni, ki usmiljenja ne pozna, kolikor imamo vpogleda, mislimo, da ga vobče ni!

Tekoči teden je posvečen zimski pomoči. Naj nihče ne godrnja, če ga kdo spomni nanj. Če ne more drugače, naj z malim darom in prijazno besedo pokaže, da visoko ceni misel, naj se siromaku pomaga. Toda nam katoličanom zbirka zimske pomoči ne sme biti samo gola zbirka tvarnih dobrin in vrednost, nam katoličanom mora biti vse več: mi se moramo pri njej spominjati evangeljske besede: »Lačen sem bil in ste mi dali jesti!«

Vsaka občina naj po zamisli zimske pomoči v svojem okolišu preskrbi za reveže, vsaka občina naj samo po siromaštvu bednega oceni njegovo potrebo, vsaka občina naj oskrbi svoje siromake. S tem je dano jamstvo, da darovi ostanejo v kraju in da bo izključena vsaka zloraba dobrote.

Razumemo misel, ki je segla po prostovoljnih prispevkih. Četudi je za one, ki se s tem trudijo, stvar postala težja, akcija ni oropala tistega notranjega zadovoljstva, ki ga imaš, če deliš z bratom dar prostovoljno, kar bi moral sicer prisilno dati v davščinah, kar bi moral dati s prelnjo rubežni in surovo silo. Zdaj daš prostovoljno in imaš zavest, da si svobodno odločil in ne z nevoljo. Letošnja zima bo preizkušnja naših src in naše ljubezni do bližnjega, letošnja zima bo pokazala našo skupnost.

Ko gledaš iz tople sobe, ko gledaš sit in zadovoljen, ko veš, da se lahko toplo oblečeš, če stopiš na ulico, spomni se onih, ki tega ne morejo, spomni se onih, ki vsega tega nimajo. — Spomni se onih, ki nimajo ne zadostne obleke, ki nimajo kuriva ne hrane. Misli samo na zdrave, ki vsega tega nimajo. Kaj bi pa rekel, če bi dejal: »Misli tudi na one, ki so prav zaradi tega bolni, ker nimajo ne hrane, ne obleke, ne zakurjene sobe?

In če bi le bil kdo, ki ne bi hotel misliti na vse to, tega prosim, naj pomisli vsaj na otroke, ki jim kruhek spi...«

N. V.

Darujte za Jegličev akademski dom!
Pošiljajte na Hranilnico dravske banovine — čekovni račun 10.680.

Anekdota

Na železniški postaji v Newyorku je neki tujec nagovoril Marka Twaina: »Rad bi se peljal v Washington, pa nimam denarja za vozno karto. Prosim, pomagajte mi!«

»Prav rad,« odgovori Mark Twain. »Bomo že nekako uredili zadevo. Skril vas bom pod klop.«

Nato je šel Mark Twain k blagajni. Ko je v vlaku prišel sprevodnik in zahteval vozne listke, se je začudil, ko je videl, da mu Mark Twain moli dva vozna listka...

LJUBLJANA

Škof dr. Gr. Rožman v Deškem vzgojnem zavodu na Selu

Na svečnico so salezijanci s svojimi gojenci v ban. zavodu na Selu slovesno proslavili ustanovitelja salezijanske družbe, sv. Janeza Boska. Popoldanske proslave se je udeležil tudi prevzv. škof g. dr. Gregorij Rožman, ki je ob asistenci duhovnikov in bogoslovcev z Rakovnika opravil v zavodovi kapeli za vzgojitelje in gojence popoldansko službo božjo. Zavodski družini so se pridružili tudi vajenci iz mesta, včlanjeni v mladinski katoliški akciji. Čeprav že davno poznamo praktičnost in ljubeznjivo domačnost, s katero govori Prevzvišeni svojim poslušalcem, je vendar govor, ki ga je imel to pot fantom, zbranim v kapeli na Selu, s privlačno silo pritegnil srca poslušalcev, da so pazljivo poslušali njegova nazorna in globoka izvajanja o pravem prijateljstvu. Opisal nam je dogodek malega Janezka Boska s ptičkom, ki ga je imel zaprtega v kletki in na katerega se je zelo navezal. Ob njegovi odsotnosti pa mu ga je ugrabil in raztrgal maček. Žalost je bila v Janezkovem srcu velika, dokler mu mati Marjeta ni dala krasnega nauka za življenje: »Ne navezuj srca na prijateljstva, ki minejo; išči prijatelja, ki je stalen, zvest in večen.« Nato je podal govornik sliko večnega prijatelja, našega Zveličarja, njegove žrtve in muke za blagor človeških duš. Vse je bilo tako zanimivo in nazorno kar je povedal naš vzvišeni nadpastir, da tega fantje ne bodo pozabili.

Ob 5 je bila velika dvorana polna fantov in drugega občinstva, ko je vstopil naš dobri nadpastir v dvorano. Pozdravil ga je ravnatelj zavoda ter se mu v kratkih besedah zahvalil za ljubezen, katero izkazuje na očetovski način mladim srcem, kjer le more in se je zaradi tega tudi ta dan hotel udeležiti v tem zavodu veselega don Boskovega praznika. Rekel je, da fantje gotovo ne bodo pozabili njegovih toplih besed; iskali bodo le to, kar bo nebeškemu prijatelju ljubo, katerega se hočejo oklepati.

Sledile so pevske in deklamatorične točke o don Bosku, ki so bile skrbno pripravljene. Lep je bil prizor »Don Boskova vzgoja«, ki nam je prikazal trenutke življenja iz don Boskovih zavodov. — Mična pravljična igra v petih slikah: »Trije kraljeviči ali zlato jabolko« je nudila prijeten užitek.

Kdor pozna mladeniške duše, bo razumel, zakaj so naši fantje z veseljem in zadovoljstvom, ki se jim je bralo z obraza, čutili srečo, da imajo v svoji sredini nadpastirja, ki jim hoče kot dober oče s svojo pričujočnostjo in ljubeznivo besedo pokazati pot, katera je sicer večkrat trda in strma, pa zato polna gotovosti in posmrtne blaženosti.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani

je imelo dne 1. februarja v restavraciji Slamič svoj redni letni občni zbor. Udeležba s strani zdravnikov je bila v primeri s prejšnjimi leti jako velika. Predsednik **dr. Kunst** je podal svoje poročilo, v katerem je poudaril, da je bilo spričo razmer, ki vladajo v Evropi, omejeno društveno delovanje v glavnem na prirejanje mesečnih znanstvenih sestankov, ki so bili vsi prav dobro obiskani. — Sledili sta poročili tajnika **dr. Del Cotta** in blagajnika **dr. Pompeta.** Daljša točka dnevnega reda so bile volitve, pri katerih je bila soglasno izvoljena lista s profesorjem **Zalokarjem** kot predsednikom. Za podpredsednika je bil izvoljen **dr. Gerlovič**, za tajnika **dr. Lavrič Vito**, za blagajnika **dr. Janež.** Novi odborniki so: **dr. Derč, dr. Blumauer, dr. Prevec, dr. Divjakova** in **dr. Grapar.** V nadzorni odbor sta bila izvoljena **dr. Meršol** in **dr. Kunst.**

Novoizvoljeni predsednik prof. dr. Zalokar se je zahvalil za izvolitev in izkazano mu zaupanje. Nato se je v kratkih besedah spominjal dni izza prevrata ter opisal, kako se je iz Društva zdravnikov na Kranjskem, v katerem so bili zastopani vsi kranjski zdravniki brez ozira na nacionalno pripadnost, preobrazilo v Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani, ki je imelo jako širok delokrog: soodločalo je pri ustanovitvi medicinske fakultete v Ljubljani in fungiralo kot posvetovalen organ pri urejanju sanitarno-upravnih vprašanj. Po ustanovitvi Zdravniške zbornice se je omejilo društvo v glavnem na strokovno izobrazbo zdravništva s prirejanjem znanstvenih sestankov in predavanj. Končno poziva prof. Zalokar vse slovenske zdravnike, brez ozira na stroko in položaj, k tesnemu sodelovanju.

Občni zbor združenja elektrotehniških obrti

V nedeljo dopoldne je imelo Združenje elektrotehničnih obrti dravske banovine svoj redni letni občni zbor. Od vsepovsod so prišli člani na občni zbor, ki ga je začel in vodil predsednik Franjo **Perčinlič.** Ljubljanskega župana je zastopal komisar g. **Mihelčič,** ki je v imenu župana zborovalce tudi pozdravil. Nato je predsednik v svojem poročilu orisal položaj elektrarn v Sloveniji in podčrtal, da so se mnoge potrebščine, ki jih potrebujejo elektrarne, podražile do 100% in še več. Zato so elektrarne s prvim januarjem zvišale cene električnemu toku od 25 do 35%. Tudi elektrotehnična in instalaterska obrt trpi zaradi podražitve instalacijskega materiala in zaradi povišanih mezd kakor tudi davščin. Kljub temu pa delavnost v tej stroki lani ni popustila, čeprav morajo vsi člani združenja v sedanjih časih tudi s svoje strani doprinašati znatne žrtve. Obsežno in pregledno poročilo je dal tajnik **inž. Novak.** V združenju je sedaj včlanjenih 97 elektrarn in 170 elektroinštalaterjev in elektrotehnikov. Združenje je imelo v svojem poslovanju obilo dela z mojstrskimi pomočniškimi izpiti in s tečajem za vajence. Najbolj pa se je trudilo za svoje glasilo »Elektrotehnični vestnik«, ki je v vsej državi edina strokovna revija te vrste. Blagajniško poročilo je dal g. Ivan **Mihelčič.** Nadzorni odbor je predlagal upravi razrešnico pohvalo, nakar so sledile volitve, pri katerih je bil izvoljen soglasno za predsednika g. Perčinlič ter v glavnem ves stari odbor. Občni zbor je sprejel še proračun za prihodnjo poslovno dobo. Za tem je bilo sprejetih več samostojnih predlogov uprave, med katerimi je najvažnejši sklep glede sprejemanja vajencev v elektroinštalatersko stroko. Zato, da bi v tej obrti bil tudi naraščaj zadosti izobražen in da bi lahko strokovno hitro napredoval, bodo odslej sprejeti za vajence v to stroko le mladeniči, ki imajo vsaj malo maturo. Najmanjša izobrazba, ki pa je potrebna, sta pa vsaj 2 razreda srednje šole s prav dobrim uspehom ali pa v izjemnih primerih 8 razredov ljudske šole. Za vse vajence, ki nimajo male mature, pa je potreben poseben inteligenčni izpit pri združenju ali pa pri poklicni svetovalnici. Šele če kandidat z uspehom prestane izpit, more biti sprejet za vajenca.

*

l **Za »Jegličev akademski dom«** je v počastitev spomina pok. dr. Ant. Korošca daroval univ. prof. dr. Fr. Ks. Lukman 1000 din.

l **Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov** bo v Domu duhovnih vaj za prvi petek 7. februarja. Začetek točno ob 5 popoldne. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki vljudno vabljeni. — Vodstvo.

l **Jubilejna razstava akad. slikarja Frana Klemenčiča** v Jakopičevem paviljonu je preteklo nedeljo privabila lepo število ljubiteljev lepih slik. Ob 11 dopoldne je imel g. slikar sam vodstvo po razstavi. Obiskovalcem je nazorno razložil način in smisel svojega umetniškega dela. Razstava obsega okrog 60 olj in je res lepa umetniška prireditev, ki zasluži številnega obiska. Odprta je vsak dan od 9 dopoldne do 5 popoldne.

l **Ali res še nimaš** slike Marije z Brezij v svoji hiši? Cena je 40 din.

l **Predavanje SPD** »Pestri svet v barvah« bo drevi ob 20 v dvorani Delavske zbornice. Predavatelj g. dr. inž. Avčin bo pokazal okrog 200 izbranih barvnih diapozitivov. Vstopnice dobite v predprodaji v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4-I danes do 18 in od 19.30 dalje pred predavalnico.

l **Vrtnarski tečaj za lastnike malih vrtov** pri Sadjarski in vrtnarski podružnici Ljubljana I. se nadaljuje drevi ob 7 s predavanjem **g. ravnatelja mest. vrtov Josipa Lapa o vzgoji raznih vrst jagodičja** (ribezlja, kosmulj, malin in jagod) na malem vrtu. Predavalnica: Kemijska dvorana na I. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici. Vstop prost.

l **V Ljubljani umrli** od 24. do 30. jan. 1941. Zupan Terezija, roj Hodnik, 70 let, zasebnica, Frankopanska ul. 5; Debeve Ivanka, roj. Rabzel, 74 let, vdova posestnika, Sv. Petra c. 15; Belak Marjeta, 76 let, kuharica, Japljeva ul. 2; Grgič Friderik, 6 mesecev, sin delavca, Dolenjska c. 88; Jerančič Marija, roj. Jeme, 60 let, žena kurjača drž. žel. v p., Domžalska c. 19; Kern Ivana, 74 let, prodajalka lončenih posod, Študentovska 13; Knapič Pavel, 76 let, delavec, Japljeva 2; Moser Marija, sestra Agneza, 72 let, usmiljena sestra sv. Vinc. Pavel., Vidovdanska 9; Sever Marija, roj. Oblak, 80 let, babica, Vič 104. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Sentočnik Frančiška, 35 let, žena vrtnarja, Tržič, Ljubljanska c. 40, Branisel Franc, dninar, 58 let, Vič 14; Brezovar Jožefa, roj. Habjan, 44 let, žena služitelja, Bobenčkova ul. 9; Kukec Adolf, 56 let, sprevodnik drž. žel. v p., Prisojna ul. 3; Cotič Marija, roj. Valič, 59 let, žena mizar. pomočnika, Pot na Rakovo jelšo 66; Witine Marija, 41 let, žena kočarja, Kačji potok 1, občina Mozelj pri Kočevju; Krničar Peter, 47 let, delavec, Kranj, Cesta na Golnik 14.

l **Sami nesrečni padci.** Tridesetletni kretnik Lampič Valentin z Galjevice št. 132 je včeraj na dolenjskem kolodvoru tako nesrečno stopil z vlaka, da si je pri tem zlomil desno nogo. — 45 letni Beteznik Anton, stanujoč v Domžalski ulici, je v hiši na Cankarjevem nabrežju tako nerodno padel po stopnicah, da si je zlomil levo nogo. — Lestev, po kateri je lezel, se je sesula štirinajstletnemu dijaku Stanku Merjascu s Celovške ceste 25. Grdo je telebnil na tla in si zlomil levo nogo. Vse te ponesrečence je med drugimi sprejela ljubljanska bolnišnica.

MARIBOR

Blagoslovitev Slomškovega dijaškega doma

Blagoslovitvene obrede je opravil prevzv. g. škof dr. Tomažič

Maribor, 3. februarja.

Slovenski katoličani si lahko štejemo v čast, da smo v svojem organiziranem delu segli na mnoga, za gospodarsko, socialno in kulturno okrepitev našega naroda važna področja. Pri tem pa smo si morali odkrito priznati, da se nismo zavedali važnosti vzgoje učiteljskega naraščaja in smo zato to važno vprašanje vsega našega prosvetnega in vzgojnega udejstvovanja zanemarili in v tem oziru zamudili mnogo dragocenih let. Temu spoznanju je sledilo hvale vredno delo, ki je dovedlo do tega, da je Ljubljana že dobila svoj katoliški učiteljski dom, v Mariboru pa je bil tak dom, ki nosi ime Slomškovo, vzornika slovenskih vzgojiteljev, slovesno blagoslovljen in odprt.

Pomembnost odprtja Slomškovega dijaškega doma v Mariboru je toliko večja, ker ta dom ni zgolj delo idealnih posameznikov, marveč delo vseh tistih, ki jim je vzgoja učiteljskega naraščaja in vzgoja našega ljudstva pri srcu. Na prvem mestu moramo tukaj imenovati stanovsko organizacijo naših kmetov, Kmečko zvezo. Njeno prizadevanje za ustanovitev obeh Slomškovih domov priča, da se naš kmet zaveda pomembnosti dela, ki ga med našim ljudstvom vrši učitelj in da ve, kako je zato tudi važno vprašanje vzgoje učiteljskega naraščaja. Pobuda za mariborski Slomškov dijaški dom je prišla tudi iz Slomškove družbe, reprezentantinje slovenskih katoliških učiteljev, kar potrjuje, da ta dom ne bo skrb le posameznikov, ampak vsega našega učiteljstva, ki mu je mar prave vzgoje vzgojiteljskega naraščaja. Vso svojo moč pa sta delu za ustanovitev doma nudila tudi cerkvena in politična oblast. Prevzvišeni g. škof dr. I. J. Tomažič je z veseljem spremljal delo za ustanovitev tega doma in mu nudil vso pomoč, ki jo premore njegova avtoriteta. Isto je storil tudi g. ban, ki je z gmotno podporo pripomogel k uresničitvi zamisli tega doma. Vsi ti faktorji, ki so pripomogli do Slomškovega doma, so jamstvo, da vzgoja učiteljskega naraščaja ni le skrb nekaterih, ampak misel vseh, ki znajo ceniti učiteljevo delo in da bo imel krepko zaslombo.

K včerajšnji blagoslovitvi Slomškovega dijaškega doma, ki je urejen v poslopju nekdanje kavarne »Promenada« v Tomšičevem drevoredu, so se poleg članov Slomškove družbe in zavodovih gojencev zbrali tudi mnogi odličniki, med njimi: zastopnik gospoda bana prosv. inšpektor dr. Žitnik, okrajni glavar dr. Šiška, stolni dekan in prelat dr. Cukala, rektor Visoke bogoslovne šole dr. Josip Hohnjec, podžupan Fr. Žebot, bivši oblastni predsednik dr. Leskovar, kanonik dr. Žagar, župnik p. Valerijan Landergott, ravnatelj mariborske učiteljske šole dr. Fran Sušnik, zastopnika Kmečke zveze Ludvik Puš iz Ljubljane in bivši poslanec J. Špindler, mariborski šolski nadzorniki in drugi.

Slovesnost odprtja Slomškovega doma je pričel predsednik zadruge »Slomškov dijaški dom v Mariboru« prof. Pavle Živortnik, ki je v svojem nagovoru podčrtal važnost ideje krščanske vzgoje, kakršno nam je pokazal Slomšek in se zahvalil za pomoč, ki je je zadruga pri svojem delu bila deležna s strani prevzv. g. škofa dr. I. J. Tomažiča in g. bana dr. M. Natlačena. Končno je izrekel zahvalo tudi g. dr. J. Schöndorferju, ki si je naložil veliko breme in sprejel mesto zavodovega ravnatelja.

Za njim je spregovoril prevzvišeni gospod škof, ki je podčrtaval misli, ki jih cerkev izreka o vzgoji, šoli in učitelju in izrekel zahvalo in priznanje vsem, ki so žrtvovali za novi dijaški dom, zlasti g. banu dr. Natlačenu. Nato je izvršil blagoslovne obrede kraja, hiše in zavoda, ki naj da našemu ljudstvu to, kar želi, namreč dobrih vzgojiteljev.

V imenu gospoda bana je spregovoril njegov zastopnik, prosvetni inšpektor dr. Žitnik in izrekel željo, da bi novi učiteljski dom, ki nosi ime našega največjega vzgojitelja Slomška, vedno služil visokim vzorom velikega vladike. Za njim so spregovorili še zastopnik Kmečke zveze in Slomškovega dijaškega doma v Ljubljani g. Ludvik Puš, ravnatelj učiteljske šole dr. Fran Sušnik in zastopnik Slomškove družbe g. A. Kopriva.

Sledil je ogled doma, ki je zaenkrat prirejen za 12 gojencev, ki so se v dom že vselili, v poletnem času pa bodo izvršene potrebne adaptacije, da bo v prihodnjem šolskem letu mogel sprejeti že 30 dijakov. Gospodinjstvo v zavodu so prevzele mariborske šolske sestre. Dom je namenjen predvsem kmetskim fantom, ki se hočejo posvetiti učiteljskemu poklicu. V tem domu bodo dijaki kmetskih staršev uživali socialno pomoč, da se bodo mogli brez gmotnih skrbi posvečati pripravljanju za bodoči poklic. Dom jim bo pa dajal tudi možnost, v sebi utrjevati krščanski nazor ter se tako pripravljati za krščanskega vzgojitelja.

*

m **Betnava.** Na ponovno prošnjo deklet bosta še VI. in VII. tečaj »Resnica o zakonu«. Šesti tečaj bo od 17. do 20. februarja, z začetkom prvi dan ob 18 zvečer, sedmi tečaj pa od 21. do 23. februarja z začetkom prvi dan ob 10 dopoldne in je rezerviran za ptujsko dekliško okrožje. Pošljite prijave do vključno 10. februarja. S seboj prinesite 2 rjuhi, brisače in copate. Radi uvedbe krušnih kart prosimo, da prinesete s seboj kruha za tri dni. Tečajnina 50 din. Dekle, če misliš resno s svojim življenjem, če hočeš srečna in vesela skozi življenje, udeleži se tečaja »Resnica o zakonu«. V januarju se je tega tečaja udeležilo 107 deklet.

m **Učni uspehi na mariborskih srednjih šolah.** Prvo polletje so zaključili mariborski srednješolski zavodi s sledečimi rezultati: **Klasična gimnazija** je imela 748 učencev, od tega je izdelalo 432 (57.75%), padlo pa 312 (41.72%), neocenjeni so ostali 4 (0.53%), zaradi slabega uspeha je bilo odpuščenih 9. Na **I. realni gimnaziji** so imeli 752 učencev in učenk, od tega jih je izdelalo 338 (44.9%), padlo 410, neocenjeni so bili 4, odpuščenih 18, z odliko je končalo prvo polletje 27 dijakov in dijakinj. Na **II. drž. realni gimnaziji** je bilo 783 učencev in učenk, padlo jih je 379 (48%), izdelalo 399 (51%), neocenjenih je ostalo 5 (1%); odpuščena sta bila 2 dijaka, z odliko pa je zdelalo 27 dijakov in dijakinj. Na **drž. učiteljišču** je bilo 267 dijakov in dijakinj, od tega jih je izdelalo 191 (71%), padlo 76 (29%), odličnjakov je bilo 9. Pri teh številkah so odšteti učiteljiščniki V. letnika, ki so že januarja položili maturo. Polletni uspeh na mariborskih srednjih šolah ni preveč zadovoljiv. Zanimivo je to, da je uspeh pri dijakinjah vidno boljši, kakor pri fantih. Ta razlika je sicer vedno obstajala, ni pa bila tako očita, kakor sedaj. Vzrok bo pač prvenstveno v tem, ker moška dijaška mladina nervozneje in živahneje spremlja svetovne dogodke, ki izpolnjujejo sedanje čase, kakor pa deklice.

m **Podzvezna dijaška naraščajska vaditeljska vrsta** ima tečaj danes dopoldne ob 10 v telovadnici III. deške šole na Ruški cesti, ravnotako tudi »janičarji«.

m **Iz profesorske službe.** Prof. Slavko Vimpolšek je s tukajšnje klasične gimnazije premeščen nazaj v Banjaluko, iz Banjaluke pa je premeščen na klasično gimnazijo v Mariboru prof. Rafael Stauber.

S pogreba madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja

Darujte za zimsko pomoč!

»Ta teden naj ne bodo naša srca zaprta za stiske naših sodržavljanov in naše misli naj bodo usmerjene po naukih našega Odrešenika Jezusa Kristusa.« (Iz govora Njen. kralj. Vis. kneginje Olge.)

m **Pogreb dijakinje II. letnika učiteljišča šol. sester.** Poročali smo že, da je v najlepšem cvetu mladosti po štiritedenski hudi in mučni bolezni, ki jo je pa prenašala z veliko potrpežljivostjo, umrla v mariborski bolnišnici za škrlatinko in nato sledečim vnetjem možganske mrene Dragica Brglez, hči šolskega upravitelja v Oplotnici, učenka učiteljišča zavoda šolskih sester v Mariboru. Sestri usmiljenki, ki ji je stregla, je sama izrazila željo, da rajši vidi, da jo ljubi Bog sprejme med krilatce, kakor pa da bi ozdravela in imela kake bolezenske posledice za življenje: njeno željo je dobri Bog izpolnil. Res je to hud udarec za starše, ki s težavo študirajo vse tri otroke. Sin Francl je na medicinski fakulteti v Ljubljani, sin Dušan v realni gimnaziji v Mariboru: Dragica pa bi postala učiteljica. V soboto, dne 25. januarja je bila pokopana ob zelo veliki udeležbi znancev, prijateljev in sorodnikov. Ob odprtem grobu je imel ganljiv, poslovilni govor njen bivši katehet duh. svetnik g. Franc Hohnjec, župnik v Oplotnici, ki je pogreb tudi vodil ob asistenci treh drugih gg. duhovnikov. V govoru je omenil, da je Dragico poklical ljubi Bog v nebesa ravno na rojstni dan ateka, ki je isti dan dopolnil petdeset let, da mu čestita najlepše v nebesih. Pomenljivo je končal svoj govor z besedami: »Dragica, podelil sem ti prvi sv. zakrament, sv. krst, pripravljal te za prvo sv. spoved in za prvo sv. obhajilo, pripravljal za zakrament sv. birme. Danes sem te pa pospremil na zadnjem tvojem zemeljskem potovanju. Za vse to, Dragica, eno prošnjo, eno željo: moli in prosi za me! Z Bogom, Dragica; naša dobra Dragica, z Bogom!« S solzami v očeh so pogrebci zapuščali grob mlade pokojnice. Drugi dan v nedeljo so imele spominsko komemoracijo na njenem grobu njene tovarišice v spremstvu č. šolskih sester. Govor je imel njen gospod katehet Potokar. Staršem naše globoko sožalje!

m **Opozarjamo na nocojšnje predavanje** prof. Janka Mlakarja v dvorani Zadružne gospodarske banke.

m **Umrl** je v Smetanovi ulici 44 strojni ključavničar drž. žel. Ivan Košir, star 57 let. Naj počiva v miru!

m **Abonenti reda A,** se naprošajo, da dvignejo čimprej pri gledališki blagajni vstopnice za simfonični koncert, ki bo jutri, v sredo.

m **Zanimiva rimska najdba v Studencih.** Pri kopanju temeljev za hišo je naletel g. Pivka v Studencih pri Mariboru na zanimive ostanke iz rimske dobe. Delavci so našli več železnih predmetov, ki so jih pa žal zavrgli, ohranjen pa je zlat rimski novec iz dobe cesarja Marka Avrelija. Odkritje je tembolj pomembno, ker je to prva najdba iz rimske dobe na področju Studencev.

m **Tudi konja zadene kap.** Nenavadna nesreča se je pripetila včeraj dopoldne v Kopališki ulici. V voz s premogom vpregen konj se je sredi ceste zgrudil na tla ter pri priči poginil. Živinozdravnik je izjavil, da je žival zadela srčna kap.

Gledališče

Torek, 4. februarja, ob 20: »Ljubim Tec. Red C. Gostovanje ge. **Juvanove** in g. **Jana,** članov ljubljanske Drame.

Sreda, 5. februarja: zaprto. (Simfonični koncert Glasbene Matice v Sok. dvorani za red A.).

Rogaška Slatina

Javno pohvalo zaslužijo činitelji, ki so s svojimi prispevki omogočili izdatno pomoč revni šolski mladini pri Sv. Križu. Največ je žrtvovalo Kolo jugoslovanskih sester in oskrbelo vse najpotrebnejše z obutvijo. Banska uprava je poslala lepo količino blaga za obleke in perilo. Za prehrano učencev pa so prispevali znatne zneske uprava zdravilišča, uprava občine, odbori Rdečega križa, Jadranske straže, Ciril-Metodove podružnice, Planinskega društva, pevskega društva »Sloga«, ravnateljstvo steklarne in Glasbeno društvo steklarjev. Vsem iskrena hvala! — Šolsko upraviteljstvo.

Čadram

Na svečnico je naš g. župnik in duhovni svetnik **Franc Hohnjec** obhajal 20 letnico župnikovanja v lepi in obširni čadramski župniji. Kot mlad župnik in vnet duhovnik je pred dvajsetimi leti zastavil vse svoje moči v službo Bogu in blagor svoje župnije. S svojimi v srce segajočimi pridigami je pridobival vedno večje število vernikov. Goreč častilec Marije je večkrat poromal na Brinjevo goro in tudi tam smo slišali njegove lepe pridige o Mariji. Z ljubeznijo se je lotil ogromnega dela v župnijski pisarni, priskrbel je nove zvonove pri župni cerkvi in pri podružnici sv. Barbare, popravil je zapuščeno cerkev sv. Miklavža, odstranil že na pol podrto staro cerkev, v kateri so bili ljudje vedno v nevarnosti. Na njenem mestu pa je zgradil lepo kapelico. V času pomanjkanja duhovnikov je bil sedem let brez kaplana in je vše ogromno delo opravljal sam in tudi poučeval verouk na šestrazredni ljudski šoli. Šolski otroci so ga vzljubili in ko ga je huda bolezen položila na bolniško posteljo, so vsi žalovali. Veliko je storil naš slavljenec tudi za občino, posojilnico in sploh za dobrobit občanov. Po njegovi zaslugi smo dobili lepo banovinsko cesto iz Oplotnice v Čadram, prav tako cesto Oplotnica—Brezje, sedaj grade cesto na pokopališče, pa ne v breme občine. G. svetnik vedno prosi pomoči in podpore pri banovini za javna dela, da omili brezposelnost in pomaga ubogim delavcem. Njegova zasluga je, da imata danes Čadram, Oplotnica in bližnja okolica električno razsvetljavo, po njegovi zaslugi stoji danes na mestu, kjer je stala pred leti skromna hišica Kmečke hranilnice in posojilnice, veličastna stavba, ki je v okras vsej okolici. Kljub ogromnemu delu in hudi bolezni, ki ga je mučila pred tremi leti, je naš g. župnik še vedno mladeniško čil, veder, prijazen z vsakim, gostoljuben in podjeten. Župljani ga iz vsega srca ljubijo in so mu globoko hvaležni za vsa njegova dela. Zato so se ga ob jubileju spomnili pri svojih molitvah in prosili Boga, da bi gospoda svetnika ohranil še dolgo vrsto let srečnega in zdravega, da bi mogel še dolgo časa delovati za dušni in gmotni blagor čadramskih župljanov.

KULTURNI OBZORNIK

Umetnost Frana Klemenčiča

Razstava oljnatih slik (po katalogu 56) v Jakopičevem paviljonu ob priliki šestdesetletnice umetnikovega rojstva.

F. Klemenčič pripada tisti umetnostni generaciji, ki se je umetnostno razvila popolnoma šele po vojni in ki ji pripada mesto v razvoju naše umetnosti nekako med impresionisti in povojnim mladim ekspresionističnim rodom. Izredno interesantno, a tudi usodno je mesto tega rodu. Rekli bi, da se je vsa generacija znašla »med dvema stoloma«: med močnim, vitalnim impresionizmom, ki mu je bilo dano, da bo prvi zavestno izoblikoval obraz naše Moderne, ter mladimi, ki so imeli kmalu zanikati formo in razvrednotiti slikovita umetnostna stremljenja starih. Prav za prav bi bili morali Klemenčič in tovariši, ki so se šolali v znamenju secesije, razviti program, ki so ga uresničili šele mladi, vendar, kar je zanimivo, tega niso storili, čeprav so nejasno slutili, da novi čas, ki vsaki generaciji narekuje nove naloge, terja od njih nekaj takega, kar je nasprotno slikovitemu idealu. Sicer so vnesli v svojo umetnost idealistične prvine, tako stilizacijo, pravljične motive, demonsko snov, folkloro, zelo poglobljeno vsebino, vendar do skrajne meje le niso šli, kakor da bi hoteli prepustiti odločnejše mesto starejšim — in kakor so jo morali izpustiti iz rok ob nastopu radikalnih mladih. Kasneje je šel impresionizem svojo pot, svoj organični razvoj, mladi so sunkovito trčili obenj in nekako odvzeli tla rodu, ki je kronološko sledil impresionistom. Neko disorientacijo je opaziti v umetnosti Klemenčiča in tovarišev. Tako žive vere, kakor jo imajo impresionisti do svoje smeri v umetnosti, le ti nimajo, prav tako pa tudi ne smelosti — ki jo je prineslo povojno življenje — ekspresionistov. Le v eno verujejo: v korektiv zunanje narave. Tu pa so zaznavni spomini in odmevi na »šolo«, ki se giblje v značilnem južnonemškem umetnostnem krogu. S temi vrsticami sem hotel le nakazati zanimiv problem, ki ga nudi svojstven razvoj tega umetnostnega rodu, problem, ki ga bo treba v celoti še izluščiti iz hieroglifskih strani zgodovine našega povojnega umetnostnega razvoja, ki pa sem ga omenil zaradi tega, ker je tesno povezan z umetnostjo F. Klemenčiča.

Retrospektivna razstava obsega časovna dela od 1906 (»Avtoportret«) pa do danes. Zgodnja dela so značilne stvaritve »dobe«. Je to nekak akademski realizem, koloristično še v okviru ateljeja, slogovno pa n. pr. v znamenju prizadevanj akademskih del kakega Ažbeta ali pa še nazaj. V »Interieru« (1923) pa so že razvidna nova stremljenja, posebno koloristična. Tu se je Klemenčič že srečal z barvnimi problemi impresionistov, dočim se je s slikovitim načinom obdelave seznanil že mnogo prej ,kakor je to dobro vidno v »Starki«. Nekako ob tem delu se je Klemenčič zavestno usmeril v barvno slikovito smer. Tu pa že srečamo pojav, ki je značilen za zastopnika te umetnostne generacije. Poslej se slikovitost v njegovem delu neprestano razvija, vendar ne enotno, organično, marveč sunkovito, od poizkusa do poizkusa. Ni to razvoj umetnika, ki mu je način izražanja zrastel z duhovnim zorenjem v eno telo, ki mu naposled zunanji izraz ni važen, ali pravilneje, ki mu zunanja oblika ob neprestani vrsti novih umetnostnih problemov nastaja že podzavestno, marveč je to pot slikarja, ki si je izbral to smer povsem zavestno in ki jo tudi ob različnem razpoloženju variira do najbolj ekstremnih oblik. Vprašanje je, koliko umetnostni kvaliteti škoduje tak način oblikovanja umetnostnega predmeta, posebno še, ko se kaj rad izpreverže v golo virtuoznost in tehnični larpurlartizem. Če si k tem pojavom še prištejemo težke gmotne prilike, ki menda nobenemu slovenskemu umetniku niso neznane, potem bomo marsikatero Klemenčičevo delo ocenili pravilno.

Leta 1936 je nastalo več podob manjšega formata, kakor so »Deklica z rdečo rutico« (44), »Glava deklice« (56) itd. Zdi se mi, da je hotel tu slikar preizkusiti strnjeno vsa svoja barvna dognanja, ki jih je tako razkošno razvijal na platnih velikega formata. Podobe so mu lepo uspele in vsebujejo mnogo intimnosti ter topline, ki je sicer na mrzlih »formatih« zaman iščemo. Po tem intermezzu, ki se še enkrat ponovi ob »Lastni podobi« (41), pa se slikar zopet preda veliki kompoziciji, povečini tehnično izvedeni s slikarsko lopatico. Ali ni morda za temi hladnimi mozaičnimi podobami krajine skrita težnja po rahli stilizaciji? Gotovo je, da se slikarski predmet, čeprav se slikar trudi, da mu da z zunanjščino čimbolj adekvatno podobo, le tej na mnogih slikah, umika v nekako stilizacijo, v nekako »idealno« podobo krajine. Posebno so za Klemenčiča nevarni motivi s planinskim ozadjem, kajti tu se tako barva, kakor forma krajine pomudita kot pomagača pri ustvarjanju »idealov«. Vendar se Klemenčič z zdravim instinktom slikarja varno razvija tudi v drugo smer, ki jo na razstavi predstavlja skupina »Motivov z Vича« (1, 7, 19, 4). Ob njej mora biti pač vsakomur jasno, kako je poznavanje in zvesta služba materi naravi poplačana tudi z umetnostnim uspehom. »Kmetska idila« je prav dobra podoba, barvno, skupinsko in razpoloženjsko skrbno ubrana. Tu je Klemenčič dokazal, da mu skrivnosti krajine niso neznane, in tu se je najgloblje približal duši narave. Če se ne motim, je slednja skupina slik nastala v zadnjem času (1940. leta) in ob tem dejstvu se nam odpre razveseljiva perspektiva: nadaljnega razvoja in iskanja slikarjevega.

Obisk razstave toplo priporočamo.

Dr. S. Mikuž.

Srbski vojni roman

V založbi Modre ptice je izšla **Srbska trilogija** »kronika srbske vojske in srbskega naroda v svetovni vojni«, ki jo je spisal **Stevan J. Jakovljević**, ter jo prevedel naš posrednik med srbsko in bolgarsko književnostjo **Tone Potokar.** V srbski javnosti je doživela ta trilogija univerzitetnega profesorja, ki pa se je kot pisatelj uveljavil s to kroniko, velik uspeh, kar pričajo tri izdaje v kratkem času. Slovenci do zadnjega časa podobnega dela niso imeli. Letos je nekaj podobnega napisal Prežihov Voranc pod naslovom Doberdob, toda ne morem ga primerjati s srbsko trilogijo, ker ga še nisem dobil v roke. V rokopisu pa je še velik tovrstni roman, oziroma kronika vojnih dogodkov, ki jo je pisal pokojni Matija Malešič Prvi del opisuje boje ob Drini, drugi pa ob Soči Pri pisanju drugega dela ga je dohitela smrt, dočim je prvi del pripravljen za tisk. Njegovi spisi so živahni, pisani v slogu, kakor je ves čas svetovne vojne pisal svoje vojne novelice in črtice v Ilustriranem Glasnik ter so gotovo bile za tisti čas najboljši slovenski opisi vojnih dogodkov, pisani na »licu mesta«. Kakor bi te črtice zaslužile ponatis, tako bi tsintetično delo o slovenskih bojih na drinski fronti in soški (kar je ostalo fragment) bilo gotovo zanimiv dokument slovenskega vojaka. O Malešičevem vojnem romanu si bom gotovo še vzel čas, da ga opišem javnosti, toda veličini dramatike in notranji sili Jakovljevićevega se ne približa nikjer. Jakovljevićeva srbska vojna trilogija ima to veliko prednost pred svetovnimi podobnimi deli, n. pr. pred Remarqueom ali Dorgelesom, da v nji ni protivojne tendence, temveč na vsaki strani čutiš heroično trpljenje, žrtev in napor srbskega naroda, ki ve, zakaj se brani pred sovražnikom. Pa zopet ta narodna moč ni podana (vsaj v prvih dveh knjigah Leto 1914. ter Pod križem) nikjer zunanje ali bombastično, »tendenčno«, temveč jo čutiš iz umiranja ljudi in trpljenja vojakov, ki predstavljajo ves narod, ter je vsa trilogija gola podoba vojnih grozot resnično umetniško delo, tudi če je bila morda pisana samo kot dokument, kot kronika. Ves čas spremljamo dijaka-podnarednika pri bateriji od časa, ko mora v vojsko in se poslovi od patriarhalnih staršev, vse do žalostnega bega preko črnogorskih in albanskih gora na Krf. To v prvih dveh knjigah. Dočim podobne kronike pogrešajo napete koncepcije, ali stopnjevanje ob enoličnosti vojne obrti, je usoda sama dala Jakovljevću gradivo, že po zgodovinski resničnosti zelo razgibano snov: najprej opis srbskih zmag na Ceru, potem umik v Sumadijo in Posavje, nakar zopet prehod preko Donave na drugo stran ter očiščenje stare Srbije vseh sovražnikov. Druga knjiga pa začenja s taktičnim umikom srbske vojske v notranjost države, manjše in večje prarke s sovražniki, dokler niso bili pritirani na samo mejo, kjer so ves svoj vojni material sežgali ter se kot poražena vojska podaliv tujino čez albanske gore k morju, da se odpočijejo in udarijo z novimi močmi za zmago.

Jakovljević ni vzel za nosilca vojnega pripovedovanja častnika, kakor se tudi njegovo pripovedovanje ne dogaja v višjih vojaških krogih, temveč njegov vojni svet je topniška četa, pri kateri služi pisatelj kot narednik-dijak, dober s častniki kakor tudi z moštvom. In prav ta inačica vojske, da v tej kroniki doživljamo borbe topništva, ki krije peho to in mu pripravlja pot, dela to kroniko še bolj zanimivo, tudi za tiste, ki so brali že več vojnih romanov Živo doživljeno podajanje dogodkov, sila pripovedovanja in morda še bolj dogodkov samih ter resničnost sama drže bralca ves čas v napetosti, dasi se pisatelj le redkokdaj premakne iz prvih vojnih vrst v zaledje med civilno prebivalstvo (samo dogodek častnika Aleksandra in bolno dekle). Z močnimi črtami je podan prehod čez Albanijo na otok smrti. Tako je to res vojni roman, oziroma epopeja krvavih bojev, napora, ki ga je moral doživeti srbski narod, da je prišel po junaštvu svojega odpora, po padcu pod križem do zmagoslavja. To pa bo pisatelj podal v zadnjem delu trilogije, ki pa v slovenščini še ni izšel.

Prevod Toneta Potokarja je dober in sočen. Hvaležni smo mu tudi za lepo poslovenitev tehničnih izrazov pri topništvu, ki jih je lepo ponašil in uporabil.

Knjiga je vredna, da jo preberejo Slovenci, in da se razširi tudi pri nas. Bivšim vojakom bo pa osvežila spomin na najhujša leta vojske in morije, pred katero nas zopet Bog varuj. td.

60 letnica Srbske književne zadruge

Prvofebruarska številka te največje književne revije na slovanskem jugu, ki je izšla danes, je deloma posvečena tudi spominu šteridesetletnice njenega izhajanja Spodobi se, da se tudi Slovenci vsaj kratko ustavimo ob tem jubileju. Prvič zato, ker je to edina srbohrvaška revija, ki kolikor mogoče sistematično spremlja tudi slovenska književna dogajanja in seznanja svoje čitatelje z njimi.

Čas, v katerem je bil ustanovljen SKG, je bil napet, kritičen in je obetal bližnjo nevihto. Ne morda nevihto v književnosti, ampak v življenju celotnega srbskega naroda. In do te nevihte je tudi prišlo z znanim majskim prevratom leta 1903, ko je padel zadnji Obrenović in je srbski narod zaživel svobodneje notranje življenje. Poudariti moram, da se je okrog SKG zbrala vrsta najvidnejših javnih delavcev tistega časa brez ozira na politično opredeljenost. Med ustanovitelji vidimo oba brata Popoviča, še živega Bogdana in že umrlega Pavla, pa znanega kritika in književnega zgodovinarja Jovana Skerliča, enega najelitnejših srbskih duhov tega stoletja Slobodana Jovanoviča in še nekatere. SKG je nastopil s tolikim zaletom in samozavestno močjo, da je v zelo kratkem času zavzel položaj osrednje srbske književne revije, ki ga je zadržal do današnjih dni

Če bi hotel dati magari samo sumaren pregled vseh njegovih sodelavcev v teh štiridesetih letih, bi moral porabiti celo stran lista. Kratko lahko rečem, da ga skoraj ni imena v srbohrvatski književnosti, ki ni zapisano na straneh te revije. Pa tudi slovenski delež ni majhen. Saj so v predvojni in povojni seriji SKG sodelovali tudi mnogi Slovenci, bodisi posredno, ali pa posredno, ko je revija prinašala njihova dela v prevodih S pesmimi so zastopani Prešern, Župančič, Gradnik, Srečko Kosovel, Fran Albreht, s prozo pa Cankar, Pregelj, Grum, Juš Kozak, Magajna, Miško Kranjec, Javornik, Bartol, Bevk in Mrzel. Članke so prispevali med drugimi Josip Regali, Ivan Hribar, Juš Kozak, pokojni dr. Anton Korošec, Božidar Borko, Josip Vidmar, zadnjih deset let pa podpisani po svojih močeh nepristransko obvešča srbsko javnost o književnih pojavih na Slovenskem

SKG so zapovrstjo urejevali Bogdan Popović, Jovan Skerlić, Pavle Popović, Slobodan Jovanović, Vojislav Jovanović, Miodrag Ibrovac, Svetislav Petrović, Milan Bogdanović, dr. Nikola Mirković in Milan Predić. Trenutno urejata revijo Božidar Kovačević in Radoje Knežević, ki sta v enem letu, odkar vodita SKG, pokazala lep uspeh in v precejšnji meri poživila revijo Danes je treba v prvi vrsti podčrtati dejstvo, da je duh revije ostal v glavnem isti skozi vseh štirideset let in da je SKG tudi danes glasilo, ki ga ne utesnjujejo kakršni koli oziri ali ozki kulturnopolitični programi Hrvatje in Slovenci so bili in so še danes vedno najdobrohotneje in z največjim veseljem sprejeti v krog njegovih sotrudnikov. Revija izhaja redno vsakih štirinajst dni na osemdesetih straneh in pomeni v celoti najbogatejši leksikon ali še bolje rečeno enciklopedijo, v kateri se človek lahko najzanesljiveje pouči o vseh književnih pojavih in kulturnih valovanjih zadnjih štirih desetletij pri Srbih. Ob štirideset letnici reviji tudi: slovenske čestitke!

T. P.

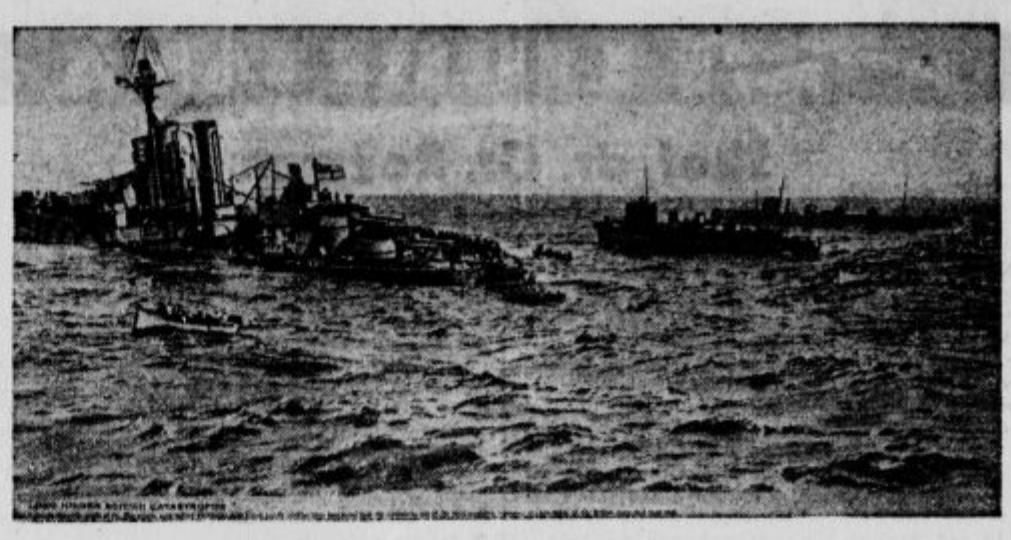

Po »bitki« na morju

Muslimansko novo leto

V sredo, 29. januarja 1941, se je pričelo leto 1360 po muslimanskem štetju. Pri tej priliki se lahko seznanimo z nekaterimi zanimivostmi muslimanskega štetja. Muslimani pričenjajo šteti čas s Medžeiom, to je s petkom 16. julija leta 622 po Kristusovem rojstvu. Leta štejejo po mesecih, ki ima vsak po 29 in pol dneva, torej točno toliko, kolikor časa preteče od ene do druge mesečne spremembe. Muslimansko leto ima potemtakem 354 dni ter je za 11 dni krajše od krščanskega leta, ki je sončno ter ima 365 dni. Ker se krščansko štetje ne izteče točno na dni, je že Julij Cezar določil prestopni dan za vsako četrto leto, ker ima sončno leto približno 365 in četrt dneva. Po reformi Gregorja XIII. odpade prestopno leto na koncu stoletja, če se dotično število ne da deliti s 4. (Leto 2000 bo torej prestopno, leto 1900 pa ni bilo prestopno.) Tudi muslimansko štetje ima prestopna leta. Muslimanska era se namreč deli v cikle po 30 let in v vsakem ciklu je vedno 11 prestopnih let s 355 dnevi: prestopno je 2., 5., 7., 10., 13., 16. (včasih 15.), 18., 21., 24., 26. in 29. leto, ostala pa so navadna. Ves 30 letni ciklus ima torej 30 345 11 = 10.631 dni.

Zgodovina pike na i

Pika nad črko i ima tudi svojo zgodovino. Ni namreč nastala slučajno, temveč šele po daljših bojih. V prvobitni rimski pisavi je imel i enostavno črtico. Pika nad i se je pojavila pozneje, ko je prišla v uporabo gotica. Takrat so začeli rimski pesniki stavljati vejice na to črko. Nekateri so jih stavljali na levo, drugi na desno stran. V štirinajstem stoletju se je vodila dolga polemika zaradi te vejice, dokler nazadnje niso prišli do mnogo enostavnejše rešitve, da pri črki i vejice ne bo več ne na levi, ne na desni strani, temveč bo odslej samo pika točno nad črto, ki je doslej pomenila i.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Zadnja nedelja je bila v znamenju hudih zimskih borb, odnosno v tekmovanjih za prvenstva z zimsko športnih disciplinah. V Cortini d'Ampezzo so pričeli meriti svoje moči in sposobnosti najboljši smučarji in smučarke sveta, v Ljubljani so tekmovali prvaki srbske, hrvatske in slovenske hohej zveze za državno prvenstvo in tudi drugod so tekmovali smučarji v klubskih in medklubskih tekmah. Oglejmo si najprej letošnje tekme za državno prvenstvo v hokeju na ledu, ki so prinesle SK Ilriji, odnosno Slovencem zopet državnega prvaka.

V hokeju na ledu si je Ilirija tretjič osvojila drž. prvenstvo

V letošnjem državnem prvenstvu v hokeju na ledu so nastopila tri moštva in sicer zastopniki Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so si v predhodnih tekmovanjih izvojevali narodna prvenstva. Slovence je zastopala Ilirija, ki nima v Sloveniji nobene konkurence, Srbe je zastopal SK Palič iz Subotice, Hrvate pa VSD iz Varaždina.

Da si bo tudi letos osvojila državno prvenstvo Ilirija smo že vnaprej vedeli, toda tega, da bo tako igraje in s takim rezultatom odpravila svoja nasprotnika, pa nismo pričakovali. Več kot za cel razred je naša Ilirija pred srbskim in hrvatskim zastopnikom, katerim še precej manjka do onega, da bomo lahko rekli, da igrata hokej na ledu. Sicer je VSD (Varaždin) boljši od Paliča, toda enemu kot drugemu bo potrebno še precej šole in primernega treninga, da bosta prišla na višine slovenskega zastopnika SK Ilirije, kateri zaenkrat še nihče ne bo mogel ogražati prvenstva v naši državi.

Razveseljivo je dejstvo, da so se za ta lepi zimski šport in za to najhitrejšo in najzanimivejšo igro začeli resno zanimati Srbi in Hrvatje, ki imajo več klubov, ki goje hokej na ledu. Uspehi prav gotovo ne bodo izostali in bi zelo priporočali ilirijanskemu hokej vodstvu, da osmuje v Sloveniji še nekaj hokej moštev, ker bo v Srbiji in na Hrvatskem počasi zrastlo več dobrih klubov, ki se bodo z večkratnimi tekmami dvignili na višino, da jim ne bomo mogli blizu kakor na primer sedaj v nogometu. In če dobijo v enem ali drugem centru tam doli umetno drsališče kakor ga imajo večja evropska mesta — kar pri naših športnih razmerah ni izključeno — potem bomo Slovenci hočeš nočeš morali igrati podrejeno vlogo v tej športni panogi. V naslednjem prinašamo še rezultate nedeljskih tekem v hokejskem prvenstvu.

Ilirija : VSD (Varaždin) 10:0 (3:0, 2:0, 5:0).

Ilirija : Palič (Subotica) 13:1, 99:0, 3:0, 1:1).

Vrstni red je tale: 1. Ilirija, 2. VSD (Varaždin), 3. SK Palič (Subotica.

II. Štanglov spominski smuk za pokal »Slov. Doma«

SSK Maraton je tudi letos izvedel Štanglov spominski smuk za pokal »Slov. doma«, ki je dal naslednje rezultate:

1. Vranjek (Železničar) 9:35, 2. Prapertnik (Maraton) 9.59, 3. Knific (Zel.) 10.34; Knific si je lani osvojil pokal, letos pa je zasedel šele tretje mesto; 4. Zunter (Maraton) 10.58, 5. Sojč (Mar.) 12.17; 6. Dolinšek (Maraton) 12.26, 7. Brlek (Zel.) 12.48.

Slalom AK »Skale«

Izid tekmovanja: 1. Praček Ciril 1:41, 2. Kobler 1:49, 3. Mrak 1:55, 4. Miceli 1:57.

Ženske: 1. Heim Erika 2:22, 2. Stolcer Pavlina 3:12.5.

Svetovno smučarsko prvenstvo v Cortini d'Ampezzo

V soboto so se pričele v Cortini d'Ampezzo svetovne smučarske tekme. Najprej so bile tekme v smuku tako za ženske kakor za moške, pri katerih so bili doseženi naslednji rezultati:

Smuk za moške: 1. Jennwein (Nem.) 4:03.87, 2. Marcellini (I.) 4:06.76, 3. Rudi Cranz (N.) 4:08.63, 4. Chieroni (I.) 4:09.46, 5. Lantschner (N.) 4:09.69, 6. Rominger (Šv.)

Smuk za ženske: 1. Christl Cranz (N.) 4:10.33, 2. Grassegger (N.) 4:17.58, 3. Proxauf (N.) 4:25.36, 4. Fux (Šv.), 5. Sedi (I.).

Nogomet v hrvatski ligi

Concordia : Hašk 7:1 (2:1).

Gradjanski (Zagreb) : Slavija (Varaždin) 11:2.

Split (Split) : Železničar (Zagreb) 2:1.

Hajduk (Split) : Bačka (Subotica) 9:0.

Sašk (Saraj.) : Slavija (Osijek) 2:1.

Celjski smučarski dnevi so pred vrati

Veliki prazniki slovenskih smučarjev so pred nami. Sedaj je težko pričakovani sneg nanovo pokril Celje in okolico. Tereni, ki so določeni za tekmovanja, so v odličnem stanju. Zmrzal prejšnjega tedna je dala novo padlemu pršiču sijajno podlago in tekmovalci bodo mogli priti na svoj račun ter razviti vse svoje sposobnosti in pokazati višino slovenskih smučarjev, kar je glavni namen prireditev.

Kako velikega vzgojnega in propagandnega pomena so te prireditve, pričajo visoka pokroviteljstva in častna predsedstva vodilnih osebnosti političnega, vojaškega in javnega življenja, ki so z blagohotno privolitvijo dokazali svojo ljubezen do mladine in znova potrdili veliko skrb nad njeno rastjo.

Tekmovalci, smučarji in udeleženci! Na prireditvah slovenskih smučarjev v Celju moramo manifestirati našo strnjenost, enotnost, borbenost našega idealizma in hotenja, da rasemo v utrjen in v plemenitih borbah preizkušen rod, da bomo javno opravičili koristnost naših naporov in dejanj. Naj ne bo smučarja ali tekmovalca, ki bi izostal od teh manifestacij.

Visoko pokroviteljstvo: minister za vojsko in mornarico, častni adjutant Nj. Vel. kralja Petra, armadni general g. Peter Pesič, g. dr. Miha Krek, prosvetni minister, g. Dušan Pantič, minister za telesno vzgojo naroda, divizijski general g. Dragoslav Stefanović, komandant dravske divizijske oblasti.

Tekmovalni spored:

1. Narodno prvenstvo v norveški kombinaciji za seniorje.
2. Narodno prvenstvo v alpski kombinaciji za seniorje.
3. Vsa narodna mladinska prvenstva (tek, skoki, slalom).
4. Narodna prvenstva v posameznih disciplinah za seniorje (tek, skoki, smuk in smuški liki).
5. Izletno prvenstvo v slalomu za dame.
6. Narodno prvenstvo v umetnem drsanju v izvedbi SDZ.

Razpis in ves podrobni program, ki je bil že prvotno v celoti objavljen, ostane nespremenjen in se bodo vse prireditve razvijale v tistem redu, ki je bil določen.

Klubi, društva in odseki, ki vseh svojih tekmovalcev še niso prijavili, naj to store takoj. Skrbite, da bodo šli v Celje vsi tekmovalci. Organizirajte, pripravite vse potrebno in uporabite vsa sredstva, ki so vam na razpolago, izkoristite vse ugodnosti, zlasti krajevne, da bo udeležba vseh članov Zveze res častna in da bo v teh celjskih dnevih pokazana res vsa moč naše smučarske organizacije.

Skupine, ki bodo potovale v Celje, naj bodo vedno skupaj, ker se jim bo potem lažje odkazovalo skupno prenočišče in skupna prehrana. Vsak vodja skupine je odgovoren za red in disciplino svoje skupine in le on naj se obrača na naše funkcionarje in na izletno pisarno za navodila in pojasnila. Le tako bo organizacija v celoti uspela.

Vozne olajšave. Polovična voznina ostane tudi nadalje v veljavi. Vsak naj si pred odhodom oskrbi železniški obrazec K 13, ki poleg cele vozne karte in žigosan od prireditvenega odbora daje pravico za brezplačni povratek. Zaradi navala, ki se zadnji dan pričakuje na železniških postajah, naj vodje tekmovalcev na dan pred odhodom oskrbe vse udeležence z obrazci in voznimi kartami. Železniške obrazce dajte čimprej v Celju žigosati v izletni pisarni, da ne bo v zadnjih trenutkih odhoda nereda in zastajanja. V vsakem pogledu olajšajte delo izletnih funkcionarjev.

Še enkrat. Pripravljajte se, organizirajte, propagirajte. Te dneve slovenskih smučarjev moramo vsi preživeti v Celju.

*

Opozarjamo ponovno vse prizadete, da se vse druge prireditve, določene po zimskošportnem koledarju Zveze za 8 in 9. februar, v dnevih 7., 8. in 9. februarja ne smejo vršiti. Ti dnevi morajo biti prosti vseh drugih prireditev. Na to opozarjamo tudi tiste mladinske organizacije, ki imajo z Zvezo dogovore, da se drže tistih določb, ki jih dogovor za take prilike predvideva. Podzveze naj skrbe, da se bo na njih teriloriju postopalo po teh navodilih. Vse druge prireditve se morajo torej preslavili na drug termin.

Hohej na ledu - Švica : Italija 1:0

CELJE

Gradbena delavnost v Celju

Stanovanjsko vprašanje v Celju je zaradi velike industrije in vedno večjega navala z dežele v mesto vedno bolj pereče. Pred leti so v Celju mnogo razpravljali, kako rešiti to vprašanje, ki je s socialnih in zdravstvenih vidikov izredne važnosti za prebivalstvo, zlasti za delavstvo, ki je prenatrpano v kletnih in nezdravih drugih stanovanjih v mestu in okolici, čas in razmere pa so uresničenje rešitve tega problema pomaknile najbrž za nedogledni čas.

Gradbena delavnost v Celju je bila v preteklem letu z ozirom na današnje razmere še povoljna. Mestno poglavarstvo je odobrilo 83 novih gradenj, od teh je bilo končanih do konca leta 38, in sicer 34 stanovanjskih zgradb in 4 nestanovanjske. Na področju občine celjske je bilo preurejenih 20 poslopij. Nove zgradbe obsegajo 86 stanovanj, od teh 9 enosobnih, 41 dvosobnih, 14 trisobnih, 3 štiri ali večsobne in 19 podstrešnih. Vseh sob v teh poslopjih je 197. V novih zgradbah je 55 poslovnih prostorov, 7 tovarniških, 8 trgovskih in obrtnih delavnic, 11 skladišč in 29 ostalih prostorov. Novih kopalnic je v teh poslopjih 42. Od novih stanovanjskih zgradb je 24 pritličnih, 7 enonadstropnih, 2 dvonadstropni in 1 trinadstropna. V letu 1939 je bilo zgrajenih 29 pritličnih, 15 enonadstropnih in 1 dvonadstropna zgradba. Stroški za nove zgradbe v preteklem letu so znašali 7,636 000 din, leta 1939 pa 6,181.000 dinarjev. Mnogo poslopij je ostalo še nedogotovljenih in se bodo dela nadaljevala spomladi.

*

c Otvoritev razstave Kluba neodvisnih v Celju. V nedeljo ob 11 dopoldne je bila ob navzočnosti lepega števila občinstva, zastopnika okrajnega načelnika dr. Otrina in magistratnega svetnika Pogačnika kot zastopnika mestne občine odprta razstava del članov Kluba neodvisnih. Uvodno besedo je spregovoril umetnostni zgodovinar prof. dr. Franjo Šijanec. V svojem govoru je zlasti poudarjal, da skupina »Neodvisnih« iz Ljubljane prvikrat razstavlja v Celju ter označil smernice in delo tega kluba. V imenu razstavljalcev se je zahvalil prof. Stane Kregar. Na razstavi razstavlja slikar Kregar 17, slikar Sedej 14, kiparja Karlin in Putrih pa so 6 del Razstava bo odprta do nedelje 16. februarja.

c Dobrodelna prireditev za Zimsko pomoč. V nedeljo 9 februarja ob pol 4 popoldne priredi Celjanom priljubljeni Janko Mlakar s svojo igralsko družino v veliki dvorani Ljudske posojilnice svojo izvirno igro iz časov vitezov in čarovnic »Vragova smola«. Med igro bodo tudi lepe pevske in plesne točke. Ker je prireditev na zaključku dnevov zimske pomoči, pričakujemo od celjskega občinstva, da se bo te prireditve, katere čisti dobiček je namenjen za celjske reveže, polnoštevilno udeležilo. Vstopnice se dobe v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c O »Moderni Grčiji« bo govoril drevi ob 8. v Prosvetnem domu prof. dr. Roman Savnik.

c Poroka. V Petrovčah sta se poročila Tine Jan, cerkovnik in Minka Orešnikar, gostilničarka, oba iz Trbovelj. Obilo sreče!

c Če se želite nasmejati, potem ne pozabite obiskati burke v štirih dejanjih »Pardon, pomota« v Celjskem gledališču v nedeljo, dne 9. februarja ob 8 zvečer. Nabavite si vstopnice v predprodaji.

c Uradni dan Zbornice za TOI bo v torek, 4. t. m. v posvetovalnici Združenja trgovcev, Razlagova ulica.

c Tujski promet v preteklem mesecu. Meseca januarja je obiskalo Celje 1177 tujcev, od teh 1142 Jugoslovanov in 35 inozemcev.

ç V Celju je umrlo meseca januarja 53 oseb, 20 v mestu in 33 v javni bolnišnici.

c Število brezposelnih je po evidenci Borze dela v Celju naraslo v 10 dneh od 1401 na 1428. Delo dobijo: hlapec, 7 kmečkih dekel, 6 kuharic, po dve natakarici in služkinji ter po 1 gostilniška kuharica in postrežnica.

c Obrt, trgovina in industrija v Celju. V Celju imamo 1317 obrti; od teh je 174 na dovolilo vezanih, 625 rokodelskih, 25 industrijskih in 493 trgovin in ostalih obratov. Predlani smo imeli v Celju 1298 obrti. V preteklem letu je bilo prijavljenih 84 obrti, odjavljenih pa 65.

c Na občnem zboru »Kulturbunda« v Celju je bil ponovno izvoljen za predsednika dr. May.

c Nevaren kolesarski tat pod ključem. Posestniku Krznarju v Novi cerkvi pri Celju je bilo ukradeno moško kolo. Okodovanec je osumil 19 letnega brezposelnega trgovskega pomočnika Adolfa K. iz Nove cerkve in mu sledil v Celje, kjer je tatu prijel in ga izročil policiji. Naknadno se je obenem zvedelo, da je Adolf ukradel žensko kolo izpred celjskega socialnega urada v Gosposki ulici in se odpeljal. Lastnica kolesa mu je sledila z drugim kolesom, z njim osebno obračunala, nato pa mu vzela kolo. Adolfa so izročili v zapore okrožnega sodišča.

Sobota

Namesto venca na grob blagopokojnega voditelja dr. Antona Korošca je darovalo okrožno sodišče z državnim tožilstvom v Soboti za mestne siromake znesek 300 din.

Kamnik

Mengeški orožniki prijeli tata goveje živine. Že lansko leto v oktobru je bil na prav premeten način iz hleva posestnika Rozmana Štefana iz Vižmarij pri Št. Vidu ukraden lep vol, težak približno 600 kg v vrednosti 7000 dinarjev. Tatvina je bila objavljena vsem orožniškim postajam, ljubljanski mitnici kakor tudi vodstvu mestne klavnice v Ljubljani. Vendar se tedaj ni posrečilo prijeti tata. Pred kratkim je sledila druga tatvina vola in sicer iz hleva posestnika Balantiča Vinkota iz Most pri Kamniku, ki je bil tudi oškodovan za približno 6500 dinarjev. Oba vola sta bila prodana v Ljubljano znanima mesarjema. Ker pa je bilo vodstvo ljubljanske mestne klavnice pravočasno obveščeno o ponovni tatvini vola s prošnjo, naj, ako bi bil kakšen vol opisane barve in približne teže pripeljan v tamkajšnjo klavnico, o tem takoj obvesti orožniško postajo v Mengšu. In res se je kmalu pojavil možakar, ki je prodal vola po smešno nizki ceni 5.50 din za kilogram, dočim je današnja cena 9 do 11 dinarjev. Moža so pridržali tako dolgo, da je prispel v Ljubljano komandir orožniške postaje g. Šetina Franc v spremstvu še enega orožnika in sta prijela tata. Vol pa je zaenkrat ušel smrti. Pri zaslišavanju je že večkrat kaznovani Ježek Iv., star komaj 20 let, doma iz Hrastja, občina D. M. v Polju, po kratkem oklevanju obe tatvini priznal. Ker pa sta orožnika pri žepni preiskavi našla še dva potna lista, je priznal, da je imel namen ukrasti še dva vola in sicer pri posestniku Jeraju v Vodicah in posestniku Jenku iz Gmajnice, kar pa so mu preprečili ponoči fantje na vasi.

Ptuj

Učni uspeh na ptujski gimnaziji. Zaključilo se je prvo polletje in s tem so dijaki prejeli polletna spričevala. Uspeh ptujske gimnazije nič ne zaostaja, v kolikor celo ne prekaša uspeha ljubljanskih gimnazij, čeprav je zlasti letos bilo dijakom učenje močno oteženo zaradi težkih razmer in še zlasti zato, ker se precejšnji del učencev vozi z vlakom in jih je ukinitev vlakov hudo prizadela. Ob tej priliki se ponovno obračamo na vse one, ki jim je do napredka mladine, da se spomnijo ptujske Dijaške kuhinje. Ptujska gimnazija šteje 487 dijakov. Izdelalo jih je 277 (56.88%), slabo oceno ima 209 (42.92%), zavod mora zapustiti po § 54 devet učencev, neocenjen je en učenec.

Združenje trgovcev je izvolilo g. Fr. Lenarta, veletrgovca iz Ptuja, za častnega predsednika. Velezaslužnemu trgovcu in dolgoletnemu svojemu predsedniku je Združenje trgovcev dalo častno diplomo v obliki slike mesta Ptuja, ki jo je naslikal slikar g. Fr. Mihelič. S tem je Združenje trgovcev v Ptuju dalo priznanje g. Fr. Lenartu za njegovo delovanje v prid trgovcev. Slika je umetniško delo in zamisel slikarja Mihelčiča ter se popolnoma razlikuje od starih običajnih častnih diplom, s krasno napisanim slavljenčevim imenom. Na okvir slike je pritrjena srebrna ploščica s posvetilom.

Namesto venca na grob pok. ge. Krakerjeve je darovala ga. Ivanka Zavrnik 150 din za dijaško kuhinjo.

Socialni tečaj DZ v Kamniku in Domžalah

V vrsto socialnih tečajev, ki jih zadnje čase prireja Delavska zbornica po vseh večjih delavskih centrih Slovenije, je DZ uvrstila za nedeljo, 9. februarja dopoldne tudi okraja Kamnik in Domžale.

V obeh krajih se bo tečaj pričel ob 8 zjutraj in bo trajal do opoldne, vršil se pa bo v Društvenem domu.

Program tečajev je sledeč: 1. Socialna zakonodaja; 2. Naše strokovne organizacije; 3. Naš delavski stan; 4. Naša Delavska zbornica.

Ker je tečaj v organizatoričnem in strokovnem oziru nadvse važen in našim delavcem nujno potreben, vabimo brez razlike vse delavstvo, da se tečaja udeleži.

Tone in Janez sta bila med manevri skupno v taborišču. Tone je prinesel od nekod debelo gosko in je dejal Janezu: »Tu imam gosko, pa jo je za dva premalo. Če jo bova delila, ne bo nobeden dosti dobil. Veš kaj, takole bova naredila: spat bova šla in kdor bo imel najlepše sanje, ta bo dobil gosko.«

Janez je bil s tem predlogom zadovoljen in sta šla spat. Že zgodaj zjutraj je planil Tone pokoncu, rekoč: »Prijatelj, goska je moja! Sanjalo se mi je nekaj najlepšega: v zlatem vozu sem se peljal naravnost v nebesa!«

»Jaz sem te pa videl, kako si se peljal,« je rekel Janez, »in ker sem si mislil, da se ne boš nikoli več vrnil iz nebes, sem vzel gos in sem jo pojedel.«

POMLADANSKI

DUNAJSKI VELESEJM

WIENER MESSE

OD 9. DO 16. MARCA 1941.

Poljedelstvo (vsi poljedelski stroji) — **vrtnarstvo — sadjarstvo — vinogradništvo — ribolov in ribogojstvo — čebelarstvo — kemična industrija — mlekarstvo — kletarstvo.**

Na področju tehničnega velesejma

AVTOMOBILSKA IN MOTOCIKLISTIČNA RAZSTAVA

Prijave najpozneje do 10. februarja

Vsa obvestila in navodila dajejo:

J. Kulhanek, častni zastopnik za Dravsko banovino in banovino Hrvatsko, Zagreb, Ulica Kraljice Marije 24, telefon 51-85,

H. Plannenstill, generalni zastopnik za vso Jugoslavijo, Beograd, Bosanska 29, telefon 30-881.

Popusti na vseh železnicah.

Sicilija

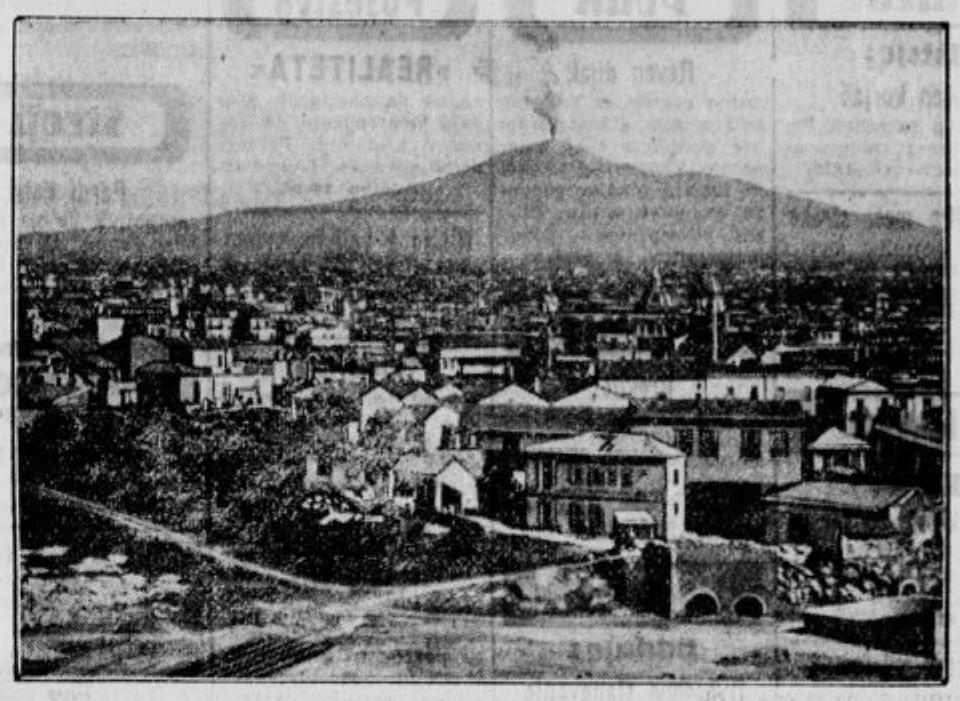

Ognjenik Etna in mesto Catania na Siciliji

Nemške čete so na Siliciji. Nemška pehota je zasedla najvažnejše točke tega otoka, posebno močno je zastopano nemško letalstvo, ki od tam napada angleške konvoje na Sredozemskem morju, prihaja na bojišču v severni Afriki, tudi Sucz so že obiskala letala.

Na Siciliji živi 4 milijone ljudi, otok pa meri 28.738 kvadratnih kilometrov. Največja in najlepša mesta leže ob morju. Na severni obali s slikovitim gričevjem leži Palermo, mesto, ki je cvetelo za časa Saracenov, Normanov in Staubov. Na vzhodni obali leži ob vznožju ognjenika Etna Katanija in nedaleč od tod Sirakuze, iz stare zgodovine znana prva grška naselbina na tem otoku, za katero so se borili skozi dolga stoletja Grki, Punci, Rimljani, Bizantinci, Arabci in Germani. Med Kalabrijo in Sicilijo je morska ožina, ki ima eno najboljših naravnih pristanišč na svetu. Podobno je srpu. Leta 1908 ga je zelo poškodoval potres.

Zanimivost Sicilije je, kakor smo že omenili, 3263 m visok ognjenik Etna, ležeč na vzhodni obali. Večkrat je bruhal Etna velike množine lave, s katero je pokril veliko okolico. Najhujše je bilo leta 1693, ko je spremljal ognjenikov izbruh strašen potres in je bilo uničenih 40 večjih in manjših mest na otoku ter je bilo vsega nad 80.000 človeških žrtev.

BELI PORTLAND-CEMENT

TALIENI PORTLAND-CEMENT

(procesa „LAFARGE")

KERAMIČNE PLOŠČE

dobavi:

„ALPEKO", Ljubljana

Edgar Wallace: 28

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

»Ne, ne, to je majhna pristava, ki pripada enemu od najinih... hotel sem reči: enemu od njenih prijateljev. Vi ste se pri njej srečali z dr. Tappattom?«

»Z dr. Tappattom?« Nagubala je čelo. To je bil tisti čudni, zamazani zdravnik z velikim nosom, s katerim je obedovala v Chester Squareju.

»Ali je on tukaj?« je vprašala, neprijetno dirnjena. To je bil zadnji človek, s katerim bi bila pri volji preživeti le en sam dan.

»Da... tukaj je. Ni slab človek... poznam ga še iz Indije; mislim, da bo tudi vam ugajal.«

Očividno sta se nahajala na zadnji strani hiše, ker so edina vidna vrata, ki so vodila v hišo, bila zaprta in zapahnjena.

Potrkal je nekajkrat, dokler se ni odzvala neka ženska z grobim, trdim glasom in vprašala, kdo je. Malo potem je zaropotal zarjaveli zapah in neka visoka, suhljata ženska se je pojavila na vratih. Nosila je zbledelo platneno obleko; njen obraz pa je bil bled in neprijazen.

»Stopite noter, gospod!« je rekla in se umaknila v temni hodnik.

V hiši je vse zaudarjalo po plesnobi in rji. Stara preproga na tleh je bila že tako izrabljena, da so koraki zamolklo ozvanjali.

»Doktor je tukaj!« Ženska si je mehanično obrisala roke v predpasnik in ju odvedla v neko sobo, ki se je nahajala v sprednjem delu hiše.

Soba je bila prav tako nesnažna kakor vsa hiša. V kotu je bil na divanu zguznjen neki človek, ki je glasno smrčal. Duh po cigaretnem dimu in vinu je polnil neprezračeno sobo, da je Loisi težko delo.

Chesney je stopil k doktorju in ga potresel.

»Hej, zbudi se!« je rekel surovo. »Tukaj je nekdo, ki bi rad govoril s teboj!«

Tappatt se je zdramil. Kakor je bil pri belem dnevu v Chester Squareju antipatičen, tako je bil zdaj odvraten. Počasi je vstal in se pretegnil.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal. »Truden sem, pa tudi rekel sem ti, da bom spal. Obljubil si mi, da boš prišel bolj zgodaj. Glej jo, tamle spi; vem da ima nocoj boljšo posteljo kakor kdaj koli v zadnjih dvajsetih letih.«

»Drži gobec, prekleti gad!« mu reče Chesney tiho. »Miss Reddle je tukaj.«

Doktor je mežikaje gledal Loiso, dokler je ni prepoznal.

»E, zelo mi je všeč, da vas vidim, gospodična. Škoda, da ste me našli takšnega, toda celo noč sem... da, vso noč sem bil zaposlen z nekim pacientom.« Poslednjo besedo je rekel posebno glasno, kakor da ji je hotel dati poseben poudarek.

»Poslušaj, Tappett! Bil je izdan ukaz za aretacijo te dame, a nam je uspelo, da smo jo rešili pred policijo. Nekaj dni mora ostati tukaj, dokler lady Moron zadeve ne uredi.«

Loisa se je prestrašila.

»Kaj, ukaz za mojo aretacijo?« je vprašala zaprepaščeno. »Vi ste mi pa rekli, da Dorn ni imel pravice me zapreti.«

Chesney se nasmeje in ji da znak, naj se pomiri.

»Ali je dekla pripravila sobo za Miss Reddle? Gospodična je zelo trudna in bi rada spala.«

»O, seveda, seveda,« je mrmral doktor. Hotel si je natočiti v kozarec iz neke steklenice, a je bil zelo razočaran, ko je priteklo iz nje le nekaj zadnjih kapljic.

»Mr. Praye, meni položaj ni čisto jasen. Zakaj sem prav za prav tukaj? Kje leži ta hiša?« je vprašala Loisa.

»V bližini Nottinghama,« odvrne Chesney. »Toda za božjo voljo ne zapuščajte poslopja. To bi vas lahko drago stalo. Sicer pa je vse v redu... treba je le, da nekaj dni ostanete tukaj... in jaz vam jamčim, da nimate nikakega vzroka, da bi se vam bilo treba vznemirjati.«

Praye pogleda na uro in postane nemiren.

»Ali je torej pripravljena soba za Miss Reddle?« je vprašal zdaj zelo ostro.

Doktor odide na hodnik in se počasi popne po ozkih stopnicah v nadpritličje, kjer odpre neka vrata.

»Tukaj je soba.«

»Toda jaz nisem trudna, Mr. Praye... res, še nikoli nisem bila tako sveža. Rajši bom ostala budna... Ali bi lahko dobila malo čaja?«

»Vse lahko dobite, kar le hočete,« reče doktor ustrežljivo. »No, kje je pa zdaj dekla? Hej vi!« je zaklical niz stopnice. »Prinesite tej dami malo čaja... ampak hitro, najhitreje, kar morete.«

Loisa stopi v spalnico. Bila je opremljena revno, toda s čistim pohištvom, tako da je Loisa dobila vtis, da so stvari znešene skupaj v zadnjem času.

»To sobo smo prav za prav uredili za ono drugo,« pripomni Tappatt, »a ko sem slišal, da bo prišla mlada dama...«

Chesney Praye ga tako ostro pogleda, da se doktor zdrzne in umolkne.

Druga!... Že dvakrat je Tappatt omenil neko drugo osebo, ki je imela biti tukaj...

»Onale vrata vodijo v kopalnico,« pojasni doktor. »To je najboljše kmetsko bivališče, ki ga sploh morete najti.«

Počasi je stopil ven, zaprl vrata za seboj in tiho obrnil ključ v ključavnici. Potem sta doktor in Praye odšla po stopnicah navzdol. Ko sta bila sama v doktorjevi sobi, je vprašal Chesney:

»Kje je gospa Pinder?«

»Dobro je spravljena,« odvrne doktor.

»Pa menda ni kje tukaj blizu dekleta?«

»Ne, na drugem koncu. Z njo se lahko izhaja. Dvajset let jetniške discipline je ubilo v njej vsako voljo. Ta nam ne bo delala nobenih težav.«

»Kaj si ji pa dejal?«

»To, kar si mi ti rekel: da jo nekdo preganja in da bo ostala tukaj dan ali dva. Moja dekla bo že pazila nanjo; saj je bila včasih zaposlena v enem mojih zavodov v Indiji.«

Chesney zopet pogleda na uro.

»Do letališča v Whitcombu je štiri milje; lahko se odpeljeva tja z vozom.«

»Zakaj pa ne vzameš avta?«

»Zato, ker nočem, da me opazijo, tepec! No, zdaj se pa podvizaj!«

Pet minut pozneje je bilo vpreženo mršavo, majhno kljuse v star, ves razmajan, napol kmetski voz. Modri avtomobil sta spravila v neko stajo in zaklenila vrata. Potem sta se odpeljala po cesti proti Whitcombu, kolikor je le moglo kljuse vleči. Četrt milje pred letališčem je Chesney izstopil.

»Oni dve ženski ne smeta priti skupaj...«

»Saj tudi ne bosta, bodi brez skrbi,« ga prekine Tappatt.

»Najboljše bo, če ostaneš v hiši in paziš... na vse!«

»Kako pa je z denarjem?« vpraša doktor.

Chesney vzame nekaj bankovcev iz žepa in mu pomoli dva.

»Glej, da vsaj ta teden ne boš popival, ker lahko dobro zaslužiš, Tappatt. Lahko se pa tudi zgodi, da te primejo. Ako Dorn vsaj od daleč zavoha sled za teboj, potem si lahko siguren, da te bo prijel, preden boš o tem zaslutil.«

Tappatt zamrmra:

»Zakaj pa naj bi me prijeli?« vpraša. »Saj sta obe prišli k meni prostovoljno...«

»No, lahko pa se zgodi, da bi obedve radi »prostovoljno« tudi odšli,« reče Praye značilno.

Potem naglo stopi skozi vhod na letališče in pohiti čez travnik do nekega aeroplana z dvemi sedeži, ki je bil ravno potegnjen iz hangarja in poleg katerega so stali trije ljudje.

Tečaj rusko-francoske kuhinje

za pripravljanje cenenih okusnih jedil, sedanjemu času primernih, se začne ponovno dne 14. februarja 1941, v gostilni

»Pri lovcu«, Rimska-Bleiweisova c. — Tel. 46-95

Istotam bo dne 6. februarja 1941 ob 7 zvečer tečaj za pripravljanje raznih pikantnih sendvičev. ~ Prijavite se! ~

Sejem Rajha v Leipzigu

se vrši spomladi 1941. od 2. do 7. marca

60% popusta na nemških državnih železnicah. 25% popusta na jugoslovanskih drž. železnicah.

Nemški vizum se podeli brezplačno. Prijave naj se izvrše **čimprej**, najpozneje do 5 II. 1941 pri pristojnem častnem zastopniku.

V Ljubljani: **Ing. G. Tönnies**, Tyrševa 33, telefon 27-62;
V Mariboru: **Jos. Bezjak**, Gosposka 25, telefon 25-97;
V Beogradu: **Zvanični biro sajma rajha u Lajpcigu**, Knez Mihajlova 33.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Iščejo:

Izučen kurjač
išče službo za takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vesten« št. 1622.

Prodajalka meš. stroke
dobra samostojna moč - želi premeniti službo s 15. februarjem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožna nemščine« štev. 1448. (a

Službe

Dobe:

Dekle za vse
tudi začetnica, dobi službo. Nastop 15. februarja. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1639. (b

Gozdni pristav
vešč slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, korespondence, knjigovodstva in strojepisja - sprejme gozdno veleposestvo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Gozdni pristav« št. 1352.

Pouk

Reven dijak
nujno prosim za kakršno koli pomoč. - Instruiram vse predmete real. gimnazije. Vzdržujem se sam in nimam nikake podpore. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Osmošolec - dober matematik« št. 1548.

Objave

Preklic!
Izgubil sem prometno knjižico štev. 101.608 za moško dvokolo znamke Puch, ter jo proglašam kot neveljavno. Leopold Hinder, Dolsko št. 40.

Stanovanja

Oddajo:

Dvosobno stanovanje
parketirano, takoj oddam. Vprašati: pri Bav, Šmartinska cesta nasproti šole. (č

Čitajte »Slovenca«

Posestva

»REALITETA«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadstr. Telefon 44-20.

Hišico z velikim vrtom
na Primskovem pri Kranju, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod 1600.

Večjo hišo
v centru mesta ali boljšo vilo, odnosno na lepem mestu parcelo, kupim. - Samo točne in podrobne ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Diskretno« št. 1647. (p

Velika hiša
dvonadstropna, v mestu Celju, naprodaj. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Dvonadstropna hiša« št. 1277.

Sobe

Iščejo:

Sobo, opremljeno
pri Tehnični šoli, iščem za takoj ali s 15. febr. Ponudbe na kavarno Vesel, Miklošičeva cesta. (s

Oddajo:

Dva gospoda
sprejmem na stanovanje in hrano, event. oddam sobo. Polzve se: Poljanska cesta 44. (r

RUSKI ČAJ nadomešča popolnoma in poceni **čaj „Jugobilje“ B.B.1.**

Dobiva se povsod. Na zahtevo pošlje brezplačen vzorec.

„JUGOBILJE“, veletrgovina
Beograd, Ivankovačka ulica 25
Iščemo rajonskega zastopnika.

Kupimo
VSAKOVRSTNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINE
BISERE I.T.D. STARINSKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRDKA
Jos. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLON

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro
kupuje po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Frančiškanska ulica 3

Denar

Hrano in stanovanje
dam onemu, ki mi posodi 15.000 din. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Siguren« št. 1642. (d

Stroji

Parni kotel
rabljen, s 30 m² goriline ploskve in 10 atmosfer pritiska, iščemo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Parni kotel 100« 1634.

Prodamo

Poceni kurivo
suha drva in premog pri F. Vertačnik, Jenkova 7.

Sveža jajca in cvetje
vedno na zalogi po najnižjih cenah pri Baloh - Kolodvorska ulica 18 — telefon 39-36.

Fige
za žganjekuho po najnižji ceni oddaja tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana, telefon 26-07.

Tovarna likerjev
dolgoletna, odlično vpeljana in z dobrim, zanesljivim krogom odjemalcev ter dobro eksistenco za dve družini, naprodaj event. s stanovanjskim in skladiščnim poslopjem zaradi lastnikove visoke starosti. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 1631.

TEL. 2951
DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
ŠOLSKA CESTA

Mihčeve čudovite dogodivščine

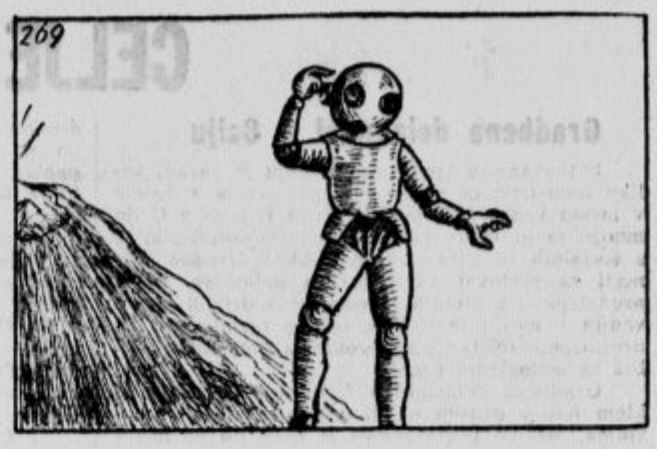

(269) Rob gore je bil zlat. Takoj se spomni svarila, ki ga je bral v navodilih, naj se varuje »čarovnika iz Zlate gore«. Tedaj pa je že bilo prepozno.

(270) Kajti neka nevidna in nepremagljiva sila ga začne vleči v žrelo vrh gore. Skuša se upirati na ves načine, a vse nič ne pomaga.

✝

Po dolgem in hudem trpljenju nas je na Svečnico ob 10 zvečer za vedno zapustila naša preljuba mama, stara in prastara mama, gospa

Helena Praprotnik roj. Cukjati

večkrat previdena s svetimi zakramenti. Pogreb nepozabne mame bo v sredo ob 10 dop. na pokopališče Šmartno ob Paki. Sv. maša zadušnica bo darovana istotam in v Ljubljani. Priporočamo jo v molitev in blag spomin!

Šmartno ob Paki, Ljubljana, 3. febr. 1941

Ivanka por. Goričar, hči; Franc Praprotnik, sin; Franja Praprotnik, sinaha; vsi vnuki in vnukinje

✝

Z žalostnim srcem naznanjamo vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da nas je za večno zapustil moj predobri soprog, dragi skrbni atek, brat, tast in stari oče, gospod

Franc Wirth

trgovec in posestnik

danes, dne 1. februarja 1941, v 70. letu, previden s sv. zakramenti za umirajoče. Pogreb dragega je bil v ponedeljek, dne 3. februarja 1941, ob 4 popoldne od hiše žalosti. Maša zadušnica je bila brana danes, v torek, dne 4. februarja 1941, ob šestih zjutraj.

Ljutomer, Apače, Celje, Ljubljana, Wien

Josipina, soproga; Franc, Leopoldina, Fini, otroci
Ivan Wirth, Marija Kerne roj. Wirth, prof. dr. David Wirth, brata in sestra
Ida Wirth, sinaha; Edi Žitek, Ivo Martinušič, zeta; Edi, vnuk, in ostalo sorodstvo

Zahvala

Vsem in vsakemu, ki so nam ob smrti naše dobre nenadomestljive soproge, mame, stare mame, tašče, sestre, svakinje in tete, gospe

Jerančič Marije roj. Jemc

stali ob strani in vsem, ki so z darovanjem cvetja, petjem in udeležbo počastili njeno zadnjo pot in nam izrazili sožalje pismeno ali ustmeno, naša prisrčna zahvala.

Ljubljana, 4. februarja 1941. Žalujoči ostali

✝

Umrla nam je naša srčno ljubljena mamica, hčerka, sestra, teta, snaha in svakinja, gospa

Elizabeta Kvas

vdova po odvetniku

Pogreb drage pokojnice bo v torek, 4. februarja 1941, ob 4 popoldne z Žal, iz kapelice sv. Petra, na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana, Višnja gora, Novi Sad, Gračac, 2. februarja 1941

Globoko žalujoči družini: Kvas — Szikla

✝

Daleč ločen od svojih domačih, nas je za vedno zapustil naš nepozabni sin, brat in svak, gospod

Jože Sparhakl

obratovodja

Zemske ostanke našega dragega Jožeta prepeljemo iz Šumadije v Celje. Dan in ura pogreba bosta objavljena v dnevnih časopisih.

Celje, Gor. Milanovac, Beograd, Soix Ariège - France, dne 3. februarja 1941.

Žalujoči starši, brata, sestra in ostalo sorodstvo

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: Inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič